

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni dodatki in priložnosti. — Inzerat: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvu: Knjižna ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvu: Knjižna ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Posilna plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ v novem letu

Z današnjim dnevom stopa naš list v 59. leto svojega obstanka. Najoznejše je splošno „Slovenski Narod“ s kulturno, gospodarsko in politično zgodovino našega naroda — vsi pokreti, ki so naše ljudstvo vodili na njegovi poti nazgor, so imeli v našem listu najpoštenjše in najboljše pobornika in ne redko tudi voditelja.

Tudi v novem letu ostane naš list zvest svojemu vodilni ideji, zvest glasnik in bорец naše nacionalne misli, kakor je oživila naša velika narodna ujedinitelj, odločen branitelj kulturnega, gospodarskega in socialnega napredka našega ljudstva.

V procesu našega notranjega izpravljanja in izpravljanja v Jugoslaviji se navadno vedno bolj pojavljajo vprašanja, ki se neposredno tičejo interesov naše ožje domovine. Od njihove pravilne in pravične rešitve je v mnogi meri odvisno zadovoljstvo slovenskega ljudstva in njemu zato „Slovenski Narod“ v bodoče še bolj nego doslej posvečati svojo pažnjo. Zlasti na gospodarskem in socialnem polju bo naš list v novem letu nadaljeval in še znatno spopolnil svojo akcijo v prihodnosti našega obrtnika, trgovca, javnega in privatnega nameščena, delavca. V tem oziru bo tem lažje vršil svojo nalogo, ker ga ne veže nobena strankarska disciplina in so brezpartijska in objektivnost edine granice njegove kritike in njegovega dela. S tega stališča bo naš list pazno motril vse dogodke našega javnega življenja in bo skušal svojo informativno službo kar najbolj spopolniti.

Posebno pažnjo bo „Slovenski Narod“ posvečal še vprašanju naše prestolnice Ljubljane, njenemu napredku in procvitu, njeni samoupravi in njenemu socialnemu življenju.

Z vsem bomo spoštljivo oni del našega lista, ki je namenjen ponku in zabavi. „Slovenski Narod“ naj postane priljubljeno čtivo najširših krogov. Kino in sport in moda, družabno življenje doma in zunaj v velikem svetu, veliki dogodki in pokreti doma in na tujem — vse to se bo verno in interesantno zrcalilo v predelih našega lista. Z lepimi in zanimivimi romani upamo ustreči vsem ljubiteljem napetega čtiva. Tudi ilustrativni del našega lista bomo znatno spopolnili.

Tako upamo ustreči željam velikega kroga naročnikov in čitateljev „Slovenskega Naroda“, katere prosimo, da nam ohranijo tudi v novem letu svojo zvestobo ter nam pomagajo pridobiti kar največ novih prijateljev. Vračajoč zvestobo za zvestobo bo „Slovenski Narod“ vse storil, da v novem letu v polni meri izpolni obljube, ki jih daje ob priložnosti svojega 59. letnika.

Uredništvo in uprava.

Kako bi bilo ...

Prevrat, osvoboditev in ujediniteljstvo so bili dogodki, ki so nas Slovence našli malodane nepravilne. Malo je bilo med nami ljudi, ki bi bili računali z možnostjo, da bi Slovenci mogli kdaj postati iz zaslužnjega gospodarstva narod z vsemi atributi drž. suverenosti. Nenačakovano, nepričakovano je nam došla osvoboditev. Došla nam je tako nepričakovano, da se v presenečenju nismo niti zavedali veličine tega dogodka, kamo-li da bi ga pojmovali. Zato smo se ga kakor deca veselili in se uživali v prepričanju, da nam bosta odslej v osvoboditveni domovini tekla le mleko in med, ne da bi nam bilo treba, kakor prej, služiti vsakdanji kruh v potu svojega obraza. Toda trda realnost je kaj hitro napravila konec fantastični naši vzhičenosti, ki je zidala gradove v oblakih, ter nas zopet postavila na prirodna zemeljska tla. Treba se je bilo zopet povrniti k delu, treba je bilo znova plačevati davke. Same neprijetne stvari. In jelo se je nas polagoma lotevati razočaranje in malodušje, a našli so se med nami celo majhni ljudje, ki so v svoji duševni omejenosti jeli lahkotno klicati v svet: »Preje je nam bilo bolje!«

Ali je nam res bilo preje bolje, bolje pod Avstrijo?

Kako hitro smo vse pozabili! Pozabili smo, da smo bili Slovenci pod Avstrijo sužnji, državljani drugega reda, pozabili smo, da so pod Avstrijo naš jezik sistematično izganjali iz uradov in šol, da je naš človek našel kruha samo v podrejenih službah in da so povsodi v naših krajih gospodovali in zapovedovali tuji. Naše dajatve v krvi in denarju so bile le v prid Dunaju, slovenski raji so padale samo drobničke z bogato obložene nemške mize in vemo nemška gospoda je nam rezala ne beli, marveč ovseni kruhi. Tako smo živeli stoletja in se končno že privajali svoji zli usodi. Prišla je vojna in ž njjo za nas podvojeno trpljenje, podvojeno gorje. In naši takratni gospodarji so nam napovedovali še huje čase v bodočnosti. Tudi na to smo že pozabili! Nič več se ne spominjamo tega, kar nam je že začetkom vojne odkrito napovedoval znani Teut, ki je jasno in točno postavil kot prvo tezo nemške in avstrijske vojne politike, da morajo Slovenci izginiti z zemeljskega površja, v kar bodo Nemci porabili vsa razpoložljiva sredstva, ne izogibajoč se pri tem niti najbrutalnejših nasilnosti, samo ako vedo do cilja.

Da, tužna in mrkla bodočnost bi bila v delež nam Slovincem, ako bi v svetovni vojni zmagali Nemčija in Avstrija! To nam potrjujejo tudi najnovejša razkritja, ki jih je 29. t. m. objavil bivši avstrijski general Michael Vornier v dunajskem dnevniku »Neues Wiener Journal«. Ta razkritja so tako značilna in poučna, da je treba z njimi seznaniti tudi našo javnost.

General Vornier ugotavlja med drugim, da so avstrijske nemške stranke v sporazumu z vsemi izvenparlamentarnimi nemškimi organizacijami po veliki noči 1. 1916. izdelale spomenico, tiščo se preureditve Avstrije po vojni, in jo predložile takratnemu ministrskemu predsedniku grofu Stürgku. Ti spomenici so dale naslov »Zahve avstrijskih Nemcev glede državne preureditve po vojni.«

Tele so bile glavne nemške zahteve:

»Doselej v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele tvorijo državno enoto in se imenujejo »Avstrijsko cesarstvo«. Galicija, Bukovina in Dalmacija določijo svojo samoupravo in se poslanci teh pokrajin izločijo iz avstrijskega državnega zbora. Vse ostale pokrajine tvorijo enotno ozemlje s samostojnim zakonodajstvom in samostojno upravo in bi se naj imenovala »Zapadna Avstrija.«

Dalmacija bi naj bila do nadaljnjega pod vojaško upravo. V avstrijskem cesarstvu se proglasi nemščina kot državni jezik. Bosna in Hercegovina, kakor tudi vse druge pokrajine na jugu, ki jih Avstrija pridobi po vojni, naj bodo pod vojaško upravo. Z Nemčijo se sklene zveza za obrambo in napad in ž njjo se naj zaključi tudi gospodarska in carinska skupnost (unija).

Nemški načrt za slučaj srečno končane vojne je torej bil, da se Galicija, Dalmacija in Bukovina izločijo iz zveze bivših avstrijskih dežel ter s tem za večne čase zasigura Nemcem večino v avstrijskem parlamentu. Namen te prenosne je prozoren: Če bi Slovenci bi bili tako na milost in nemilost izročeni nemški večini. Kot državni jezik bi se proglasila nemščina, kar bi pomenjalo podsestrenje germanizacijo na vseh koncih in krajih. Sloveščina in češčina bi se po gotovem načrtu potiskali iz vseh uradov in šol, na Slovenskem in Češkem bi se nastavliali samo nemški uradniki, industrija, trgovina in obrt bi bile izključno v nemških rokah, nemške koloniste bi pošiljali v slovenske in češke kraje z nalogo, da končno prežene Slovence in Čehe še z zadnjih postojank, kar bi ostal kmet še edina in zadnja opora slovenske in češke misli. Tako bi bil polagoma, a sigurno zgrajen nemški most na Adrijo ob grobu, ako ne češkega, prav gotovo pa maloštevilnega slovenskega naroda. Slovenci bi izumirali in v nekaj desetletjih bi utonili zadnji nacionalno misleči Slovenec v nemškem morju ...

Tako bi bilo, ako bi se bili izpolnili nemški načrti! V našo srečo se niso.

Pa se najdejo med nami še vedno ljudje, ki tožijo, »po časih, ki so bili ter širilo nezadovoljstvo in malodušnost. K vragu z njimi! Pod Avstrijo se je nam Slovincem napovedovala narodna, politična in gospodarska smrt, sedaj v svobodni lastni državi pa se nam smeje nasproti sijajna, vse razvojnemu možnosti obsegača bodočnost. Zato lahko z zaupanjem in vedrim čelom zremo tudi v novo leto 1926!

Nemški generalštabni častniki na Koroškem

Nemški generalštabni častniki študirajo teren ob naši meji. — Priprave za slučaj združitve Avstrije z Nemčijo. — Nemške oficirje vzdržuje celovška občina.

— Beljak 31. dec. (Izv.) Pred tedni je došlo več nemških generalštabnih častnikov — baje 20 — v Celovec s posebno mislijo. Iz Celovca delajo ekskurzije na jugoslovensko, a tudi na italijansko mejo ter temeljito študirajo terenske razmere. Delajo skice itd. V Celovcu so si uredili posebno pisarno, kjer izpopolnjujejo te skice in delajo načrte za slučaj, ako pride do združitve Avstrije z Nemčijo in bi jugoslovenske ali italijanske čete skušale prečkati mejo. Vsi ti oficirji so v civilni stanjeje v prvih hotelih, odnosno nekateri pri najodličnejših celovških rodbinah. Vse stroške za stanovanje in prehrano teh oficirjev nosi mestna občina celovška. Ne davno tega so priredili voditelji »Heimatsdienst« nemskim oficirjem intimen banket, na katerem je bil tenor vseh govorov »Alldeutschländs Wacht an den Karawanken.« (Ali je naša vlada poučena o teh dogodkih in pripravah? Dvomimo! Uredništvo.)

Odnošaji med Jugoslavijo in Grško

Grški poslanik protestira v zunanjem ministrstvu radi Bitolja. — Nove poteze za izhod iz sedanje težke situacije.

— Beograd, 31. decembra (Izv.) Grška javnost je postala zelo razburjena in grški tisk hujša proti Jugoslaviji. Celo vladina »Methaze« piše ogorčeno radi velikega protestnega shoda, ki se je vršil preteklo nedeljo v Bitolju in na katerem so naši tužni kraji manifestirali za brate, bivajoče na Grškem. Zbor v Bitolju je zlasti odločno protestiral proti nasiljem, ki jih izvajajo grške oblasti nad jugoslovensko narodno manjšino.

Grški poslanik Politikonades je včeraj posetil pomočnika zunanjega ministra Jovana Markovića ter ga zaprosil za informacije o dogodkih v Bitolju. Pomočnik Marković mu je dogodke pojasnil. Grški poslanik pa je protestiral proti temu, da jugoslovenski tisk žali Grško. Pisava beogradskega

Dr. Korošec poroča ...

Dr. Korošec napoveduje nove volitve v skupščino že drugo leto. — Prorokuje poraz radikalov in zopetno Radićevo spreobrnitev. — Ker se voditelji posamičnih strank odtegujejo klerikalcem, se SLS ne bo pogajala z generali, marveč z masami.

Ljubljana, 31. decembra.

Snoči se je vršil v »Ljudskem domu« shod ljubljanskih zaupnikov SLS, na kojem je poročal dr. Korošec o političnem položaju in o bodoči taktiki SLS. Kakor znano, so nedavno zaupniki SLS, med katerimi se je pojavilo zadnje čase veliko nezadovoljstvo radi brezuspešne politike vodstva SLS, zahtevali, naj pride dr. Korošec v Ljubljano in jim pojasni politične razmere. Dr. Korošec se je povabilu odzval in je snoči tudi govoril svojim zaupnikom. Povedal jim je sicer razne zanimivosti in jim objavljal v kratkem lepše čase za klerikalno stranko, dvomljivo pa je, če jih je popolnoma pomiril, ker v vsem svojem govoru ni vedel ničesar povedati o dosedanjih uspehih klerikalne stranke.

V začetku svojega govora je dr. Korošec predvsem govoril o rekonstrukciji vlade, do katere je došlo po njegovem mnenju zaradi tega, ker je odstavljeno prometni minister Radićev držal z Radićem in s tem zbudil nezaupanje Nikole Pašića. Zato je bil tudi Pašić vržen iz vlade.

Pašić stremi predvsem za osnovanjem homogene radikalne vlade, ki naj bi izvedla tudi prihodnje volitve. Krona pa temu načrtu Pašića za sedaj še ni naklonjena, ker smatra položaj za nove volitve še za nedorečen. V glavnem se delajo sedaj zakulisne spletke in kombinacije.

Zanimivo je, da se Nastas Petrović nahaja stalno v Beogradu in da je v zvezi z dvorom. Kot bodoči vodilni mož se največ klenjuje dr. Ninčić. V bodočem letu bo treba urediti naše dolgeve v Franciji, Ameriki in Belgiji, za to delo pa bo treba v vladi sposobnih mož, kakršnih sedaj ni. Sedaj vladi je le malo sposobnih in dovolj inteligentnih mož, zlasti ne med Srbi, ki jih je dr. Korošec imenoval pastirčke.

Nato se je dr. Korošec bavil z izjavo fin. ministra dr. Stojadinovića o potrebi štedenja. Naglašal je kot značilno, da je finančni minister ravno v času, ko naglašajo forstrano štedenje v državni upravi, pograbil svoj kovčeg in odpoval v Ameriko. Njegovo potovanje je v zvezi s stabilizacijo dinarja. Mi smo lani došli do stabilizacije dinarja, ker je naš izvoz prekosil uvoz za dve milijardi. Letos pa je izvoz padel za celo milijardo in zato bo moral finančni minister zahtevati od Narodne skupščine 1

milijardo kredita za sanacijo dinarja. Najslabše je to, da finančni minister sam ne ve, na kak višini naj bi stabiliziral dinar in kako visoko naj bi ga spravil. Za ureditev naših finančnih razmer bi bil najboljši dr. Vojta Marinković, ki ima zelo široko obzorje in je inteligenten človek.

Kar se tiče volitev, je izjavil dr. Korošec, da bi bile opoziciji dobro došle, zakaj pri volitvah je doslej šlo vedno za to, da se stranke ojačajo. Tudi SLS ni nikdar pri dosedanjih volitvah šla v boj za svoje ideale, ampak samo za povečanje stranke. Mi, ki se vedno borimo za avtonomijo, je nadaljeval dr. Korošec, smo se tudi upali povedati, da hočemo imeti predvsem samostojnost Slovenije. Mi nismo umazali nikdar svojega programa. Hočemo imeti samostojnost, da se bomo lahko sami upravljali, česar se ni upala povedati nikdar nobena druga stranka, niti dr. Spaho niti nobena druga opozicijska stranka.

Potem se je bavil dr. Korošec s Pašićem, katerega je označil izključno kot Velešiba. Pašić ne priznava niti Hrvatov in niti Slovencev za svoje brate. To se je zlasti pokazalo tudi sedaj pri zadnji rekonstrukciji vlade, ki jo je izvršil, ko se je St. Radić odpeljal v Zagreb, katerega kot svojega političnega prijatelja niti ni vprašal za mnenje in je izvršil rekonstrukcijo brez njega. Pašiću gre predvsem za to, da odpravi iz vlade neljube ljudi in onemogoči vpliv ljudi, kakor so Ljuba Jovanović i. dr.

Za volitve položaj še ni dosti zrel. Za sedaj želi se vlada, da bi došlo do širše koalicije, ker v sedanjih razmerah vlada še ne želi volitev. Gotovo pa je, da bomo še letos imeli volitve.

Kolikor je znano, je radikalna stranka na svojem višku. Če se bodo provedle svobodne volitve, radikalna stranka po zadržanju radikalni politikov samih ne bo dobila več kakor 90 mandatov.

Za tem je govoril dr. Korošec o svojem potovanju po Hrvatskem in v Medimurju. Izjavil je, da ima St. Radić na Hrvatskem samo še toliko pristašev, v kolikor nekateri še upajo, da bodo postali občinski komisarji in občinski odborci. Vse drugo pa odpada od Radićeve stranke.

Dr. Korošec je tudi omenil Pribečevićev shod v Sremski Mitrovici, o katerem je dejal, da so demokrati listi pisali, da je bilo

na njem nad 8000 ljudi. Sam pa je videl da jih ni bilo na njem niti toliko, kolikor jih je bilo včeraj v »Ljudskem domu!« Videti je pozneje tamkaj tudi radićevski shod. Govoril je z ljudmi, ki so bili ravno na cesti in ki so bili isti, kot so prej prišli spremit Pribečevića z godbo. Vprašal jih je, iz katere vasi so, pa so odgovorili, da niso iz nobene vasi. Bili so težaki iz Sum, ki gredo na vsak shod in ki dobe za vsako tako priliko po 30 Din na dan.

Nato je izjavil dr. Korošec, da pove zaupno, kar še nikomur ni povedal. Dejal je: »Če gremo danes v volitve, bi se na Hrvatskem pojavila nebroj stranic, kar pa ni v našem interesu. Jaz namreč še vedno upam, da se bo Radić vrnil na staro pot in da postane isti, kakor je bil prej. Radić bo še par mesecev v vladi, kar mu tudi iz srca želim. Situacija bo med tem dozorela in potem pojdemo v volitve.«

Potem je prešel dr. Korošec na domačo politiko v Sloveniji. Izjavil je, da ima Puclja in Prepeluha v svoji torbi St. Radić in da zato o njih sploh ne govoriti. Dr. Zerjav sploh ni samostojen, ker vodi Sv. Pribečević vso politiko SDS. »Pribečevića dobro poznam«, je izjavil dr. Korošec. »Pribečević je brezobziren kakor Pašić, je Velešib kakor Pašić in se sploh v ničemer ne razlikuje od Pašića.«

Končno se je bavil dr. Korošec z volitvami v Delavsko zbornico in apeliral na zaupnike, naj poskrbe, da bo pri teh volitvah izšla SLS zmagovalna, ker ne gre samo za delavski stan, ampak tudi za ojačenje SLS.

Za dr. Korošcem sta govorila še Žužek in dr. Stanovnik. Prvi je govoril o ljubljanskih občinskih volitvah.

Dr. Stanovnik je izjavil, da se bodo vršile ljubljanske občinske volitve po starem volilnem redu, ter je prosil zaupnike za pooblastilo, da sme stopiti v stik z vsemi strankami, s katerimi je bila klerikalna stranka koalirana v bivšem občinskem svetu. Dr. Stanovnik je naglašal, da se opaža, da se borilci teh strank odtegujejo klerikalni stranki, zato pa se SLS ne bo pogajala z generali, ampak z masami!

Na shodu je bila tudi sprejeta resolucija, ki poziva dr. Korošca, naj jo predloži na pristojnem mestu. Resolucija zahteva, naj se odpravi gerentski svet na magistratu, ki je bil postavljen od manjšine, ter se vrne avtonomija mestu Ljubljani. Nadalje protestira, da se šikanira in odpušča na magistratu delavstvo in uradništvo. Resolucija zahteva, da se naj takoj razpišejo volitve v ljubljanski občinski svet.

Politična situacija

— Beograd, 31. dec. (Izv.) Vsi beogradski listi danes naglašajo in podčrtavajo dejstvo, da so odnošaji med radikalni in radićevci na eni strani zelo napeti in na drugi strani, da se od dne do dne bolj pojavljajo nesoglasja v radikalnem klubu. Značilno je situacijsko poročilo današnje »Politike«, ki med drugim pravi:

Današnja situacija je taka, da se pojavljajo nove, vrlo odločne poteze in da se želi izhod iz sedanjega položaja, ki ga val politični krogi ocenjujejo kot zelo težkega. Za te nove poteze pripravljajo teren, konsultirajo se ugodne osebe vseh političnih skupin, ki vstopajo v medsebojne stike, ker nikdo ne želi, da ga ne iznenadi nova situacija.

— Beograd, 31. dec. (Izv.) Današnje radikalno »Vreme« objavlja zanimivo informacijo, da je prišlo v Davidovičevi demokrati stranki do velikih nasprotij med liberali, samostalni in naprednjaki. Velik spor je nastal med Rafajlovićem in Kosto Timotijevićem, ki ga ne more niti sam Ljuba Davidovič izravnavati. Na drugi strani »Vreme« priznava, da se bližamo zelo resnim dogodkom. V splošnem so se kačele v Beogradu zelo živahne zakulisne borbe in intrige. V radikalni stranki se borite za moč še vedno struji Ljuba Jovanovića in Nikole Pašića.

Borzna poročila

ZAGREBSKA PREDBORZA.

Dne 31. decembra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 10.96, Praga 168, Pariz 215, Newyork 56.55, London 274.75, Milan 228.50, Berlin 13.45, Dunaj 8.

„Znamenje časa in razmer“

Pod to iztočnico je priobčil Slov. nar. v številki z dne 20. dec. t. l. med »dnevni novicami« pismo, ki je zbuhalo pozornost širokih krogov. Oglasil se je vendar nekdo, ki mu je do tega, da bi se od pomoči nebržnosti našega dijaštva, srednješolskega in akademičnega, za srlošne kulturne prilike. Pisec N. N. morda marsikaj prečno vidi, vendar je v njegovih izjavah dokaj bridke resnice.

Hvaležen bi moral biti vsak za to javno opozorilo, naj si bo imelo kaj aspeha ali ne. Ni pa povsem upravičen pisčev končni apel na vzgojitelje kot »tiste faktorje, ki so odgovorni za apatijo naše mladine napram kulturnim prireditvam — neupravičen, če ima pri tem v mislih le šolske vzgojitelje, profesorje. Zakaj le-ti ne morejo vsega vršiti v takem obsegu in s takim uspehom, kakor si pisec želi. Oni ne morejo mladine v javnosti nadzirati, ne morejo ji biti za petami, kadar uhaša na stranpotice, ne morejo vršiti policijskih poslov na ulici in v javnosti. Pač na se sme od šolskih vzgojiteljev pričakovati, da z dobrim zgledom in z vneto besedo mladino navajajo k resnemu pojmovanju kulturnih in družinskih dolžnosti. Bodrila beseda strokovnjaka, ki da mladini pobudo za obisk javnega predavanja, gledališke predstave, umetniške razstave, utegne več zaleči kakor še tako izumetničen plakat z mrtvimi črkami. Sloh pa: verba movent, exempla trahunt.

Cesto čujemo tožbe o neoliknem onanjanju naše mladine v javnosti. Kdo naj temu nedostaku odmore? Šolska vzgoja v tem pogledu vsekakor premalo dosega; ni pa to tudi ne izredna naloga. Tu bi moral imeti prvo besedo dom: oče, mati, gospodar, gospodinja. Žal, da tem činiteljem vobče manjka potrebne odločnosti in doslednosti, pa tudi znanja. Stara »patria potestas« bi se morala v polnem obsegu zopet uveljaviti. V vsaki rodbini, v vsakem gospodarstvu, bi moral veljati strog domaći red. Fant, v tem času se moraš pripravljati za šolo: ta čas ti je določen za pametno razvedrilno (čitanje, telesne vaje, sport); o tej uri poiščeš spāt; o tej uri morda vstaneš! — Hišni ključ hrani oče, odgovorni skrbnik, ki ga da iz rok le v upravičenih primerih. Pametna mati, skrbna gospodinja ne bo dopuščala dekletom, da hodijo na večer same zdoma. Še bolj kot fantje bi se morale deklice navajati na redoljubnost in skromnost. Mlademu človeku mora že domača hiša privzgojiti smisel za izpolnjevanje dolžnosti, za vrednost časa in pomen dela, za važnost duševnega

izpopolnjevanja. Dom je torej predvsem tisti taktik, ki bi moral voditi in nadzirati počenjanje mladine izven šolskega časa. Na žalost pa v premmogih primerih domača hiša nima več zadostne moči, nima potrebne avtoritete, da bi se ji mladina hotela pokoriti, pač, ker so bili starši vajeti prezgodaj popustili. Se zmeraj in še vedno bolj je potrebna v domači vzgoji poteza špartanske strogosti. Tega se zaveda itak vsak uvidelni vzgojitelj, a žal da je to naziranje vobče že tako zrahljano in umrtvičeno, da so se mu tudi v svojem bistvu resni ljudje podali. Kakor da bi se bali, da bi jim utegnili mladina očitati starih opitnost, nemodernost.

Zakaj pa kljub raznim upravičenim in krivičnim prigovorom uspevajo dijaški konvikti, zakaj dajejo starši, četudi so izrazito »liberalni« nazorov in v marsičem jako širokogrudnega svetovnega naziranja, svojo dečo, zlasti žensko, v internate, celo v samostanske? Pač zato, ker so uverjeni, da se vrši v njih vzgoja po načelu: »Skrbi za dobro, strogo, a dobrohotno vzgojo!« Dokaj naše akademске mladine ima n. pr. najboljši zavetišče v Akad. kolegiju, v zavodu, kjer se zahteva, da se mladeniči uče, da zahajajo redno k predavanjem, da se brezpogojno ravnaio po trdnem hišnem redu. Zakaj pošiljajo naši kmetijski posestniki na tudi mestni veljaki svoje sinove v škofove zavode? Dandanes pač ne več zgolj radi tega, da bi se fantje posvečali duhovskemu poklicu, temveč da jih izroče v skrbno varstvo v roke vestnim vzgojiteljem.

V današnjih ohlapnih družinskih razmerah bi kazalo, da bi tudi vse javne šole, osnovne kakor srednje, izvajale strumno, malone vojaško disciplino napram mladini, kar bi bilo vsekakor manjše zlo, kakor da se pušča objestni mladini preveč svobode. Dokaj zla izvirja odhod, da imajo mladi ljudje preveč prostega časa. Tisti nedeljeni, dopoldanski potki ima v več ozirih slabe posledice. Nič ne bi škodilo, če bi se zopet uvedel pouk dopoldne in popoldne, kakor je bilo nekdaj, pa pri tem nismo ne telesno opešali ne se duševno preobremenili. To bi se brez težave uvedlo lahko sedaj, odkar se je pouk na srednjih šolah bistveno pocenostavil, da ne rečem: poplavljen.

Neznanj g. N. N.! Prav je, da ste javno načeli tako važno vprašanje. Upam, da se bo zadelo oziroma vsaj nekaj prevetnilo, če se oglasi v javnosti še več močnejših sedanjih nerazveseljivih razmer.

J. W.

Pred 50 leti

Med živčinci so že redki, ki so bili že pred 50. leti v taki starosti, da bi se mogli danes še podrobno spominjati na vse dneve in politične dogodke v letu 1875. Tudi takim bo gotovo prijetno, ako se osveži spomin, maljši generaciji pa se bo zdelo marsikaj grozotno in skoraj neverjetno.

Največje razburjenje po Sloveniji so povzročile volitve v Trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani. V deželi sta paševala nemški deželni predsednik Widmann in deželni glavar Kaltenecker, glavni rogovilec pa je bil komisar Vestenec, ki je pozneje kot okrajni glavar moral bežati radi raznih sleparij v Ameriko. Ta Vestenec je razposlal županom po deželi ukaz, da morajo pri volitvah delati za nemške kandidate ter je na stotine slovenskih volilcev enostavno črtal, vpisal pa popolnoma neupravičeno nemške volilce. V agitacijo in sleparije je vpregel vse magistratne uradnike. Posebno hudi nemški agitatorji so bili klobučar Debutz, neki Regnard, Fr. Rudesch, posebno pa neki mladič Izidor von Lerchenzahn. Nemška stranka je očito kupovala glasove. Slovenci so postavili sledeče kandidate:

čevljar Fr. Drasler, orglar Fr. Goršič, kro-mar Janez Golijač, knjigovez Edv. Holm, rokovičar Janez Horak, lesni trgovec Fr. Hren, krojač Avgust Maršalek, knjigovez Henrik Ničman, rešetar Miha Pakič, pek in vinski trgovec Ant. Perme in živinodržavnik Pavel Skale. Vsi kandidati so bili obnem tudi posestniki. Volilni boj je bil izredno oster. »Slovenski Narod« je bil po vrsti zaplenjen. Vseled nemških in vladnih nasilstev pa so Slovenci propadli. Slovenski poslanci dr. Zarnik, dr. Poklukar in Horak so se brzojavno pritožili na ministra Banhansa, dočim poslanec dr. Razlag ni hotel protesta podpisati — iz osebnih ozirov.

Spomladi istega leta so bile tudi volitve v ljubljanski občinski svet. Po šestletni abstineneci so sklenili slovenski volilci, da se zopet udeležijo volitev v III. in I. razredu. V III. razredu so kandidirali: dr. Karol Bleiweis, Vaso Petričič, Fr. Goršič, stavb. svetnik Potočnik in mizar Regali. V I. razredu pa Horak in Pakič. Razen Regalija so bili vsi izvoljeni.

Za deželnega poslanca na Notranjskem je bil izvoljen poznejši ljubljanski župan,

Jack London:

Roman treh src

Stara piratska pesem.

Pijmo bratci, kvišku čaše!
kdo viharjev bi se bal?
Pot je zmag, sreče naše —
kaj nam mar deveti val?

Strahopetecm tu ni mesta —
kdor junak je — hajdi k nam!
gladka, ravna nam je cesta,
kjer se pleni, vsi smo tam.

Na valovih vsi smo eno,
krepko je nas združil boj;
ej, usoda, v morskno peno
zlezi hitro — vrag s teboj!

Strahopetecm tu ni mesta —
kdor junak je — hajdi k nam! itd.

Morje nudi nam zaklade,
strah in groza sta odveč;
bratci, tu vam ni pregrade,
če le oster vaš je meč.

Strahopetecm tu ni mesta itd.

Udov naših domovina,
milo morje, rodni kraj —
k zmagi pot si nam edina,
tujcem peklo — nam si raj!

Strahopetecm tu ni mesta itd.

Proč s temo na tem obzorju,
kjer je veter gospodar! —
tam na burnem sinjem morju
smeje strahu se vihar.

Strahopetecm tu ni mesta itd.

Multimilijonar, clubman, kralj naife itd., itd., lastnik ogromnih podedovanih podjetij, tipični yanki naših dni — Francis Morgan, ni niti slutil, da ga misli Usoda nekega krasnega jutra pozne jeseni 1. 1917 nenadoma iztrgati iz življenja sodobnega kulturnega Newyorka in zanesti v vrtnec predhistorične tragedije, polne srednjeveškega romantizma.

Usoda nam samo dovoli, da se prilagodimo njenim muham, odloča in obrača pa sama. To je povsem razumljivo, zakaj ljudem se o njenih nakanah navadno niti ne sanja.

Tako je bilo tudi z našim junakom, ki, kot rečeno, tudi ni slutil, da se neke neke pripravljajo. Francis Morgan se je pravkar zbudil, dasi je bilo že dokaj pozno, — toda dolgočasni bridge se je zavlekel, — zavleklo se je tudi spanje, in zato so mu prinesli pozni zajtrk v knjižnico, ki jo je že njegov oče opremil z vsemi tehničnimi potrebščinami tako, da je sin lahko delal in vodil v nji ogromna podjetja.

— Čujte, Parkere! — je dejal Francis Morgan staremu komorniku, ki ga je podedoval od očeta: — ali ste kdaj opazili, da je bil moj oče zadnja leta debel?

Dobro izšolani sluga se je spoštljivo prklonil, premeril krasno postavo mladega gospoda od nog do glave in odgovoril:

— Ne, sire! — Vaš častivredni oče, sire, je bil suh do zadnje ure, visok v prsih in širok v plečih, — toda vedno suh v sredini, sire. — Ko so ga po smrti umivali, ga je marsikdo zavidal za lepo postavo. Nobeno delo ga ni moglo tako utruditi, da bi ne telovadil v postelji. Vsako jutro pol ure. To je bila vera vašega očeta, sire.

— Da, postave ni bil napačne, — je dejal

mladi Morgan zamišljeno ter ogledoval brzojavno zvezo z borzo in telefone v knjižnici svojega očeta.

— Prav pravite, sire, — se je oglašil komornik, — kljub debelim kostem je imel res krasno, gibčno in aristokratsko postavo... In... vi ste jo podedovali, sire... samo da je vaša še popolnejša.

Mladi Morgan, ki je podedoval od očeta ne le postavo, nego tudi milijone, je sedel v širokem naslonjaču z iztegnjenimi nogami, kakor lepo rejen lev, ki mu je kletka pretesna. — V jutranjem listu je zbudil njegovo pozornost uvodni članek o novem potresu v Culebra Cutu v Panami.

— Če bi ne bil prepričan, da mi Morgani nismo podvrženi debelosti, bi se bal nadaljevati tako življenje. Kaj menite, Parkere?

Stari komornik, ki ni pričakoval, da nanese pogovor še enkrat na to vprašanje, je zadržel.

— Da, sire, — je dejal hitro. — To se pravi, hotel sem reči, — ne, sire, Vam se pač ni treba bati debelosti.

— Ne, dragi moj, — se je nasmešnil mladi gospod. — Morda imate prav, da se še nisem začel rediti, toda gibčen nisem več tako, kakor svoje dni. Kaj menite, Parkere?

Da, sire. To se pravi, ne, sire! Hotel sem reči, ne, Vi, sire, ste še vedno tak, kakršni ste bili pred tremi leti, ko ste se vrnili z univerze.

— In od takrat je postalo brezdelje moj obrt, — je pripomnil Francis smeje. — Kaj ne, Parkere? Stari sluga ga je začudeno poslušal, ker ni bil vajen, da bi gospoda govorila z njim o takih rečeh. Njegov gospod je pa vihal svoje brčice, podobne obrabljeni zobni krtačici.

— Parkere, ribe pojdem lovit.

— Da, sire.

— Telefoniral sem že, naj mi pošljejo ribiško palico in trnke. Poskrbite, prosim, da bo vse pri-

pravljeno. Zdi se mi, da ne bo napačno, če ostane dva tedna zunaj na svežem zraku. Sicer se začnem rediti in osramotim ves rod Morganov. Ali pomnite sira Henryja? Prvega Morgana — morskega roparja in znamenitega ribiča?

— Da, sire, — Marsikaj sem slišal in čital o njem, sire.

Komornik se je za hip ustavil na pragu in čakal, kdaj mu gospod namigne, naj odide.

— Sicer pa ne morem biti nič kaj ponosen nanj. Bil je razbojnik z dušo in telesom.

— Nikakor ne, sire! — je ugovarjal Parkere. — Bil je guverner na Jamaiki. Umrl je v velikih časteh.

— Da, seveda, imel je srečo, da ni končal svojega življenja na vešalih, — to je res, se je zakrohotal Francis. — Vendar pa moram resnici na ljubo priznati, da je bil našemu rodu samo v sramoto. Sicer sem pa hotel samo reči, da sem si zelo natančno ogledal njegov portret in ugotovil, da je ostal mož do smrti suh in da je umrl brez trebuška. To je edina pozitivna lastnost, ki smo jo podedovali od njega. Njegovih znamenitih zakladov nismo našli, pa tudi sicer nam ni ničesar zapustil, razen gibčne postave brez trebuška. In baš to je »zafiksirana rodbinska posebnost«, kakor so me učili na univerzi.

Mladi Morgan je umaknil in sluga je hitro odšel iz sobe. Gospod je začel pazljivo čitati jutranje novine, iz katerih je izvedel, da se otvoritev Panamskega kanala odgodi najmanj na tri tedne.

Oglasil se je telefon in skozi električne živece koncentrirane civilizacije je iztegnila Usoda svoje pipalke proti Francisu Morganu, sedečemu v širokem naslonjaču v knjižnici dvorca, ki ga je zgradil njegov oče na River-side Drive.

Pismo iz Prage.

Mir po viharju. — Slovaško vprašanje. — 65letnica dr. Kramarja. — »Akademični dom« in prireditve jugoslovenskega dijaštva.

29. decembra.

V našem političnem življenju je nastal sedaj mir — mir po viharju —, kajti politiki so odšli domov za božične praznike, ki se podaljšajo za člane narodne skupščine do 19. januarja, na kar se bo nadaljevalo zasedanje. Kratko ali po zaslugi opozicije burno predbožnično zasedanje je vzbudilo v naši javnosti veliko ogorčenje ne samo proti inscenatorjem istega, zlasti pa proti nespodobno izjavajoči Nemki, drzni gospe Weberjevi, in pevcem »Deutschland über alles«, marveč tudi proti slabi roki predsednika parlamenta Malypetra. Prasko ljudstvo je dalo v obeh smereh svojemu čustvu izraza na številno obiskanih shodih, na katerih so govorniki izjavili, da je neolajno in izjavajoče nastopanje Nemcev najlepší dokaz, kako napačno je naziranje, da bi se imeli mi z njimi pogajati za sodelovanje in končno celo za vstop v vlado.

Pri debati o vladni izjavi je stopila v ospredje po zaslugi dr. Kramarja razprava o slovaškem vprašanju. Dr. Kramar je naglašal, da glavni problem naše notranje politike ni nemško vprašanje, ampak slovaško, ki je za nas težje in važnejše. Slovaški problem je naš življenjski problem in čim dalje se odlašaja njegova rešitev, toliko bolj se položaj slabša. Naravno je, da se z ljudovci ne razpravlja o vstopu v vlado, dokler oni govorijo o avtonomiji Slovaške in jo propagirajo, namesto da bi delali za ujedinjenje naroda. Sicer pa je bil podoben pojav tudi na Moravskem, kjer je nastopil pred kakimi 60. leti moravski separatizem, ki pa Moravom ni uspel in danes ni več niti spomina nanj. Analogni razvoj stvari je pričakovati tudi na Slovaškem, ko pride tam do veljave pokolenja s širšim obzorjem. Nujno je, da bi oboje protivna si tabora delovala na to, da bi se odstranila nenaravnost, da ima Slovaška večino poslancev v opoziciji, mesto da bi jih imela v vladi. Geslo vlade mora biti: v notranjosti trdno zagurati državo. Zato treba rešiti ne samo slovaško vprašanje, marveč tudi ostala, tako posebno vprašanje državnih nameščencev in davčno reformo. To pride na program januarjevega zasedanja.

Posl. dr. Kramar je proslavil 27. t. m. v polnem zdravju in svežosti svoje 65. leto. Dobil je tem povodom mnogo čestitk, tako od političnih prijateljev, kakor tudi od nasprotnikov. Splošno se je priznavalo in spominjalo njegovo veliko delo in požrtvovalnost za narodno stvar, njegova poštenost in njegov čisti čit. ki so vedno spremljali njegovo politično poslanstvo.

Društvo »Akademični dom« je imelo 20. t. m. slavnostni občni zbor za svoje 50letno trajanje. Društvo je bilo ustanovljeno v svrhu, da bi se preskrbel naši akademski mladini lastni dom. Žal se to ni doseglo niti po pol stoletju požrtvovalnega dela, ali društvo je izvršilo mnogo svojih stavljenih si nalog.

in je bilo tako jedno nasprednejših naših dijaških socijalnih institucij, zlasti od časa, ko se mu je posrečilo, pridobiti si za sedež nekdanjo »Strakovo Akademijo«, kjer se sedaj osredotočuje življenje ne le našega, marveč sploh slovaškega dijaštva. Tudi društvo jugoslovenskih akademikov »Jugoslavija« je dobilo pod njegovo streho gostoljubnost in namestilo svojo knjižnico v njegovi »Akademični knjižnici«.

Gojenci »jugoslovenskega dijaškega kolegija« so priredili 18. t. m. v žoliti dvorani »Akademičnega doma« dobro uspeši prijateljski večer. Sodelovali so pri njem pevka gdč. Skolova, g. Lukijan Bibič, katerega makedonske pesmi so vzbujale splošno pozornost, in slovaški kvartet (Reznicek, Grbič, Joch in Večtenov). Med svetilnimi udeležniki iz čeških in jugoslovenskih krogov so bili navzoči poslanik Nešić, charge d'affaires Nastasić, ki je dva dni po tem odšel na svoje novo mesto v Solunu, generalni konzul Rašić, člani jugoslovenske legacije, zastopniki odbora češkoslovaško-jugoslovenske Lige itd.

J. K. S.

Politične vesti

— O propadanju Reke priobčuje za-nimiv dopis beogradske »Politika«. Pisec pravi, da je »Reka mesto, ki umira, a kar je zanj najbolj tragično — da ne more umreti. Ne more umreti, ker jo v letnih mesecih drže v življenju tujci, ki prihajajo v Opatovje, v ostalih mesecih pa dobiva sem ter tja kakšno injekcijo od naših jugoslovenskih tihotapev in raznih drugih velikodušnih »sosedov«. To je vse delo Nemeze, ki je obela že mnoge od njih, ki so največ zakrivil, da je Reka prišla v ta nenaravni položaj. In Rečani vsi slojevi čutijo, ko vse to gledajo, kako jim v srcu postaja vedno bolj tesno in mučno. Toda Reka, »ta las volnu«, Reka, ti si sama to hotel«!

— Kongres indijskih nacionalistov. V Cawnpore se je vršil te dni kongres indijskih nacionalistov v navzočnosti 50.000 udeležnikov. Delegatov je 3000. Zborovanje je vodila gospa Saro Jini Maidu. Gandhi je predlagal popolno podporo Indijcem v južni Afriki v njihovem pravičnem boju. Na kongresu je govoril tudi profesor Holmes s pensilvanske univerze imenom ameriškega delavskega združenja. Naglašal je z velikim odobravanjem ameriške simpatije za Indijo in gibanje indijskega ljudstva za svobodo. Predsednica je izjavila, da mora Indija v samoupravi zavzemati enako mesto kakor dominijon in ako bi vlada v tem vprašanju pčkazala naklonjenost, bi se staljšee swarasthov takoj izpremenilo. Nadalje je zahtevala indijsko armado, da bi se mogla Indija sama braniti.

— Razprava ministra dr. Edvarda Beneša o problemih slovaške politike, ki jo je priobčeval »Slovenski Prehled« in ki je vzbujala splošno pozornost ne samo na Češkem, marveč tudi v vsem slovaškem svetu, bo izhajala tudi v bodočem letniku te različne slovaške revije.

Srečno novo leto

želi vsem svojim odjemalcem in znancem trdka

5341

Jos. Rojina, Ljubljana

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Četrte, 31. decembra: Zaprto.
Petek, 1. januarja: Ob 3. popoldne: «Periferija». Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ob 8. zvečer: «Zepeljivka». Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Sobota, 2. januarja: Ob 8. zvečer: «Profesor Storici». Red C.
Nedelja, 3. januarja: Ob 3. popoldne: «Kraljična Vidke kresna noč». Pravljica igra s petjem in godbo v štirih dejanjih. Qrtroška predstava po nizkih cenah. Izven.
Ob 8. zvečer: «Pegica mojega srca». Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 4. januarja: «Veronika Deseniška». Red E.

OPERA:

Četrtek, 31. decembra: Ob 4. popoldne: «Orfej v podzemlju». Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Petek, 1. januarja: Ob 3. popoldne: «Hoffmannove pripovedke». Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Sobota, 2. januarja: Ob 8. zvečer: «Orfej v podzemlju». Red D.
Nedelja, 3. januarja: Ob 3. popoldne: «Mignon». Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ob 8. zvečer: «Srce iz leca». «Poziv na ples». «Capriccio spagnolo». Pantomimski balet. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 4. januarja: Zaprto.

Sodobna glasha

Tako je bilo vedno v glashi: ko so se pojavili novi, so rekli stari, da ne razumejo nove glashi in novih zvokov, da ni melodije v novih zvokih, da ni estetike v novem ropotanju. Stara ušesa, privajena na starinske tonovske načine in zvoke, rime in tembe, niso razumela novih zvočnih svetov. Prehod od stare k novi glashi se je vedno izvršil ob pojavu velikega glasbenika. Bach je zrevolucioniral sodobnost, da so ga razumeli, Beethoven se je moral boriti, predno se je uveljavil. Stedili so romantiki s Schumannom, ki so ga proglasili za blaznega. Ves Wagnerjev problem je obstojal v njegovih novih zvokih in akordih, če odzvanjamo seve tudi kolosalni tehnični napredek orkestra. Strojopisna ušesa niso reagirala na nove zvoke. Zakaj odhod prepri za in proti Wagnerju. Eni so bili tankočutnejši, drugi za krivljeni. Za Wagnerja so prišli epigoni v koncertni dvorani, simfoniji, potem pa Debussy in Ravel, ki so prišli iz tujine. Svetovna vojna je glasbene duhovne še bolj zrevolucionirala. Nastopili so modernisti glasni najsmolejših smeri. Zopet so se razširila človeška akustika za nove akorde, za nove kombinacije, za nove rime in melodije. Glasbeni čut človekov ni stalnica, ki ne pozna razvoja in napredka. Zlasti človeško uho zaznava čedalje pestrejša zvečja, dojava nijanse v akordih, ki se prej se niso razlikovale. Človeško uho kot zvočna membrana, ki je nekoč mogla poslušati samo grobe zvoke in harmonije, z lahkoto zasleduje razne zvočne kombinacije, s katerimi je mogoče izražati vse drugačnja čustva, kakor pa s prej znanimi akordi. Evolucija moderne glashi ne pomeni v tem oziru drugače kakor evolucija akustične zaznave.

Vsaka nova glasbena doba pomeni potemtakem prehod v nov akustični svet, v nova zvečja, korak naprej k novim akordnim sistemom. Vse borbe med dobami so se bile med dobrimi in slabimi poslušalci, med ljudmi, ki so znali prisluškovati novim akordom in ki tega niso mogli.

Stari skladatelji so si dovolili vsakihi deset taktov po eno harmonično izpremenbo. Danes uporabljajo v enem taktu po več harmoničnih izpremenb. Prej smo vse natančno ločili po molih in durih, danes si zastoj belih glav, da stihata kvaliteta akorda. Temu pravijo atonalnost. Imena in registracije so postarostnega pomena. Glavno je novi zvok, ki mora biti lep. Lepota zvočnega občutja je vse, je primarna norma dobrega in slabega v glashi. Intenzivnost akustičnega poslušanja je torej mnogo večja in obširnejša, kakor nekoč.

Pa poglejmo po teli uvođenih besedah nekoliko po evropski glashi. Mi pravimo, da je moderni glashi kumoval pravzaprav Wagner in šele po Wagnerju Debussy, ki ji je položil temelje. Mož je družil nove akorde z duhoviti estetičnimi domisleki, z mistično navdahnjeno invencijo, celo semantiko z melodijo. Za Debussyjem je prišel Maurice Ravel, kojega glasha je zelo impetivno delovala. Tema Francozoma kot ustanovitelja moderne glashi so se pridružili ruski vplivi in ruski skladatelji, predvsem Mussorgski, Borodin, Rimski-Korsakov, končno Igor Stravinski. Na Dunaju je zasvetila zvezda Arnolda Schönberga. Najmočnejša sila revolucionarne Evrope pa je postal Paul Hindemith. Nad vse značilno je za moderne struje, da so se uveljavljale tako v orkestralnih, veliki glashi, kakor v komorni. Zdi se celo, da so glasbeni revolucionarji protežirali komor-

no glasho, ki zahteva še najbolj izvežbane prakse. Skladbe sa soloinstrumente so na dnevnem redu, kar dokazuje, da znajo izrabljati vse finese modernih instrumentov in da razpolagajo uspešno instrumentalno instucijo. Omenili smo že, da se je instrumentalna tehnika izpopolnila do skrajnosti. Pasaze, ki so nekoč zahtevale virtuozne, se danes izvajajo od navadnega orkesterskega godbenika. Končno se je moderna glasha polastila tudi opere kot najpopolnejše, odnosno najobširnejše glasbene oblike. Imamo že ruske, nemške, francoske in italijanske opere, ki so pisane v najekstremnejšem duhu in ki so dosegle ogromne uspehe.

Na podlagi gornje razlage moderne glashi bo razumljivo, kako se je mogla ta glasha uveljaviti skoro revolucionarnim potom. Povsod so vznikal krožki za gojitev moderne glashi, kjer so se proizvajala dela najekstremnejših skladateljev. Na ta način se je krog poslušalcev čedalje bolj večal, dokler ni ta moderna glasha prodrla na celotni rti. Če danes obstoja še mednarodna družba za gojitev ekstremnih glasbenih pokusov, je taka družba skoraj že anahronizem, ker so danes skladbe modernih kompozitov, pa bodisi Francoza Milhauda, Rusa Prokofjeva, Hindemitha Nemca, Avstrijca Welca, Čeha Suka ali Habe, Italijana Casala, Stravinskega, itd. že na dnevnem redu aboniranih koncertov ter starih koncertnih združenj. Če se mladina vneto zavzema za moderno glasho, je znamenje, da mnogo boljše slisi, kakor starija, kateri so ušesa otupela v staromodnih akordih.

Maurice Ravel, deloma Serge Prokofjev, ki živi v Parizu, Erik Satie, Georges Auric, Darius Milhaud, Florent Schmitt in drugi pomenijo veliko bodočnost francoske moderne glashi. V Nemčiji delujejo Erwin Wellesz, Paul Hindemith, Hermann Erpi, Eduard Erdmann, Ernst Krenek, Ernst Toch, Max Butting, Max Trapp, Philipp Jarnach, Kurt Thomas, Med dunajčani so znani E. W. Korngold, Wilhelm Gross, Hugo Kauder, Karl Weigl, Ernst Kanitz, Egon Lustgarten, Egon Kornauth, Hans Gal, Anton v. Webern, Albin Berg, Paul Amadeus Pisk. Na Češkem komponira cela jata skladateljev v modernem duhu. Janacek, Novak, Karel, Vycpalek, Martinu, Suk, Kricka, Axman, Jirak, Alois Haba, sledijo češki Nemci Viktor Ullmann, Hanns Schimmling, Erwin Schulhoff, Hans Krasa, Fidelio Fiske, sami močni talenti. Moderna italijanska glasha ima svoja imena: Zandomeni, Malipiero, Pizzetti, Casella, Respighi, Alfano. Anglezji imajo starejša Deliusa in Edgaria, nove Arnold Baxa in John Irelanda. Sledijo Eugene Goossens in Arthur Bliss, Gustav Holst in koučno Vaughan Williams. Med Rusi so vzbudili veliko pozornost skladbe Mednerja, Mlaskovskega in zlasti Prokofjeva, najmlajši talent so Wassilij Buglej, Lobačev in Sjuglin.

Tudi naša jugoslovanska glasbena produkcija se je giblje v modernih smerih. Med Slovenci sta si pridobila gotovo veljavno Kogoj in Škerjanc, prvi kot arhaistični mistik, drugi kot pevec najmodernejših občutij.

Glavna karakteristika moderne glashi je ta, da sklada in ustvarja takozvana občutja, zvočna občutja, zvenenja. Med tem ko se je stara glasha omejevala na močne melodije in prelome med posrednimi melodijami in variacijami teh melodij preprežala z več ali manj dolgotrajnimi modulacijami in brezpomembnimi koraki, se je moderna glasha vrgla na zvoke, na zvenenje, ki ustvarjajo razpoloženja posebno ugodne vrste. Eno napako pa ima moderna struja zvenečih glashi, in ta napaka obstoja v vidnem pomanjkanju globokih molov. Zdi se nam, da pelje bodoči napredek v glasbeno dobo, ki bo rodila nove skladatelje opojnih melodij na podlagi novo doseženega akustičnega sveta. Naša prehodna doba je prava revolucija akordov, prevrat akordov, nastop novega sveta akordov. Prišli pa bodo kmalu skladatelji, ki bodo nad temi novimi akordi zapeli najpopolnejše melodije...

Edino glasbena pedagogika še ne koraka s sodobno glasho vzporedno in sicer v glavnem radi pomanjkanja primernih učil. Značilno je, da na vsi sodobni glashi ni najti nacionalnega občutja in da lahko govorimo o sodobni evropski glashi kot kvalitativni enoti. Ali pripravljata ta glasha tudi emotivnega evropskega človeka. Da bi le bilo tako, skoro verjetno, zlasti ako upoštevamo, da je glasha glasnik najglobljših duševnih tresljajev.

— Slov. Marij. gled. »Athena« v Narodnem domu. Za Novo leto ponovi marionetno gledališče priljubljeno pravilico »Snežulčica«, ki je že prvič dosegla lep uspeh in napolnila dvorano zanimajočega se občinstva. Tudi zdaj bo igra vnovič podana z živahnostjo, ki jo zahteva in tako nudila ljubiteljem marij. iger dovolj užika. Pred »Snežulčico« bo uprizorjena »Razbojnik Moroz«.

— Slov. Marionetno gledališče »Athena« v Narodnem domu. Za Novo leto 1. 1. 1925 ponovitev: »Razbojnik Moroz« (M. Jaro). »Snežulčica« (dr. I. Lah). Predstavi se vršita kot običajno ob treh popoldnih in ob šestih zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Cene od 10.— do 3.—.

Nova dela skladatelja L. M. Škerjanc

Ljubitelji slovenske skladike bodo z veseljem sprejeli vest, da je naš skladatelj L. M. Škerjanc v zadnjem času izgotovil več novih skladi, ki pomenijo v tematičnem kakor v oblikovnem oziru zelo važen korak naprej. Te skladike bodo še značilne za slovensko glasho, kakor specialno tudi za notranji razvoj skladatelja Škerjanc. Imeli smo prvo razgovorjati se tozadevno s skladateljem Škerjancem, ki nam je kot stari prijatelj odigral ta največja dela ter obrazložil svoje intencije. Dogotovljena je namreč kvarteta sonata v dveh stavkih, takozvana sanatina da camera per quartetto d'archi, zaključena je nadalje redacija na klavirni sonati in treh kmetskikh pesmi za mešane zbor na besedilo prerano umrlega skladateljevega prijatelja, njegovega hišnega pesnika Franceta Zbanička.

Gospod Škerjanc se je lani ob prevzemu profesorskega mesta na ljubljanskem konservatoriju, kjer poučuje teoretično predmete skladateljstva, harmonijo, kontrapunkt, orkestracijo itd., začel intenzivno baviti s formalnimi muzikalnimi problemi ter se zlasti poglubil v Bachove fuge. V stilu teh fug je sam skomponiral precej del, v glavnem da se loči od svoje prejšnje razvojne faze, ki je posnemala pred vsem impresionistične in ekspresionistične manire, in da se povrne k pravim vrelcem svoje moči, to je k tematičnemu komponiranju in k jakim melodijam, ki pomenijo kljub vsem naprotim naupom edino trajno hrbenico glasbene umetnosti. V tem impresionističnem stilu so bile kot zadnje lani komponirane male klavirske skladike, ki so znane pod imenom pet klavirskih skladih in katere je v Ljubljani že izvajal naš rojak klavirski virtuos Trošt, dočim jih ima sedaj v repertoarju ruski virtuos Borowski, da jih izvajal na predstojeti svoji zapadni turneji. Borowski se te skladike izredno dopadejo, saj so kljub vsemu vibravemu in bežnemu impresionizmu natrpne s tolikimi harmoničnimi domisleki in s tolikimi zvočnimi bogastvi, da spadajo med najboljše vrste te kvalitete. Po teh skladih se je skladatelj Škerjanc kot rečeno, posvetil teoretičnim študijam, da predvsem zadosti zahtevam učnega mesta na konservatoriju, da si izpopolni svoje oblikovno znanje ter da si koučno naloži primerno disciplino v svojem skladateljevanju. Prej treba še omeniti, da je v impresionističnem slogu lani komponiral še uvod k operi Miada Breda za veliki orkester, o katerem obstoja dve popolnoma izdelani partituri in pa klavirni izveček celega prvega dejanja. Besedilo za Miado Bredo si je skladatelj sam sestavil, polnim impresionizmom občutij. Menda omagal pred težo rastočih nalog in spoznal potrebo novih detajlnih študijev v tematičnem in oblikovnem oziru. Opera kakor vsako veliko delo, se sestavlja po dveh obraslih: ali s fundamentalnimi napeli ali s popolnim impresionizmom občutij. Menda je hotel Miado Bredo pomponirati v tem drugem slogu in je omagal. Vsekakor pa se bo uvod k Miadi Bredi in sicer v popolnejši instrumentaciji, to je v drugi predelavi, igral se to koncertno sezono v Ljubljani. Izvajalo ga bo Orkestralno društvo, ki je tudi sicer krstilo marsikatero večje orkestralno delo g. Škerjanc.

Kot uspehe svojih oblikovnih študij imenuje g. Škerjanc sam svoja največja dela, ki jih je komponiral v zelo kratkih rokkih, kar zopet potrjuje pravilnost njegove najnovejšje orientacije, ki pa jo kot rečeno, srečujemo že pri njegovih prvencih, pozneje pri orkestralnih skladih, zlasti pa v muziki k Zbaničnemu mešanju in v Largu za veliki orkester. Njegov godalni kvartet v obliki komorne sonatine je zgrajen na izrazitih tematičnih odstavkih, ki jih razvija Škerjanc z naravnost blestečo virtuoznostjo harmoničnih domislekov k vedno močnejšim izrazom. Prvi stavek nosi označbo Vivaldi. Je to jednat stavek, napisan z velikim članom ter z naravnost dramatičnimi stopnjevanji. Bojazen prejšnjih let, da bo skladatelj Škerjanc zašel v pretežno lirsko skladateljstvo, ki ne pozna nobenih globljih perturbacij in strasti, je s tem stavkom definitivno pokopana. Tudi drugi stavek, imenovan scherzo, napisan v lidiskem tonovskem načinu, sestoji iz izrazitih tem. Ta stavek nosi podnaslov preludij in fuga. Sonata je napisana z uporabo vseh zvočnih skrivnosti godalnih instrumentov. So mesta, kjer se zmiselno uporabljajo flaeoleti, dobrozveneči dvo in troptrejni itd. Temu kvartetu je radi harmonične pestrosti nemogoče določiti pravi tonovski način in je zato tudi napisan brez dura. Kvartet se bo izvajal v najkrajšem času v Pragi, kjer ga predstavijo mednarodnemu občinstvu Zikovci, ki so polni hvale nad tem uspehim mojstrskim delom skladatelja Škerjanc.

Tudi velika klavirska sonata v g-molu in 3 stavkih je delo čisto novega kristalnog čistega tematičnega kova. Melodije, ali bolje rečeno teme teh stavkov, so izredno srečno domišljene, sila sugestivne in s svojimi harmoničnimi ozadi naravnost opojne. Vsi, ki verujejo v izvirno tvorno moč tega, od Boga blagoslovljenega skladatelja, bodo vzradočeni nad tem nepričakovanim zdravim razvojem in napredkom Škerjanc. Saj se je s tem domislil svojega pravega bogastva, svoje brezprimerno originalne invencije, ki jo noče več razliti v več ali manj bežnih impresionističnih slikah in modulacijah nego v zavestno poročenih potenciranih melodijah in temah.

Tudi tretje delo komponirano s prvimi dvema v pitlih 30 dneh pri močni obremenjenosti s profesorskim delom na konservatoriju v Orkestralnem društvu, nosi značaj novega razvoja. So sila nežne, intonacijsko pa skoro neizvedljive pesmi za mešane zbor, dase ne vsebujejo prav nobenih tehničnih potežkoč. Skupni naslov jim je Kmetijske pesmi za mešane zbor. Najlepše je vsekakor druga, dočim dela skladatelj Škerjanc prednost tretji z močnejšimi dramatičnimi stopnjevanji. Kot rečeno, se skladike gibljejo v navidezni atonalnosti,

vsekakor v nevsakdanjih harmoničnih modulacijah, ki pa so izredno nežne, lirski značaji in ki bodo dosegale v primeru ni čisti izvedbi močne učinke.

Gospod Škerjanc se začetkom januarja odpelje na večmesečni naučni dopust v glavno mesto Francije, ker bo študiral najnovejši razvoj francoske glashi. Prepričani smo, da bo tudi ta šola obrodila bogate sadove in da se vrne iz Pariza z novimi iz-

gotovljenimi »impresijami« o Parizu. Med tem časom pa bi bilo na mestu, da poskrbe vsi glasbeni krogi, ki so postavljeni, da čuvajo nad našim glasbenim življenjem, čimprej izvajanja teh novih del in tudi starejših skladih v tekoči koncertni sezoni. Prepričani smo, da ni daleč čas, ko se bo vsako novo Škerjancovo delo pričakovalo kot glasbeno razodetje...

NOBLOVO NAGRADO ZA FIZIKE je letos dobil šved SIEGBAHN, profesor v Upsali. Znan je po svojih temeljnih raziskavanjih na polju Röntgenovih žarkov. — Slika kaže učenjaka v njegovem laboratoriju.

Naj koncem meseca vsak prispeže, Da z novim letom se zaveže, Uživat na zemlji raj In pitl pravi »Buddha« čaj!

O mednarodni dekorativni razstavi v Parizu*

Proti koncu 19. stoletja je utrpuila ustvarjajoča francoska umetniška sila ter se izžepala. Francoski umetniki so se omeili na posnemanje ali celo na kopiranje klasičnih svojih del ter dekorativnih motivov. Vsišli so povsem modernim predmetom, kakor strojem, avtomobilom, aparatom itd. klasične forme in dekor. Šele proti koncu leta 1900, so pričeli spoznavati odlični krogi, da zahtevajo novi proizvođači nove oblike in žiljni organsko spojen dekor. Tako je prišlo do mednarodne dekorativne razstave, ki naj bi podala najnovejšo ter najboljšo, kar bi bilo potem odločilno za nadaljni razvoj dekorativne umetnosti.

Kljub velikemu številu strokovnjakov, ki so sodelovali pri organizaciji razstave, kljub najrazličnejšim njihovim idejam in smerem je postal aranžma celopupne razstave zaključeno in harmonično celoto. Razstavljeni prostor ob obeh begrovih Seine v sredini Pariza je meril 23 ha ter je obsegal 148 paviljonov in ogromno razstavno palačo »Grande Palais«, ki je sama zase tvorila ogromni razstavljeni prostor. Zaradi razsežnosti razstave je bil pregled razstavnega prostora in orientacija na njem brez temeljitega študija načrta razstavšča zelo težavna. Najbolj lahko je bila mogoča iz Eifflovega stolpa ali pa iz aeroplana.

Paviljoni v zvezi s predmeti, vodometi ter dekorativno plastiko so pokazali vidni vpliv klasične francoske baročne stavbe umetnosti. Prav tako je bil klasičen vpliv v celotni zunanji arhitekturi paviljonov in v vhodov. Vendar se je pri vsem tem čutil vpliv modernega časa, ki sili arhitekta, da iščejo za svoje idele nove forme, novega izraza. Na predmetih, izvirajočih večinoma iz predvrednega časa, je mogoče zasledovati razvoj arhitekture od cecesijske preko kubizma do ekstremnega konstruktivizma. V vseh paviljoni se je izražala lahkotnost in eleganca kot najbolj značilna lastnost francoske dekorativne umetnosti, izvirajo iz rokokoja in njegove kulture.

Kakor v značaju, temperamentu, naziranju itd. se razlikujejo narodi tudi po svoji umetnosti, posebno oni, ki so v ozkih zvezah z življenjem širših plasti, v tem slučaju v aplicirani ali uporabni umetnosti. Veliko bolj moderna je arhitektura inozemskih reprezentančnih paviljonov, posebno Poljakov, Čehov in inozemcev, Rusov itd. Izredno močan je vpliv kubizma in konstruktivizma. Med njimi so pa tudi nekateri, ki temelje povsem na tradicionalni, klasični arhitekturi. Najbolj reakcionaren je v tem oziru italijanski razstavni paviljon, ki je povsem kopija italijanskega baroka. Italijanski arhitekti so menila, da ustvarjajo nov slog, če dajo posameznostim, kakor kameluram, profilom, kapitelem itd. novo obliko s tem, da uporabljajo v dekorativne svrhe opeko, omet, kamen itd.

Tradicija stoletij veže italijansko arhitekturo in umetnost vobče tako, da se ne more osvoboditi klasičnih oblik. Ta okostenela tradicija in reakcionarnost v umetnosti pa je morala roditi odpor, ki je našel svoj izraz v futurizmu ter napovedal neizprosno boj italijanski kulturi, temelječi na klasični podlagi. Odpor proti obstoječim oblikam in zakonom je pri njih tako močan, da zahteva odstranitev vsega, kar je kolikoli v zvezi s tradicionalnostjo. V svojem boju zahtevajo ti revolucionarji umetnosti porušnje muzejev ter akademij ter bibliotek z

utemeljitvijo, da se v njih zastuplja doraščajoča mladina s preperečo tradicionalno kulturo.

Vendar pa ta smer ni prišla do popolne zmage in razvoja, ker je večina italijanskega naroda in njegova življenska eksistenca ozko spojena z njegovo zgodovino in klasično kulturo. Glavne dohodke črpa Italija iz tujeskega prometa, ki je v prvi vrsti vezan na muzeje, galerije, klasično arhitekturo itd. Italija brez Benetk, Florence, Rima itd. ter klasične kulture vobče je življenja nezmogoča. V novejši dobi se skuša osamosvoiti z razvijajočo se industrij in trgovino, ki pa za sedaj še ni tako plodotna, da bi mogla od živeti tako velika država kot je Italija. Pri italijanskem paviljonu je vse na zunaj učinkujoče, veliko v dimenzijah, toda brez vsebine — frazu.

Mnogo boljše od znanje je pri jugoslovanskem paviljonu notranja arhitektura, v kateri se močno izraža jugoslovanski nacionalni karakter in to v materialnem, plastičnem barvnem dekoru. Naš paviljon je v reprezentaciji notranjih prostorov, aranžmaju ter razstavljenih predmetih eden izmed boljših, kakor tudi eden izmed elegantnejših. Paviljon je enonadstropen, ima pravokot, toris in kubistično obliko. Izraz novega svetovnega naziranja, novega umetniškega pojmovanja, temelječega na novi estetiki, pa tvori ruski reprezentančni paviljon. Brutalen v svojem izrazu bije v obraz vsaki tradiciji, vsem formam evropske umetnosti, skratka: svet zase. Izraz novo dobe je velik, tui, nepojmljiv kot je tuija nepojmljiva sedanja boljševiška Rusija.

Nova je ta umetnost, kot je novo vse, kar je prinesla ruska revolucija v idejah, ter ustvarila v življenju. Ruski paviljon tvori kolosalen kontrast s celotno okolico. S svojo okorno razgibanostjo, preprostostjo, težo ter kriščnimi barvami tvori pravo grotesko v tradicionalnem pojmovanju ter v estetskem uživanju. To novo umetnost lahko razume le tisti, ki se skuša poglbiti v bistvu ruske revolucije njenega postanka in pogoje obstanka. To novo strujo so krstili v Evropi s konstruktivizmom. Konstrukcija, njeni elementi, njega poudarjena upravičenost je tako izrazita, da naravnost zahteva ta izraz. Tudi v Evropi je našla ta smer veliko pristašev ter postala vedno bolj očitna v razvoju evropske arhitekture.

III. VELIKI PLES JURISTOV

30. januarja 1926 hotel »Union«

Vendar pa je med evropskim in ruskim konstruktivizmom bistvena razlika. Ruski konstruktivizem je elementaren, samonikel, brez tradicije ter vpliva na gledalce s svojo dinamiko. Poslužuje se načeloma le novih form in novih izraznih elementov in nčimkuje individualno, ker vsebuje ročno delo več ali manj duševnosti, individualne karakteristike, podane v osebnostno občutenju materialu, barvah in obdelavi. Med tem, ko je kriterij estetike za evropski konstruktivizem še vedno lepota forme, harmonije, proporcije itd., je za ruski konstruktivizem edino le odločilna estetika uporabnosti, koristnosti in dinamike. V obeh pa se čuti revolucionarna sila novega svetovnega naziranja, novega nastalojočega socialnega reda, ki postaja odločujoč čimtelj v razvoju moderne evropske umetnosti.

Posebno skupino v arhitekturi razstavnih paviljonov tvorijo oni, ki so zgrajeni v takozvanem narodnem slogu. Povsem napačno smatrajo za narodno umetnost le ono preprostega naroda, to je kmetskega ljudstva. Z izrazom »narodna umetnost« bi pravzaprav morali imenovati umetnost celokupnega naroda, ne pa samo enega dela. V zopetnem oživljenju, oziroma moderniziranju narodne dekorativne umetnosti je potrebna velika umetnost. Samo z nanašanjem narodnih dekorativnih motivov na umetno — obrtnih predmetih, čeprav se jih je preje moderniziralo, naloga še ni rešena. Potrebno je, da so ti predmeti res moderno zasnovani, prilagojeni moderni tehnologiji izdelave ter da tudi v vsem ostalem ustrezajo zahtevam modnega časa.

MADAME; Za Vašo toaletto potrebujete
POUDER »MON PARFUM«
»BOURJOIS-PARIS«.

SOKOL I: danes Silvestrova, Kazinga, v veliki in mali dvorani

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1925.

Srečno novo leto!

Uredništvo

in upravnništvo

„Slovenskega Naroda“

— **Dvorani ples.** Po poročilu iz Beograda se vrši prvi dvorani ples dne 9. januarja 1926. na rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije. Na ta ples je pozvanih mnogo visokih dostojanstvenikov, diplomatov, politikov in drugih uglednih oseb.

— **Kraljevska dvojica na jugu.** Prihodni teden odpotuje kralj in kraljica v Apudino v Volvodino, kjer se priredi velik dvorani lov.

— **Premestitve učiteljskega.** V prosvetnem ministrstvu pripravljajo obširen ukaz o premestitvi in vpokojitvi učiteljev odnose profesorjev. Ukaz bo vseboval nad 200 oseb. Reaktivirani bodo tudi nekateri učitelji in profesorji na Hrvaškem, ki so pristali HSS.

— **Ukinjena višja gimnazija v Osljeju.** Se s prihodnjim semestrom zopet otvori.

— **Planinska kočna na Trebiču.** Sarajevski planinarji preuredijo gozdarsko kočno vrh Trebiča v planinsko zavetišče.

— **Za novo železniško Rogatec-Krapiina.** vlada veliko zanimanje v vseh gospodarskih krogih na Hrvaškem in sosednji Stajerski. Poslanec dr. Zanič je te dni minister se obračaja zagotoviti, da je za zgradbo potrebna svota postavljena v proračunsko osnovo. Tudi minister agrarne reforme je pisal načelniku akcijskega odbora dr. V. Kukuvcu, da je storil pri ministru zaobara potrebne korake, da se začne imenovanje čimprej graditi.

— **Nov pomočnik ministra trgovine.** Postavljen je za pomočnika ministra trgovine g. dr. Fran Gospodnetič, pomočnik ministra financ v pokopju.

— **Razpis za študente.** Ministrstvo prosvete objavlja nov razpis za študente državnih stipendistov. Rok prijave do 15. januarja.

— **Pravilnik za izvršitev novega invalidskega zakona.** Ministrstvo za socialno politiko izgotovi pravilnik k novemu invalidskemu zakonu. Pravilnik predložijo ministru, na kar ga isti objavi v »Službenih Novicah«. Z dnem objave v »Službenih Novicah« zadobijo veljavo.

— **Popolno sodišče na Sušaku.** Ker je v dvanajstih zagotovljena ustanovitve popolnega sodišča na Sušaku, so se začela pogajanja, da se zgradi v ta namen posebno poslopje.

— **Dr. Sime Ljubič.** V Zagrebu je umrl upravitelj šole za sestre pomočnice (Rockefellerjeva ustanova) in bivši šef zdravstvenega oddelka v Splitu dr. Sime Ljubič, star 54 let.

— **Prosvetni Glasnik.** V prosvetnem ministrstvu se je vršila konferenca načelnikov, na kateri so obravnavali vprašanja organizacije ministrstva. Pri ti priliki so sklenili, naj izhaja odslej službeno glasilo ministrstva »Prosvetni Glasnik« v rednih rokih in da izide prva številka po novem letu.

— **Zakon o brzojavnem in telefonskem prometu.** V poštnem ministrstvu izdeluje posebna komisija strokovnjakov načrt zakona o brzojavnem in telefonskem prometu. Novi zakon bo tudi vseboval določilo, da se smejo brzojavne in telefonske linije dajati v eksploatacijo tudi privatnim podjetjem.

— **Iz poštne službe.** Premeščena je iz Ljubljane v Trojane Vera Fischer; v višjo skupino je pomaknjen uradni pošte Brezovo polje Milan Omahe n.

— **V naše državljanstvo** je sprejetih več ruskih emigrantov, med njimi tudi pravni praktikant v Celju Nikola Antipin.

— **Izplačilo katehetskih nagrad.** Finančna delegacija objavlja uradno: Dne 28. tm. je došel delegacijski odlok z dne 23. t. m. DR br. 91.160, s katerim odpravi finančno ministrstvo kredit za izplačilo teh doklad. Računovodstvu delegacije je strogo naročeno, da naj kakor hitro mogoče sestavi likvidacijske podatke in jih predloži kompetentnim naredbodavcem, to je gospodoma velikima županoma v Ljubljani in Mariboru v odobritev. Ker se že samo po sebi veliko število percipientov multiplira še s tem, da skoro pri vsakem prihaja v postev več budgetnih period, ki jih je treba posebej obračunati, tako da je vsega skupaj treba adjustirati krog 2000 postavk, je delegat odredil, da računovodstvo uredi svoje poslovanje tako, da se izplačilo izvrši v partijah, od katerih bo poslednja po vsi priliki odpravljena proti 20. januarju 1926.

— **Promocija.** Na ljubljanski univerzi je promoviral za doktorja filozofije g. Vladimir Bartol, sin vpokojenega poštnega sekretarja g. Gregorja Bartola in gospe Marije Bartol - Nadliškove.

— **Novo leto 1926.** Petek je nekako razvzpil dan posebno pri praznovanju ljudih. Leto 1926 se začne prav na ta »nesrečni« dan. Kaj nam prinese to leto? Mnogo dobrega ali mnogo zlega? V pomirjenosti onih, za katere je »petek« slab začetek, naj navedemo tu, kako sodi o petku naj-

večji sedaj živeči filozof in odlični politik svetovnega slovesa, predsednik Č. S. republike dr. T. G. Masaryk. V pravkar izdani knjigi »Svetovna revolucija leta 1914. do 1918.« — prav klasično obsežna zbirka spominov, katere je napisal z obdobja vredno natančnostjo in popolnostjo, govori na strani 384. te knjige tudi v poteku in pravi doslovno: »Petek je zame posebej usoden dan. Ne vem, ako imajo drugi ljudje tudi take dneve, a pri meni so se odigrali najvažnejši in najresnejši dogodilji prav na petek. Bil je petek meseca decembra 1914, ko sem zapustil Avstrijo, v petek je prišel v Avstrijo odgovor predsednika Wilsona in naša izjava neodvisnosti in v petek sem stopil po preteku štirih let na pomnega dela v inozemstvu na domačo češkoslovaška tla.« — Po vsem tem in po izrekih drugih učenjakov nam leto 1926, s pričetkom na petek nemara prinese obilo srečnih ur in mnogo veselja! Zato kličemo: Veselo in srečno Masarykovo leto 1926!

— **Nov zakonski načrt za ljudsko š. le.** Pod predsedništvom dr. Zige Čajkoveca, načelnika prosvetnega ministrstva se je ustanovila komisija, ki bo izdelala nov zakonski načrt o ljudskih šolah v duhu Stepan Radičeve prosvetne politike.

— **Komisija za pregled Srednjega zaveda za zavarovanje delavcev v Zagrebu.** Minister za socialno politiko, g. M. Simonovič je imenoval komisijo z nalogo, da pregleda celotno delo in organizacijo Sr. urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Komisijo sestavljajo sledeči gg.: Dušan Jeremič, inšpektor, Ljuba Pantelič, šef kontrole pri železniški direkciji v Zagrebu, D. Arandjelović, inšpektor finančnega ministrstva in J. Djuričič, inšpektor Narodne banke.

— **»Jadranska Straža«.** Kakor kažejo lepaki, otvori letošnje predpustne zabave »Jadranska Straža«, ki namerava prirediti 5. januarja 1926 izredno lep ples. Veliko umijsko dvorano baje spremene v našo divno obmorsko pokrajino. V ozadju bodo velike bojne ladje, na katerih bo svirala vojaška godba najmoderneje in tudi nekaj priprostejših plesnih komadov. Da se razpoloženej dvigne, nameravajo po polnoči upasiti v dvorani vse luči in žarobna pokrajina bo razsvetljena z žarometi iz močnejše bojne ladje. Med tem prične ples z lampijončki, ki bo prav gotovo velika senzacija za ljubljanske prireditelje. Pri plesu nastopi več mask v prireditvi odzvojarja-johih kostumih. Ker bo ta prireditev posebno lepa in jo priredi društvo, ki zasleduje zgolj patriotske cilje, bo gotovo zelo posejana.

— **Bivši 7. lovski bataljon Bruck a. d. M.** Da vidimo, koliko nas je še med živimi ob 30letnici komisa, je nas desetorica sklenila, da se sestanemo v februarju 1926. in napravimo družabni jubilejni dan. Vabimo vse lovce bivšega 7. lovskega bataljona, ne samo letnike, ki so bili že objavljeni, torej tudi letniki od 1892. do 1900., naj se čimprej gotovo oglašijo in pošljejo svoj naslov z dopisnico na Frana Lotiča, št. Vid nad Ljubljano, ki poda nato posamičkom natančnejša poročila. Vsem skupaj veselo novo leto! — **Bivši lovci.**

— **Tovariši trgovci!** Zopet je minulo leto, polno težav in bojev, ki so se vršili na gospodarskem polju. Za napredek in korist trgovstva se je storilo letos mnogo, vendar je bil dostikrat trud tudi brez zaželenih uspehov. Zapreke za dober prosep naše trgovine so vam vsaj po večini dobro poznane. Konkurenčna tekma zahteva od dne do dne velikih žrtv, davčne obremenitve so neobičajno velike, denarne, prometne in druge prilike so neugodne, toda to nas ne sme omalodušiti. Trgovstvo je prestalo hude viharje in bog Merkur nam ni bil vedno milostljiv. Zaupanje v lastno moč, trezno in preudarno razmišljanje o položaju naj vsakega navda s pogumom, da složno z vsemi silami ustvarjamo pogoje za napredek naše trgovine in s tem za blagostanje celotnega našega narodnega gospodarstva. Uspeh nam je siguran, če se bo vsak zavedel svojih dolžnosti. Izločiti pa moramo iz ljubezni do stvari vse osebne spore in nudi vsakemu, ki je z nami in naših stremiljenj možnost, da se udeležuje in dela. — **Prosimo Vas,** da me tudi v bodoče podpirate v mojem delovanju ter mi vsak čas poročate o svojih morebitnih željah in predlogih, ki jih bomo po svojih skromnih močeh skušali ugodno rešiti. V tem znamenju Vam želim prav uspešno in srečno novo leto 1926. — **Fran Štupica,** načelnik Gremilja trgovcev, Ljubljana.

— **Veliki lovski ples v Kranju.** Ker leto odpade v Ljubljani lovski ples, ga prirede dne 5. januarja, večer pred Sv. Tremi kralji, gorenski lovci v Kranju. Kakor vse zabave, ki so jih dosedaj priredili lovci, bo tudi letošnja v Kranju nekaj posebnega. Priprave so velikanske in bo porazdeljeno za zabave družb in vrste plesa, za kar je posebno primeren Sokolski dom. Izrele bodo tri godbe. Poleg plesa pristni lovski šalji priprizori in streljanje za dobičke, obstoječi iz različne divjačine. Železniška zveza ugodna za Gorenske in Ljubljano. Preskrbljena pa so tudi prenočišča.

— **Strojni industriji v znanje.** Organizacija absolventov strojne delovodske šole, kot od ljubljanskega velikega župana ob-

lastveno potrjeni faktor, si usoja naznanjati vsem strojnim obratom, da se pri oddaji delovodskih mest strogo ozirajo na to, da se da imenovana mesta edino le onim reflektantom, ki potom izpričujeval dokažejo, da so poleg učenega pisma o pravilni izučitvi kovinarske obrti tudi absolvirali strojni delovodski šole. V slučaju, da posamezni obrat tega ne upoštevajo, je dolžnost organizacije, da potom oblasti do skrajnosti posreduje, da sloh vsa mesta, kot strojni risarjev, strojnih in brzojavnih mojstrov, tehniških konstruktorjev, delovodij in poslovodij in mesta tehniških uradnikov zasledijo tudi zgoraj navedeni reflektanti, ki pa morajo biti državljani kraljevine SHS.

— **Smrtna kosa.** V Bovecu je preminul gospod Fran Ostan, posestnik in gostilničar, podpredsednik okrajne posojilnice, da leč nekoliko znan in spoštovan mož. Bolehal je dolgo časa in si iskal zdravlila svoji bolezn, slednjič ji je podlegel. Z njim pada v grob eden starih, dobrih stebrov ljudskega napredka na Boveškem. Naj počiva v miru!

— **Umor pri Grosupljem.** »Nič ni tako prikrito, da bi končno ne bilo odkrito!« Tudi v sledečem slučaju se je pe pregovor uresničil in enega izmed hudodelcev imajo že pod ključem. Na sveti večer, ko so šli vašani iz Stare vasi pri Grosupljem k polnočnici, so našli na stezi človeško lobanjo, katero je privlekla najbrže kaka lisica. Ko so drugi dan preiskali okolico, kjer je ležala lobanja, so kmalu našli razpadlo človeško truplo. Po ostankih obleke, po kožuhovinah, stem ovratniku so spoznali, da so to ostanki krošnjara iz Dobrunj, ki je spomlad izginil brez sledu. Orožništvo je pričelo pozvedovati in nekdo je povedal, da je poleti neki deček pravil, da je njegov brat Ivan Koprive nekega neznanca s sekiro ubil, na kar pa takrat niso polagali nikake važnosti. Orožniki so takoj prijeli 30letnega hlapca Ivana Koprive, ki se je po dolgem obnavljanju zagovoril in končno le priznal, da je v družbi z nekim Bobnovim ubil in oropal pogrešanega krošnjara iz Dobrunj. Ivan Koprivec je takrat služil pri posestniku Drobniču, kateri pa ga je kmalu odpustil, ker mu je baje grozil s požigom. Pa tudi pri raznih drugih hudodelstvih je sodeloval mladi delamrznik nepridiprav. Priznopal je že nekaj večjih tatvin, ki so se dogodile tekom preteklega leta v grosupljski okolici. Njegovega komplica do sedaj še niso prešli, so mu pa baje že na sledu.

Iz Ljubljane

JUBILEJ DELA.

V tiskrki I. C. Mayer imajo danes redko slavnost. Praznujejo 50letnico, odkar je prokurist g. Karel Tekavčič stopil v službo te tiskrke. Gospod Tekavčič se je izučil trgovine pri tiskrki Jos. Ogoreutz v Novem mestu in je na to 1. januarja 1876. vstopil v službo pri tiskrki I. C. Mayer v Ljubljani. Tu deluje že danes, dolgo dobo poistoletja. S svojimi izrednimi sposobnostmi, s svojo mravljinsko pridnostjo in s svojo poštenostjo si je pridobil neomejeno zaupanje in uvaževanje svojih gospodarjev, ki so ga, upoštevajoč njegove sposobnosti in vrline, postavljali na najbolj zaupljiva mesta. Dolga leta je g. Tekavčič potoval za trgovino Mayer po vsi bivši Avstro-Ogrski ter pridobil tiskrki širok krog zvestih odjemalcev. S svojim temeljitim znanjem v manufakturni stroki, združenim z vzgojeno rečnostjo, se je uveljavil v vseh trgovskih krogih in si pridobil sloves enega prvih večakov v svoji stroki. Ko je umrl dolgoletni tiskrki prokurist Pavel Drahsler, je postal leta 1902. njegov naslednik K. Tekavčič. Na tem mestu deluje še danes po karvicovalno in neumorno, z naravnost mladeniškom vnemo, živahnostjo in živavostjo. Je duša podjetja, desna roka svojega gospodarja, ki ima vanj neomejeno zaupanje in ga cenil kot svojega prvega in glavnega sodelavca. A kar jubilarja najbolj odlikuje, je njegovo skalanotrdno narodno mišljenje in neomahljivo napredno mišljenje. Služba ga ni ovirala, da bi se ne udeležoval tudi na narodnem polju. Od nekdaj mu je bil najbolj pri srcu »Sokola«, »Sokolu« je ostal zvest do danes — dolgo dobo pol stoletja. V času ljudskih taborov se je Tekavčič z vsem navdušenjem udeleževal vseh teh prireditev in z vsmo sodeloval povsodi, kjer ga je klicala narodna dolžnost. Da je bila tiskrka Mayer vedno velikušna podpornica vseh narodnih prireditev in naprav, ni zadnja jubilarjeva zaslug. Vso svojo rodbino je Tekavčič vzgojil v najstrožem narodnem duhu. Njegova obitelj bi lahko bila vzor zares vzgledne slovenske rodbine. Vsi svoji deci — 11 na številu — je zagotovil ugledno socialno stališče. Eden njegovih sinov je srečni poglavar v Radovljici, drugi je ravnatelj ljubljanske električne cestne železnice. Mož poštenjak in značjak, kakršni so zlasti danes velika redkost, mož, ki ga odlikujejo vse arčne vrline, ima širok krog prijateljev in znancev, ki vsi cene v njem dobrega človeka, neumornega delavca in idealnega rodoljuba starega kova. Ni nam treba omenjati, da je gosp. Tekavčič zvest naročnik »Slovenskega Naroda« skoraj, odkar list izhaja. Zato nas veže prijetna dolžnost, da se v zvestobi spominamo redkega njegovega jubileja in mu kličemo, zavedajoč se, da z nami soglašajo vsa naša javnost: Še na mnoga leta!

— **Zaključni večer VII. pol. šole SDS** se je vršil sredi v restavraciji »Zvezda«. Pol. tečaj se je udeležilo 41 golencev z vseh krajev ljubljanske oblasti. Med udeleženci

so bili zastopani najraznovrstnejši poklici, vse pa je družila želja, da postanejo prijatelji idej, ki jih zastopa SDS. Prireditelj je otvoril z lepim bodrilnim govorom minister n. r., narodni poslanec g. dr. Zerjav, ki so mu vsi prisotni priredili navdušene ovacije. Nato so se vrstili navdušeni govori in napitnice. Posebno navdušen in krasen govor je imel predsednik »Zveze kulturnih društev« ravnatelj g. A. Jug. Veliko pozornost so vzbudila izvajanja gg. dr. Puca, Keisnerja, dr. Pestotnika, Luznarja in Majcena, polna praktičnih nasvetov in navodil, a tudi polna neomajnega zaupanja v bodočnost in zmago idej, ki jih zastopa SDS. Izmed udeležencev tečaja so med drugimi govorili gg. Korošec, Koprutar, Gorenjec, Bajželj, Zupančič, Koren in mnogo drugih. Vsi udeleženci so se vrnili domov s trdnim sklepom, da posvetijo vse svoje moči za zmago idej SDS.

— **Silvestrov večer Opleševalnega društva v Rožni dolini,** ki ga priredi v restavracijskem salonu na Strelišču pod Rožnikom, prične s sporedom točno ob 8. večer.

— **Letošnja Silvestrova noč v Mesnem domu** bo znova pokazala, da so postale enake prireditve »Bratstva« valed pastrosti programa splošno priljubljene. Sodelujejo znani naši umetniki iz opere in drame, nadalje tamburški, pevski in dramski odsek »Bratstva«. Na programu so koncertne točke tamburškega zbora, petje, koncertni solonastopi, dueti in terceti, humoristični nastopi, o polnoči originalna alegorija, ples.

— **Poroka.** Danes se je poročil g. dr. Ciril Cirman z gđ. Fani Simončič, učiteljico v Zagorju. Novoporočenca sta iz znanih narodnih rodbin, ki življajo povsod veliko spoštovanje. Dr. Cirman je bil eden prvih naših ujetnikov v Rusiji, ki se je pridružil borcem za osvobodjenje in udejnjenje Jugoslovenov. Kot dobrovoljec je bil povsod priljubljen. Po povratku v domovino je dovršil medicinske študije in promoviral za doktorja medicine. Služboval je nekaj časa v tukašnji bolnici, potem je bil imenovan za zdravnika v St. Vidu nad Ljubljano. Da izpopolni svojo strokovno naobrazbo, je študiral še zobozdravništvo v Pragi. Mladi zakonski dvojici želimo obilo sreče!

— **Ustanovni občni zbor društva »Zenski Pokret«** bo v soboto 2. januarja 1926 ob 16. polnoči v sejni dvorani mestnega magistrata. Na ustanovni občni zbor pridejo zastopnice beogradke »Zenskega Pokreta«: predsednica g. Mileva Milojevič, gđ. Lacković, organizatorka tako uspešnih »Pokretovih« gospodinskih tečajev po srbskih vaseh in g. Ivanič. Gđ. Darinka Lacković bo po končanem ustanovnem občnem zboru poročala na kratko o svojem delu. Vabimo zlasti učiteljice, ki se zanimajo za to vrsto dela, da pridejo na ustanovni občni zbor.

— **Društvo »Soča«** v Ljubljani vabi vse člane in prijatelje društva na Silvestrov večer, ki ga priredi v salonu pri Levu s prav lepim raznovrstnim sporedom. Prehod iz starega v novo leto bo spremljal čas primeren nagovor. Govori tovariši Ante Mrvič iz Ribnice. Začetek ob pol 21. večer. Vstop prost.

— **Sokolsko društvo na Jesenicah.** V ponedeljek 4. januarja 1926 ob 8. se vrši v telovadnici sestanek vsega članstva. Zadeva zelo važna, udeležba obvezna. Zdravo.

— **Organizacija absolventov strojne delovodske šole** pozivlja vse svoje člane, da se brezpozorno udeležijo njenega prvega rednega občnega zbora, ki se vrši dne 2. februarja 1926 ob 8. uri dopoldne v postorih tehniške srednje šole v Ljubljani. — Ker je na programu več za organizacijo kakor za posamezne člane važnih točk, z ozirom na

razvoj organizacije in njene smeri, je dolžnost vseh absolventov navedene šole, da se sigurno in točno udeležijo.

— **Podmladkarji Rdečega križa** na VI. deški osnovni šoli v Ljubljani VII. vabijo prijatelje šolske mladine k prireditvi dne 3. januarja 1926 ob 17. uri v šolski telovadnici na Gasliški cesti. Vsem dobrim srcem se prav lepo priporočajo, saj pričajo za ubožne sotrpilčke. Spored: Govor, petje, prizori, telovadni nastop, deklamacije, igre.

— **Na Silvestrovo noč** pevskega društva »Ljubljanski Zvon« vabi vse svoje člane, ustanovne in podporne člane, podporne in prijatelje petja društveni odbor. — Začetek ob osmih večer, vstopnina 10 dinarjev. Zabave ne bo manjkalo, za dobro postrežbo skrbje redne članice in člani. — Ples ves večer. 2181/n

— **Československa obeca v Ljubljani.** V nedeljo loutkove predstave: »Duhov široki a bystrozrakvi«. Zač. o 1/5. odp. u Skrušnjah.

— **Društvo za zgradbo sokolskega doma** v Šiški priredi letos svoj Silvestrov večer v hotelu Bellevue. Na programu so raznovrstne zabavne točke. Vstopnina ni. Začetek ob 20. večer. Društvo naklonjeno občinstvo se najvidneje vabi, da poseti to prireditev. Zdravo. 2188/n

— **Silvestrov večer Sokola I.** se vrši v četrtki dne 31. dec. 1925 v veliki in mali dvorani »Kazina«. Na sporedu so: koncertne točke, solo petje gđ. Ramšakove, telovadne skupine, društveni kvartet, komični nastopi g. Povheta, kvartet pevcev Ljublj. Zvona. O polnoči slikovita »Alegorija«, nato ples. Prijatelje Tabora, člane društva Kazino in drugo Sokolstvo naklonjeno občinstvo bratsko vabi odbor. 2172/n

— **Društvo državnih uslužbencev** za Slovenijo v Ljubljani, 14. redni občni zbor se vrši v nedeljo dne 3. januarja 1926 na realki, soba 6, ob 14. uri. Člani se vabijo, da se ga udeležijo polnoštevilo. — Odbor.

— **Kavarna, gostilna »Centrala«**, priznana najboljša vina, na Silvestrovo ob 4. uri zjutraj odprta. — Se priporoča Stefan Miholič. 2178

— **Gospodinski kledar** Jugoslovenske Matice za l. 1926 bo naprodaj od ponedeljka 4. t. m. dalje. Zunanjim naročnikom se pošlje po pošti. Dobilo se ga bo tudi pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji. Cena Din 16.

— **»Čajanka«**, fina čajna mešanica, pride v kratkem v promet. Počakajte z nakupom! 5330

Iz Celja.

— **Udruženje vojnih invalidov, podružnica Celje,** vabi svoje člane in članice na svoj 6. redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 3. januarja ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

— **Celjske brivnice** bodo na Novega leta dan zaprte.

— **Umrla je v St. Pavlu pri Prebolcu** v starosti 64. let gospa Marija Marinc, mati celjskega lesnega trgovca g. Marince.

— **Javna bolnica v Celju** razpisuje za leto 1926. dobavo kruha in mesa. Ponudbe je vložiti najkasneje do 7. januarja pri upravi.

— **Tedenski izkaz mestne klavnice.** V tednu od 21. do 27. decembra se je zaklalo: 17 volov, 10 krav, 4 telice, 24 telci in 18 svin. Uvozilo se je: 304 kg govedine, 1420 kg teletine in 512 kg svinjine.

— **»ČAJANKA«** fina čajna mešanica, pride v kratkem v promet. — Počakajte z nakupom! 5330

ELITNI KINO MATICA

vodeči kino v Ljubljani, želi svojim cenjenim obiskovalcem

veselo in srečno Novo leto!

UJETNIK DVORCA ZENDE

Krasno monumentalno filmsko delo v 10 dejanjih. V glavni vlogi prekrasna ALICE TERRY, vsem že dobro znana iz nagradne igrice »Ugite kdo sem« Krasno se scen.: Razkošnost in sijaj na dvoru kraljevine R... — Intenzna in zahrbitna borba za kraljevi prestol in srce tepe prin. ese — Slavnostno kronanje krilavega kralja v veliki stolnici mesta B... — Kolesarstvo je tudi prikazana boja z mečem enega proti troici na življenje in smrt. — Izvanredna rešila. — Bogata oprema. — Izvrstna igra. — Naneto zanimiva vsebina.

Predstave danes ob: 4., 1/5., 1/5., 1/5., 9. Predstave jutri ob: 3., 1/5., 1/5., 1/5., 9.

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah. Cene nezvišane! Preskrbite si pravočasno vstopnico!

PREDNAZNANILO: Marcela Athani in Ernest Hofmann v vefilmu »V OPOJU STRASTI«

ELITNI KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani Telefon 124

Temo bodočnosti

prodreti nam ni usojeno, ali to je gotovo, da bodočnost nervoznih, nespelih in lahko razdražljivih ne more biti prijetna, ako pravočasno ne mislijo na jačanje in pomirjenje svojih živcev. Umivanje in drgnjenje z 27 let priljubljenim domačim sredstvom

»Fellerjevim« blagodiščim »Elsafliudom« umiruje, daje zdravo spanje, krepi živci in mišičevje, olajšuje bolečine v glavi, zobeh in licu, ter se izkaže vedno kot izvrsten kosmetikum. Vedno zopet ašilimo hvaliti Fellerjev »Elsafliud«, kot zanesljivo domače

sredstvo zoper revmatične bolečine. Močnejši in boljšega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din — že

obenem z zabojem in poštno razpošilja po povzetju lekarnar Eugen Feller v Stubič Donji, Elsatg 238, Hrvaška. — Pojedine steklenice »Elsafliuda« 10.— Din v lekarnah in sorodnih trgovinah.

Srečno

leto!

Žilja Koritnik:

Silvestrova balada

Glas je udaril ob duri: duša kričanska, odprti. Urnik vzdrltel je na uri, minutnik tik zadaj stoji.

Kdo je ta čudni neznanec, ki zdaj se oglašja pri nas? Pozna se mu, muči ga spolec, a zunaj je tema in mraz.

Kopito udari v podboje: usmiljenje božje, odprti. Usmilite duše se moje — smrt mi na vratu sedi.

Na prag zaleti se neznanec, oči mu skrivnostno žare, pod težo šibi se mu vranec, v nozdrvih mu baklje gore.

«Silvester je, vitez obhodnik, takoj mu odpremo, takoj — pogledite, kaj nosi nezgodnik, kaj vleče težko za seboj:

Smrt bela mu stiska goltanec, s koščeno ga davi rok, omagal zdajzaj mu bo vranec, se predno zdanilo se bo.

Pretežko ga je natovoril, nakladal je leto in dan... zato se bo s smrtjo pokoril in s plenom vred bo pokopan.»

In zdajci privriska skozi duri mladenič cvetoč kot pomlad. In urnik zastoče na uri, minutnik mu stopi na vrat.

Gustav Strniša:

Novoletna

Kdo me drami iz sanj?

V zvoniku polnoči bije, v kraljestvu domišljije se poslavlja radost in bolest razočaranja, nada.

Kdo me drami iz sanj?

v kraljestvu domišljije vstaja vila mlada, raja pred menoj:

«Kvišku, polnoči bije noč, vila sem novoletnica, zapleši z menoj!»

Ze čutim omamo, vse se vrtil po ritmu veselja, vila drht me stiska na srce:

Ze klijajo pestre cvetke — želje, zeleni popki — upi dehte, skrajanci se oglašajo — pozabljenke pesmi zavzvene —!

Malo šale in resnice za l. 1926!

Kaj si želimo za leto 1926?

Najprvo znižanje cen za 50 %, vseh cen, tistih za obutev, kakor za živilske predmete, vstopnin. Seve pri sedanjih mezdah in plačah!

Primerne znižanje davkov, nova industrijska podjetja, nezadolžena kmetijska posestva.

Širok izvoz vseh naših nadproduktov.

V Sloveniji zlasti nove industrije z lesnimi surovinami!

Mogočne kulturne organizacije. Gledališke predstave na deželi, probujeno Sokolstvo do zadnje gorske vasi.

Veliko tujeskega prometa. Cestne železnice z Bleda v Bohinj, avtomobilsko cesto na Vršč, moderne hotele, desetstisoč turistov in letoviščarjev.

Aktivna mestna gospodarstva, moderne, čiste ulice, kakor na zapadu.

Prohibitivne zdravstvene akcije po mestu in na deželi. Nič več tuberkuloze, nič spolnih bolezni!

Zaščita vseh socialno in zdravstveno ogroženih slojev. Svilene srajce za delavce in uradnike, kakor v Združenih državah?

Mnogo novih pesnikov in skladateljev. Velike glasbene poleme testivale v Ljubljani, Mariboru, na Bledu. Prva izdaja ljubljanske akademije znanosti in umetnosti.

Ministrskega predsednika Slovenca, če že ne Ljubljancina!

Enotno politično frontno naprednih Slovencev, novo veljavo Slovencev v državi. Popolno edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta imena naj postanejo samo še geografski in zgodovinski pojmi.

Ljubljansko univerzo na višini Harvardске univerze.

Dobre veletrgovce, bankirje, borziste.

Vsakemu uradniku in delavski družini hišo z vrhom na periferiji. Kos Fordovega avta za enkrat!

Polne hranilnice, prazne posojilnice! Živilske police v vsaki družini. Hišnega zobozdravnika v vsaki rodbini.

10 sanatorijev za delavstvo slovenskih industrij v Dalmaciji, sanatorij za naše uradništvo na Hvaru in Rabu.

50 % svetovnih sporčnih rekordov akademikom ljubljanske univerze!

Velika prosvetna taborišča omladine na severni meji in na Kočevskem v velikih počitnicah. Kulturne akcije po deželi in v mestih.

Najmanj pet ministrov strokovnjakov!

Dvajset strokovno najboljših ministrskih načelnikov za Beograd z ljubljanske univerze...

To in še marsikaj drugega za leto 1926!

Pridržek: Bomo zadovoljni tudi s 5 % tega programa tekom l. 1926.

Kačji ženin

Srb. nar. pripovedka.

Bila je siromašna žena brez otrok in je prosila Boga, da bi jo blagoslovil, tudi če bi samo kačo rodila. Bog je uslišal nieno prošnjo in ko je prišel čas, je rodila kačo. Komaj pa je kača prišla na svet, je zlezla v travo in ni je bilo več videti. Siromašna žena je venomer žalovala za kačo in plakala, ker ji je Bog polnil željo in je rodila in se je to, kar je nosila pod srcem zgubilo, ne da bi vedela kje je in kako se mu godi. Ko pa je tako preteklo dvajset let, se je nenadoma prikazala kača in nagovorila mater:

«Jaz sem tista tvoja kačica, ki si jo rodila in ki je pobegnila od tebe v travo; zdaj sem prišla tebi, mati, da mi zasnubiš carjevo hčer in me oženiš. Mati je bila vsa iz sebe od veselja, ko je zagledala svojega sina, ali takoj jo je zaskrbelo, kako bo smela za kačo, pri svoji revščini, zasnubiti carjevo hčer! Kača pa ji zopet reče: »Pojdi, mati, ne premišljavaj dosti, saj veš, da so vsakega dekleta vrata odprta; če pa ti je car ne da, ti zato še ne bo glave odsekai. Naj ti reče car karkoli, ko se boš vračala, ne oziraj se, dokler ne boš zopet doma.»

Mati se je dala pregovoriti in se je napotila k carju. Ko je prišla v carjev grad, je sluga niso hoteli takoj pustiti pred carja, ali ona jih je prosila tako dolgo, da so ji slednjič dovolili. Prišedši pred carja mu reče: »Presvetli car! Tu je tvoj meč in tu moja glava. Dolgo časa sem bila brez otrok, pa sem prosila Boga, da bi me blagoslovil, tudi če bi rodila kačo. Ko sem spočela in je prišel čas, sem rodila kačo in komaj je prišla na svet je pobegnila v travo in izgubila. Zdaj, ko je že dvajset let od tega časa, je prišla kača k meni in me poslala k tebi, da zasnubiš tvojo hčer. Car se na to nasmeje in ji reče: »Dal bom svojo hčer tvojemu sinu, če mi napravi most od mojega dvora do svojega od biseru in drugega kamenja. Mati se je vrnila na to dom, ne da bi se ozrla in komaj je zapustila carjev dvor, se je zgradil za njo most od biseru in drugega kamenja do njene hiše. Povedala je kači, kaj ji je car rekel in kača ji je odvrnila: »Pojdi, mati, ne poglej še enkrat, ali mi hoče dati car svojo hčer in naj ti reče karkoli, ko se boš vračala, ne oziraj se, dokler ne boš zopet doma.»

do naše hiše. Mati se poda zopet na pot in ko pride pred carja, ga vpraša, ali bi hotel zdaj dati svojo hčer njemu sinu in car ji odgovori: »Ako zgradiš tvoj sin lepše dvore od mojih, mu dam svojo hčer. Mati se je vrnila na to domu in nazaj grede se ni ozrla in ko je prišla do svoje hiše so stali na mestu njene hiše dvori, ki so bili lepši od carjevih. Povedala je kači, kaj ji je car rekel in kača ji je odvrnila: »Pojdi, mati, in poglej, ali mi hoče dati car svojo hčer in naj ti reče karkoli, ko se boš vračala, ne oziraj se, dokler ne prideš do naše hiše. Prišedši pred carja mu pove mati, da ima njen sin lepše dvore od carjevih in ga vpraša, ali mu hoče dati svojo hčerko in car ji odgovori: »Ako ima svoj sin lepše stvari v svojem dvoru nego so v mojem, mu dam svojo hčer. Mati se je vrnila na to domu in se nazaj grede ni ozrla in ko je prišla domu, so bile v njeni hiši trikrat lepše stvari nego v carjevem dvoru: sami zlati jeleni, košute, ptice, koklje, piščeta, zajci, vse od samega čistega zlata. Mati je povedala kači, kaj ji je car rekel in kača ji je odvrnila: »Pojdi, mati, zopet k carju in ga vprašaj, ali mi hoče zdaj dati svojo hčer. Mati se odpravi k carju in mu pove, da so na dvoru njenega sina vse lepše stvari nego na njegovem in tedaj reče car svoji hčeri: »Ljuba moja hči! Zdaj se moraš omožiti s to kačo, ker ona ima vse boljše od nas. In kačica zbere takoj svate in odpelje carjevo hčer in jo vzame za ženo. Čez nekaj časa je žena zanosila in mati in sestre in vsi njeni so jo jeli spravevati: »Kako, da si s kačo zanosila? Ona pa se ni hotela izdati in je odgovorila: »Bog je tako dal, da sem zanosila. Naposled jo je jela spravevati tašča: »Ljuba snaha, kako je to? Kako živiš ti s kačo? Ona se je tedaj izdala tašči in je rekla: »Ljuba moja mati! On ni kača, ampak mladenič, da ga ni lepšega. Vsak večer sleče to kačo srajčico in zjutraj smukne zopet vanjo. Ko je kačica mati to čula, se je močno razveselila videti svojega sina, ko sleče kačjo srajčico; vprašala je snaho, kako bi ga mogla videti in snaha ji je odvrnila: »Ko leževa spat, vzamem ključ iz ključavnice in ko se bo spala, ga boš videla skozi luknjo. Videč tako svojega sina, jame mati premišljevati kaj bi storila, da bi ostal vedno takšen. Nekega dne reče svoji snahi: »Pojdi, snaha, pa zažriva njegovo kačo: jaz zakurim peč in jo vržem v ogenj, da izgori. Snaha pa ji odvrne: »Bojim se, mati, da se mu kaj žalega pripeti. Mati pa ji reče: »Nič se mu ne zgodi, samo kadar ga popade vro-

čina, vzemi hladne vode in ga pomalo polivaj, dokler koža ne izgori. Ko sta se tako dogovorili, je mati zakurila peč in ko je zvečer izlezel mladenič iz kačje kože in lezel spat, sta mu jo ukradla in jo vrgla v peč. Kadar je začela koža goreti, je njega takoj popadla vročina, ali onidve sta ga polili z vodo in tako je ostal živ. Ko pa je vročina popustila, se je prebudit iz sna, začutil je smrad od kože, skočil na noge in zaklical: »Za božjo voljo, kaj pa sta storili? Kam pa naj grem takšen kakor sem? Ali mati in žena sta ga pobolažili in mu rekli: »Saj vendar boljše, da si med ljudmi. In tako sta ga komaj potolažili. Ko pa je to slišal njegov tast, mu je izročil takoj še za živa svoje carstvo in tako je postal car in je vladal srečno do konca svojega življenja.

Najbolj hvaljena in čast primerna božična in novoletna darila so 1926 a

trpežna gorla obutev in oblačila.

Za mal denar nabavite vse vrste istih edinov v detinju trgovini konfekcijske tovarne

FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA,

Gradišče 4 Tel. int. 249 Erjavčeva cesta 2

Posledice

Ko je bilo ustanovljeno v Ljubljani vseučilišče, ni bilo ne med Srbi, ne med Hrvati resnega človeka, ki bi se bil protivil tej kulturni ustanovi. Vsakdo se je zavedal, da je nekaj povsem naravnega, ako svobodna in ujedinjena kraljevina SHS da slovenskemu delu našega naroda ono, za kar so se pod Avstrijo pol stoletja zaman borili slovenski rodoljubi. Prepričani smo, da bi tudi danes ne bilo med Srbi nikogar, ki bi nastopal za odpravo ljubljanske univerze, ako bi bila politika onih, ki predstavljajo v narodni skupščini v Beogradu večino naših volilcev, smotrana, prevdarna, trezna in dalekovidna. Toda ta politika je tako nespametna, tako kratkovidna, tako omejena in ozkosrčna, da je končno vzbudila mesto ljubezni in naklonjenosti, ki so jo prej nesporno uživali Slovenci v vseh krogih v Beogradu, samo mržnjo, sovraštvo in prezirjanje. Vsprico takšnega razpoloženja se ni čuditi, ako posamni listi odkritosrečno izjavljajo, da so v Beogradu danes Slovenci skoraj bolj osovraženi in omraženi, kakor so bili nekoč Avstrijci, še manj pa sme presenečati, ako piše beogradski »Pogled«, o katerem zlobni jeziki govorijo, da zobje celo iz jasli nekega ministrstva, o prvi naši kulturni ustanovi prav v istem tonu kot nekoč najstrupenejši nemško-nacionalni in nemško-židovski listi v Avstriji.

Srečno in veselo novo leto

Zeli vsem svojim odjemalcem in naročnikom

KONFEKCIJSKA TOVARNA

Fran Derenda & Cie, Ljubljana

Centrala: Emonska cesta 8. — Tovarna: Aškerčeva cesta 1 in 3. — Oddelek: Prodajalna lastnih izdelkov: Erjavčeva cesta 2. — Oddelek: Prodajalna čevljev: Gradišče 4. — Centr. tel. int. 313. — Prodajalna: Tel. int. 249

ter se priporoča za nadaljno naklonjenost, zagotavljajoč vedno najsolidnejšo in najcenejšo posrežbo.

Ta list je pred par dnevi o vseučiliškem vprašanju objavil članek, v katerem izjava med drugim: »Če že povzrimo o potrebi reforme naših visokih šol, potem je najprej treba razčistiti vprašanje: kaj hočemo z visokimi šolami, katerih učni jezik je slovenski dialekt? To vprašanje naravno ni samo finančno, rekli bi, da je najmanj finančno vprašanje, toda ono je za bodočnost našega naroda važnejše od vseh drugih, ki jih je treba upoštevati na prosvetnem polju. Od rešitve tega vprašanja je odvisno duhovno ujedinjenje našega naroda. Ako je to ujedinjenje cilj naše prosvetne politike, potem so visoke šole s slovenskim dialektom kot učnim jezikom naravnost škodljive ustanove in zato jih je treba odpraviti takoj brez ozira na državni proračun... Ako pa se prosvetna politika usmerja samo po zahtevah sedanosti in ako je zategadelj potrebno, da ostane slovenska univerza, — pa naj ostane! Toda potem naj Slovenci ne zahtevajo, da bi imeli ti zavodi drug značaj, kakor pokrajinski. Z drugimi besedami povedano: vse kvalifikacije, ki jih dajejo takšni zavodi, naj veljajo samo za slovenske pokrajine. Slovenska medicinska fakulteta naj daje zdravnike samo za Slovenijo, istotako tudi juridična fakulteta itd., ker pridemo sicer do absurdnosti, da bi prevladalo slovensko narečje nad našim književnim jezikom.»

Evo, kake sadove rodi sovinstična protisrbska gonja klerikalne stranke in nesrečna politika njenih poslancev v Beogradu! Neumestni in večinoma krivični napadi klerikalnega časopisa na Srbe so seveda morali odjekniti tudi v srbski javnosti. To je nekaj naravnega! Ako nam sedaj posamni srbski listi — hvala Bogu, da so ti še bele vrane, — vračajo šilo za ognjilo, ali se moremo radi tega pritoževati? Vračajo nam le mlo za drago, ker se pač v politiki nihče ne ravna po Kristovem nauku o dveh — zaušnicah!

ISKALCI ZLATA! :: ISKALCI ZLATA!

Leta 1849 se je bliskovito raznesla po celem svetu vest:

zlato

se je našlo v Kaliforniji! Stotisoče ljudi je pohitelo tja v divjem begu za srečo. Mnogi so jo našli.

Vam ni treba več iskati zlata po Kaliforniji in Avstraliji. Zado- stuje, da si ob potrebi kupite

ZLATOROG

terpentinovega mila,

kajti vsak tisoči komad vsebuje

zlatnik po 10 frankov

Poiskujte svojo srečo!

Mnogo zlatnikov se je že našlo, mogoče ga tudi Vi najdete

Moda

Nekoč je bila ozka obleka, ki je hotela postati široka, ker je slišala, da to simo ne bo več moderna in da je ne bo hotela nobena dama obiti. Toda kakor vse govore, tako je bila tudi ta zelo pretirana, zakaj tudi če bi široka obleka popolnoma nadkrila ozko, slednja kljub temu ne bo izšla iz damske garderobe. Široka obleka je pomaknila pas navzgor. Široka obleka je nagubana. Naš model kaže tipično in zelo originalno popoldansko obleko iz temno-modrega gabardina z zametastim ovratni-

kom in našivi na rokavih. Bluza sega malo čez pas in je spodaj tudi široka. V bistvu je ta obleka po obliki jumper, samo da krilo ni ozko, marveč široko tako, da spominja dama v taki obleki prihodnji na graciozne kretnje balerin. Drugi model je izrazilo ozka obleka, dasi je krilo nagubano. Tudi ta obleka je po obliki slična jumperju, samo da se krilo in bluza v parvi in blagu razlikujeta in da je krilo popustilo modri v toliko, da ima sine gube. Krilo je iz lahke črne volne, bluza pa iz črno-belega krepa.

Kako sodijo moški o ženskih lasih

Moda ima oziroma mod nad našimi ljubimi Evimi hčerami. Od pete do glave jim vlada liki tiran. Ali temu tiranu se ženski svet sploh rad pokori. Zadržna leta se čedalje bolj uveljavlja nova moda kratkih las. Prav za prav ni nova, nego samo obnovljena. Pomnila se pa zdaj s tako avtoriteto, da je zmešala pamet celo starejšim damam. V večjih mestih niso redki slučaj, da promenira po glavnih ulicah 50letna dama s kratkimi lasmi in obratim vratom. Le škoda, da so v takih slučajih lasje večinoma že sivi. Moda kratkih las je nastala prvotno iz praktične potrebe. Ženske iz srajnih slojev, uradnice, guvernante in študentke, ne morejo stati vsako jutro pol ure pred ogledalom in posvečati frizuri tisto pozornost, ki jo zahteva nega las. Kratki lasje so torej nekaka demokratična moda. Tako je bilo vsaj do najnovejšega časa. Zdaj pa lahko potolažimo ljubiteljske mikado-frizure, da kratki lasje niso več znak ženske srednje vrste. Moda kratkih las je prišla celo v kraljevske palače. Belgijska kraljica se je dala ostriti navzlic ogorčenju dvornih dam. Drugi uspeh je dosegla moda kratkih las na angleškem dvoru. Tam se pa kraljica nikakor ne more ogreti za kratke lasje, dočim znanone dame kar nore za bubi-glavic. Zvnan se se borijo ljubiteljice te mode za svoje pravice. Kraljica ni mogla trpeti v svoji bližini ostrizenih devic. Slednjič je tudi tu zmaga vsemožna boginja mode. Kraljica je dovolila, da smejo dvorne dame nositi kratke lasje, ki pa morajo biti pričesani tako, kakor bi bili dolgi. Zunanost, forma

mora ostati nedotaknjena, to je glavno. Okus je pri ljudeh vedno različen. In zato igra moda kratkih las tudi v zakonskem življenju svojo vlogo. O tem priča slučaj, ki se je pripetil lani na Dunaju. Tam živi originalna zakonska dvojica. Ona je imeela krasne dolge lase, on pa je gozil skrito željo, da bi se žena ostrigla. Zakonska vojna je trajala dokaj dolgo. Slednjič je žena obljubila možu, da si ostrige lase, če do poletja naj še počaka. Poleti odpuščen na deželo, kjer se bo lažje privadila novi modi. Pa naj bo, si je mislil mož. Prišlo je leto in odpotovala sta v neko provincijalno mesto. Mož jo je takoj spremil k najboljšemu frizerju. Žena si je ogledala lasuljo, pomislila je na svoje krasne kite in izjavila, da se ne more ločiti od njih. Zakonska vojna se je nadaljevala. Slednjič sta sklenila premirje. Ko se vrneva na Dunaj, — je tolažila ona moža, — si dam ostriti lase. Podočela osmo moža. V septembru je našla žena drug izgovor. — Vreme je hladno, lahko se prehladim in zbolim, — je tarnala možu, čim jo je spomnil na obljubo. Nekoč je bila zakonska kriza srečno odstranjena. Ona je spala in sladko sanjala, dolgi lasje so ležali razprostrti na belih perncah. Mož je skočil iz postelje, pograbil škarje in v hipu je bilo po krasnih lasih. Nič hudega slučaj je spala žena do jutra. Njena radost in njen ponos sta ležala odstranjena na blazinah. Tudi on je mirno spal kakor zločinec po končanem poslu. Ko je žena zjutraj vstala, je vsa prestrašena opazila, da so ostali kodri na postelji. Posledice si lahko misli vsak zakon-ski mož sam. Krik, jok in stok, grozjenja, ločitvi... Ko se je pa njena žena polegla, je ostalo pri tem, da pride moževa volja do vellave.

V sedanjih razmerah je zelo ne-moderno in nepopularno zagovarjati ženske lase ter razlagati, zakaj se pretežna večina moških ne more sprizgajati z modno manjjo kratkih las. Le poskusite dopovedati ostrizenim ženski, da so dolgi lasje bistveni del ženske lepote! Odgovorji vam tako, da vam bo dolgo šumelo po ušesih. Ni pa še dolgo tega, ko so pariški modni krogi oznanjali, da se moda kratkih las kmalu preživi. Te novice so res obvarovale nekaj kodrastih ženskih glav pred neizprosni škarij. Navzlic temu pa živimo zdaj v dobi mikadov in bubi-glavic, ki se lepo prilagajo dekletom in mladim damam, dočim so za starejše dame neokusne. Neki mr. Robinson Kay, menda Amerikane, je pred leti prorokoval, da bo človek bodočnosti poleg drugih odličnih vrlin tudi povsem gola butico. Mi moške, bita s kratkimi lasmi, smo se temu idealu bodočega človeka brez las, zob in prstov na nogah že precej približali. Feminizem očividno stremi za tem, da dobi ženska najprej kratke lase, potem pa plešo, kakor moški. Tako trdijo sovravniki kratkih las, ki se pa seveda zelo motijo.

Dasi ni moderno nasprotovati modri kratkih las in dasi se strinjamo z ženskami, ki nosijo bubi frizuro zato, ker je praktična in večinoma tudi lepa, se hočemo vendar spomniti moža, ki se je tako laskavo izražal o dolgih ženskih lasih. Morda bi se dalo ugovarjati, da avtor ni kompetenten, ker spada v davno preteklost, pa nič ne de. V mislih imamo namreč latinskega pisatelja Apuleja, ki je živel koncem 1. stoletja po Kr. V novejšem času je doletela moda ta sreča, da so se sklicevali nanj v Parizu povodom nekega procesa radi las. Neke ženske si je dala ostriti lase. Njen mož se je čutil s tem prikrajšanega in v zadru je prišla pred sodišče, če se ne motimo celo kot povod za ločitveni zakon. Možev zagovornik je dokazoval, da je mož poročil ženo s lasmi, da so bili lasje bistveni del žene, s katero je sklenil zakonsko zvezo. Če si jih je torej brez njegovega dovoljenja odstrigla, je ravnila protizakonno, ker se je protivila zakonski pogodbi. V pojasnilo je navedel zagovornik sledečo storiščo:

Rimski pisatelj Apulej pripoveduje v svojih spisih o lastniku osla, ki je posodil svojo živalico slučajnemu znancu. Ko si je hotel najemnik nekega vročega dne, odpočiti in ni našel nikjer v bližini sence, se je zleknil v senco, ki je padala od osla. Proti temu je lastnik protestiral. Trdil je, da je posodil samo osla, ne pa njegove sence, ter je zahteval za vporabo sence posebno odškodnino. Toda najemnik je seve ugovarjal čez, da spada k oslu tudi senca. Tako torej, je dokazoval pariški advokat, spadajo k ženski unino tudi njeni lasje, ki so prišli z zakonsko pogodbo v moževo vporabo.

Apulej pa govori tudi neposredno o ženskih lasih. Lucius, luneti njegovega romana »Metamorphose«, našel na svojo ljubico, služkinjo Fotido, v hipu, ko kuha kosilo. Zaljubljeni Lucius je očaran pri pogledu na zagorelo in prepoteno kraljico srca, ki se vrti z lonci in pokvami za ognjščem, da je veselje. Ogledati si jo hoče od vsih strani. Toda — si misli fant — čemu bi se brigal za druge reči, ko si pa lahko ogledam najprej to, kar je pri ženski poglavito, namreč glavo in lase. Glava, najvažnejši del človeškega telesa, je na tako eksponiranem kraju, da takoj pade v oči. Ponos in dika glave so pa lasje. Marsikatera ženska se rada sleče, da pokaže svojo lepoto, ker je prepričana, da se moški prej zaljubi v njeno polt, nego v zlato zaplestino. Toda mislimo si žensko brez las! Naj bo še tako lepa, naj bo sama Venera, poslana z neba, rojena v morju ali negovana v morskih valovih, obdana z Gracijami in Amorji, okrašena z mavrici — če bi se pojavila s plešasto glavo, bi niti Vulkanu ne bila všeč. Kako divni pa so ženski lasje, ko se leskečejo in iskre v solčnem svitu ali ko naglo spreminjajo svojo barvo iz zlatenaste v temno črno ali temno modro, če

so namazani z dišavami, lepo počesani najzaj spleteni v debele kote, višee pod neznanim vratom kot dva zagorela magnetna za ženski hrbet, ali pa če kronajo gladko počesani žensko glavo! Skratka — pravi Apulej, lasje so za žensko izrednega pomena. Če se pojavi ženska v družbi brez krasnih in okusno pričesanih las, ne zasluži niti naziva elegantna, pa naj je še tako okinčana z zlatino, dragulji in drugim lepoticjem. Ne gre za to, da so lasje posredno skrbno in umetno pričesani. Fotidina pričeska je bila povsem primitivna, toda navravna mikavnost njenih bogatih kodrov, počesanih nazaj in privezanih v dveh bujnih šopih k sencu, je tako očarala Lucija, da si ni mogel kaj, da bi ji ne pritisnil vročega poljubčja tja, kjer se lasje dotikali temena. Na drugem mestu opisuje Apulej žarobni vtis, ki ga je napravila na Lucija Fotida, ko je stala pred njim nagla z razpuščenimi lasmi, vsa prežeta življenja in radosti, kakor Venera, ki se dviga iz moških valov.

Tako je sodil o ženskih lasih moški v 1. stoletju po Kr. Teoretično bi se dalo njegovemu mnenju pritrčiti, praktično je pa tako razpranje zastarelo.

To in ono

O degeneriranju kulturnih narodov

Po Weissmannovi teoriji o podedovanosti se pridobljene lastnosti ne podedujejo. Človek lahko postane izborni sportnik, pridobi si lahko izredno spretnost v svojem poklicu ali pa konča univerzo in postane znameniti učenjak — njegovi otroci ne bodo sportniki, niti učenjaki. Kitajci si že nad tisoč let prizadevajo, da bi postale njihove noge majhne. Osobito ženske trpe peklenske muke, ker jim že v zgodnji mladosti nataknejo na noge komaj 1 dm dolge čevlje, v katerih morajo hoditi vse življenje. In vendar se rade otroci z normalno ravnimi nogami. Židje prakticirajo že nad 1000 let tako zvano obrezovanje, toda kljub temu imajo njihova moška deca normalne spolne organe.

Človeštvo ne more aktivno izboljšati novih podedovanih lastnosti, niti izboljšati teh, ki jih ima sedaj. Pač pa lahko poslabšamo lastnosti, ki smo jih podedovali od naših prednikov. V biologiji imenujemo ta pojav degeneriranje. Narod ali rasa je degeneriral v biologskem pomenu besede takrat, kadar je odstotek njegovih podedovanih slabih lastnosti razmeroma zelo velik. Ta odstotek se lahko poveča pod vplivom nekaterih strupov in bolezni — alkohol, mrljavi, sifilis, tuberkuliza itd., ki vplivajo slabo na organizem, osobito pa na spolne žlezce, tako da se rodi degenerirano potomstvo. Poveča pa se lahko tudi v tem slučaju, če se ženi ohranja moške ljudje, ki niso zdravi. Pri sodobnih kulturnih narodih opazimo baš ta pojav.

Alkohol igra pri degeneriranju kulturnih narodov zelo važno vlogo. Roditelji tretjine vseh epileptikov, duševno bolnih ali pcepovnih idiotov so pijanci. Otroci pijancev so večinoma sami pijanci ali zločinci, ženska deca je pa zelo nagajena k prostituciji. Toda napadno bi bilo misliti, da ima slabe posledice samo kroničen alkoholizem. Zadoštuje, da je bil eden rodiljev pijan v času zaploditve otroka, pa je potomstvo že zastrupljeno. Drug važen vzrok degeneriranja kulturnih narodov je sifilis. Po mnenju nekega znamenitega biologa rodi polovica sifilitičnih žensk mrtvo deca ali pa pogine plod že v materinem telesu kmalu po zaploditvi. V tem slučaju ženska spolni ne opazi, da je zanosila. Samo neznan del sifilitičnih embrijonov se razvije, tako, da pride na svet živo deca. Toda ta deca je slabotna in nerazvita, ali pa prične na svet podedovani sifilis in umre kmalu po rojstvu. Če pa ostane pri življenju, mora nositi težke posledice rodiljskega greha.

So pa še drugi grehi, ki teže sodobne kulturne narode in ogrožajo njihovo eksistenco. Pri živalih in divjih narodih vidimo, da bolni, slabi in nerazviti člani družbe v borbi za obstanek poginejo, predno dosežejo starost, ki jim omogoča skrbeti za potomstvo. Tako se slabe lastnosti, bolezni, telesni ali duševni nedostatki ne morejo prenesti na potomstvo. Kulturni narodi so pa trdno prepričani, da je njihova sveta dolžnost ščititi sifilitične, jetične, pijance, zločince, norce itd., dasi nas priroda sama uči, da mora poginiti vse, kar ni zdravo in sposobno za razmnoževanje. Zakonodavstvo modernih narodov se v vprašanju odprave telesnega ploda noče ozirati niti na socialne, še manj pa na evgenične indikacije, čeprav bi bilo to v interesu vse človeške družbe. Tako pa vidimo na vsakem koraku, da se rodi deca, ki sploh nima pojmov za življenje, in če je še naša družba tako razločutna, da se nikakor ne more sprizgajati z odpravo telesnega ploda v gotovih, uračevanih vrednih slučajih, naj bi vsaj skrbela, da bi bolni ljudje ne imeli otrok. Ni namreč treba odredi tem nesrečnim vsakojemu socialno in v zdravniško pomoč ter jih prepustiti njihovi lastni usodi, da bi doslovno poginili v borbi za obstanek. Poginili v bijolosti borbi za obstanek ne pomeni, da mora dotični človek na vsak način umreti, ta usoda čaka vse ljudi. Pač pa je važno, da se onemogoči takim ljudem roditi potomstvo. Za raso je umrl vsak, kdor nima potomstva. Ljudje s težkimi podedovanimi boleznimi naj bi mirno živeli do smrti, družba naj bi zanje skrbel, toda potomstva bi ne smeli zastrupljati.

Kljub vsem zdravstvenim in sanitarnim

Svojim cenjenim odjemalcem!

Ob koncu leta 1925 smatram za svojo prijetno dolžnost, izreči tem potom vsem svojim cenjenim odjemalcem, ki so mi takoj po prejemu leta izkazali naklonjenost in toliko zanimanja, svojo najpriljubljeno zahalno in

prisrčne čestitke k letu 1926.

Izbrablajoč to ugodno priliko zagotavljam, da mi bo tudi v novem letu glavna skrb in naloga izpopolniti svoje ateljeje z najboljšimi modami, z najslavnejšimi predmeti in z blagom, ki ga morejo nuditi svetovnemu konzumu le najslavnejše angleške in češke tvornice.

Moj cilj pa ostane še v nadalje: ta: prepricati in dokazati kupujočemu občinstvu, da je mogoče nuditi najboljša oblačila, izdelana po najmodnejših krojih tudi manj situiranim aloejem po tako ugodnih cenah, da se lahko vsakdo kar najbolje in s tem tudi najceneje oblači.

Proseč vse one, ki so imeli prilike o tem se prepricati, da priporočajo moji trdki v krogu svojih znancev, črtam z izrazi najodličnejšega spoštovanja

Drago Schwab,
Ljubljana.

—nik:

Ema

»O, duša! Ali ste že živi? Oj, kolikokrat sem mislila na vas! Dajte, da se vas malo nazgledam! Kako ste se naredili! Pa saj sem si mislila!«

In krepko mi je stresla roko. Nekdo pa, ki je vse to videl, je pripomnil ne baš duhovito:

»Glej jo, glej, to Ema! Saj se smeje gospodu, kakor cigan belemu kruhu!«

»Ljuba duša, kako se ne bi!« se je obzegnila ona. »Kdo bi si pa ne želel ugrizniti v kaj takega!... Oh, saj pravim! To so bili lepi časi, ko sva se še skupaj igrala!...«

Za trenotek je izpreletelo nekaj kot otožnost njen obraz, a takoj se je zopet smejala. Obrnila se je proti mojemu prijatelju resolutno zahtevala:

»Vrč pivam meni! Bodo gospod plačali!«

Kaj sem hotel! Molče sem prikimal, da nimam nič zoper to. Ko je imela pivo pred sabo, se ji je jezik še bolj razvnel. Hotela je vse mogoče vedeti od mene: Kako se mi godi v mestu, če je ondi mnogo lepih deklet, če sem se kdaj domislil in še več takega. Jaz sem na vsa ta vprašanja booli ali manj šaljivo odgovarjal. O sebi mi je pravila, da je postala potovka, ker mati ne more več in da premeri vsako soboto tri ure dolgo pot od doma pa do trga in zopet nazaj.

»Pa v lemenat vaj ne poidete?« ji je prišlo na misel.

»Nič se ne ve!« sem odvrnil jaz smešljaje. »Zakaj ne bi šel?«

Vzkipele je: »O duša, nikar! Ali ni najker nobeno, da bi vas zapeljala? Pa saj vem, da ne poidete! Tak fant — to bi bila res škoda!«

Popila je, zavijetela jersba na glavo in se vprašala:

»Ali plačano je?«

Ko sem potegnil denarnico iz žepa, da bi se prišlo nje poravnati njen potrošek, se je hipoma spomnila: »Zdaj pa še eno desetico za Marijino olje!«

Osupnil sem malce, ona pa je pojasnjevala: »Ob poti je Marijina kapelica, kakih deset minut predno se pride v našo vas. Jaz skrbim za to, da gori ob sobotah Mariji na čast lučka pred njeno podobo. Ko se vračam, nalijem olja in prižgem, tako gori včasih celo noč notri do nedelje zjutraj. Zberašim pa tukaj nekaj, tamkaj nekaj!«

Nisem prav verjel njenim besedam. Hotelo se mi je zdeli, da bo tudi ta desetica za vrček piva na kje drugje, a vendar sem ji jo dal. »Bo pa Marija za vas prosila, je pripomnila namesto druge zahvale in odhitek!«

Odslej sva se med velikimi politnicami ob sobotah večkrat videla in vselej me je sprejela z istim žarečim obrazom, z istim vsklikom: »O duša! Naj se vas no malo nazgledam!« In vselej je enako samozavestno ukazala: »Vrček piva zame! Bodo gospod plačali!« Isto tako sem moral vselej še poebe plačati desetico za »Marijino olje«.

Parkrat se je pač pripetilo, da se nisva dobila, zakaj če se je tudi nisem izo-

bal, je pa vendar včasih tako naneslo, da mene tistikar ni bilo doma, ko se je ona zglasila. Pravili so mi, da je bila v takih primerih vsa iz sebe. Ji je bilo za tisti vrček piva toliko, ali za prispevek za Marijino olje — kdo ve? Ona je baje trdila, da ji je samo zaradi tega tako hudo, ker me ni videla...

Bil sem že v praksi, ko e je zgodilo, da em bil nekega leta za Božič par dni doma. Niti spomnil se nisem nanjo, še manj pa mislil, da bi se videla, a glej, tisto dopoldne pred svetim dnem sva se nenadoma na cesti srečala. Bila je šele na potu v trg. Oba sva ostrmela in se začudila, jaz, ki nisem vedel, da opravila potovskij posel tudi po zimni, ona, ker me ni pričakovala ob takem času doma. »O duša!« je zagostolela še vsa presečneje, kot po navadi. »Kaka sreča! Kd., bi bil mislil, da me danes še kaj tako veselega čaka!« Jaz pa sem tudi še iz nekega drugega vzroka zastmel. Presenečila me je njena lepota. Ker je po malem brila sapa, ji je bil obraz kot mak rudič. Njene zelenkaste oči pa so se svetile, kot dvoje kristalnih gorčik jezer. Bila je visoko izpodbrčana, vsekaroli boli, kot je bilo neobhodno potrebno, ker so bila lase postlana s suhim snegom in ni bilo blata. Zdelo se je, kakor bi se hotela ponašati s svojimi lepo oblikovanimi mečami. Izpod gorjenje, temno višnjeve obleke so zvedavo pogledovale čipkasta spodnja krila, ki so jo voja beloto uspešno tekmovala s snežno odejo, razprostrto kroz

in krog. Nohote mi je obtičalo za trenotek oko ob njenih nogah. Okoravno sem pogled, sramuje se svoje slabosti, naglo zopet odmaknil, ji to vendar ni bilo odšlo. Z vidnim zadovoljstvom se je nasmešnila. A da bi to svoje zadovoljstvo prikrila in zatajila misel, ki ji je pri tem prešinjala glavo, se je naglo poslovila in mi zažugala: »Le gledite, da mi popoldne ne uide!« Zadnji čas ob polu trdi bogu zopet tukaj!«

Izgovoril je: »Obežala. Nisem se mogel ubraniti izkušnjam! — postal sem in gledal nekaj časa zadivljen za njo. Vse na njej je mikalo in govorilo k srcu. Stopala je briko, temperamenta, a vendar umerjeno in rekli bi — premišljeno. Kdor jo je srečal, se je ozrl za njo. Njeni polni, a ne preobili boki, so se zibali v mehkem, občutnem ritmu, ob mehih pa so ji enakomerno valovila zdaj od desne na levo, zdaj od leve na desno blesteča spodnja krila in hudomušno odtravala od sebe zgornje odelo, kakor bi se ga iznebiti hotela. Prava slast za možko oko! Mislim sem si po tistem, če bi prišlo to dekle v svet, kdo ve, če bi ne postalo srečno!... Ali pa bi bilo baš narobe! sem popravil hitro samega sebe, spomnivši se, kolikrat je bila ženska njena lepota že v pogubo! Ako bi bila drugih starišev hči, da, tako pa... Usoda, usoda!«

Popoldne sem jo seveda čakal. Ne samo zaradi tega, ker me je prosila in sem ji bil obljubil, ampak tudi zaradi tega, da bi jo še enkrat videl. Prišla je nekoliko pozneje, kot je bila rekla. Vreme se je bilo čez poldan hipoma izpre-

menilo, začel je bil padati sneg in zaradi tega se je težje hodilo. Danes si ni želela piva, temveč kozarec vina. Hotela se je malo pogreti. Velel sem, da naj ji ga prinese on četrtinko. Popila je hitro, prešla. Še moj prispevek za Marijino olje ter se začela odpravljati. Moj prijatelj je pripomnil: »Ema, pa bi v tem slabem vremenu tukaj ostali čez noč!« Potem pa, saleč se, še dodal: »Posteljemo vam v sobi gospoda doktorja!«

Ona se je zganila in, kakor bi se je bila lotila vrtoglavo, napravila neprosto voljno kretanje proti meni, pa se zopet odmaknila. Skozji njene oči je šlo nekaj kakor blisk, a hitro zopet ugasnilo v solzi, ki je nenadoma skafila pogled. S tresočim glasom je odvrnila: »Gospod imajo dosti drugih boljših od mene, ako hočejo!«

Meni je bilo vse to neprijetno in ona je menda moje nezapolnošenje čutila. Prijela je hitro za kraklo in se poslovila: »Pa z Bogom; ako se več ne vidimo!«

»Te počitnice midva težko še,« sem odvrnil jaz, »zato pa poleti zopet, ako Bog da, ko pridem za kak teden domov!«

Med temi besedami sem bil stopil na prag za njo. Ustrašil sem se, ko sem videl, kako se trgajo oblaki in mečajo velike, bele cunje na zemljo. Zakričal sem za njo: »Pa bi bilo vse eno bolj pametno, prenočiti tukaj! Strašno mete in zdaj zda bo noč!«

»Kdo bi pa Mariji lučko prižgal?« se je odzvala, ne da bi se bila okrenila

ukrepom pa silnik, tuberkulozno bolni, pijanci, zločinci, morilniki in drugi, potomoštvu skrajno nevarni elementi neovirano sklepanje zakonske zveze in pogosto umirajo, ne da bi zapustili potomstvo. In to je še edina pozitivna stran takih zakonov. Kulturni in kulturni narodom telesno degeneriranje ni tako nevarno, kakor je intelektualno. In to degeneriranje opazujemo dandanašnji več ali manj pri vseh kulturnih narodih. Krivi niso zamanj čimtelji, ki neposredno škodujejo umstvenim sposobnostim, pač pa dejstvo, da se duševno bolj razviti nosilci in plinirji kulture v težkih socialnih razmerah ne razmnožujejo tako, kakor intelektualno nižje stoječi sloji. In kaj pomeni to za narod, nam pove naslednji račun. Če ima rodovina A., v kateri sta oče in mati intelektualno zelo razvita, povprečno 3 otroke, rodovina B., v kateri stoji oče in mati v intelektualnem pogledu na nižji stopnji, pa 4 otroke — v odstotkih znaša to 43—57 — dobimo v tretjem pokolenju razmerje 36:64, v četrtem 30:70, čez 300 let pa že 7:93, kar pomeni, da je rodovina A. malone že izumrla. In kakor vse kaže, je nastopil čas, ko se bodo morali kulturni narodi resno zamisliti nad tem procesom intelektualnega degeneriranja. Število potomcev je pri inteligentnih slojih čedalje manjše, dočim je ostalo pri nižjih slojih neopremeno ali pa se je celo povečalo. In v tem tiči največja nevarnost degeneriranja kulturnih narodov.

Umetno izdelovanje ljudi

Veliko senzacijo je vzbudila najnovejša knjiga slovečega biologa B. S. Haldaneja »Znanost bodočnosti«. Avtor sicer mnogo fantazira, vendar je knjiga zelo zanimiva in je izvala nešteto polemik in komentarjev v znanstvenem svetu. Knjiga pričena s proročanjem Welsa, ki je leta 1902 napovedal, da bo leta 1950 atmosfera prenasajena z avioni. Haldane je prepričan, da bo v par desetletjih biologija tako napredovala, da bo mogoče ustvarjati človeška bitja umetnim putem, kar imenuje on »ektogeneza«. Kadar bo dospela tehnika ektogeneze do vrhunce, bo mogoče vzeti žensko jajce ter ga konzervirati najmanj 20 let v pripravi tekočini. Tako konzervirana jajčeca bo v 90 slučajih izmed 100 mogoče na umetni način oploditi, da se razvije v embrije, a čez 9 mesecev bo zagledal svet — otrok. Na ta način bodo otroci popolnoma neodvisni od matere ter postane polproizvajanje otrok nekaj monopol države, ki bo proizvajanje regulirala po potrebi, da ne nastane nikjer preobilenost. Fantastični biolog je prepričan, da bo že v polovici današnjega veka uvedla katera napredna država ektogenezo. V začetku bo nova teorija narejena na težkoče in bo morda izvala revolucijo med narodom, toda kmalu bodo ljudje uvideli, da je samo na ta način mogoče napredek. S tistim dnem, ko ne bo ženam treba več roditi, bo zasjala zarja civilizacije, ker bo potem država izbirala priprave moške in ženske za ustvarjanje nove generacije. Ko bo generacija osvobodena seksualne ljubezni, postanejo ljudje čistilni in produktivni. Značaj celega naroda bo mogoče vzgajati po enem tipu s pomočjo natančne izbire roditeljev. Mogoče bo vzgajati ljudi fizično in duševno za plemenite, ki se bodo od današnjih ljudi tako razlikovali, kakor se razlikuje cepilna vrtnica od divje rože. V taki vzgoji je taina bodočnosti.

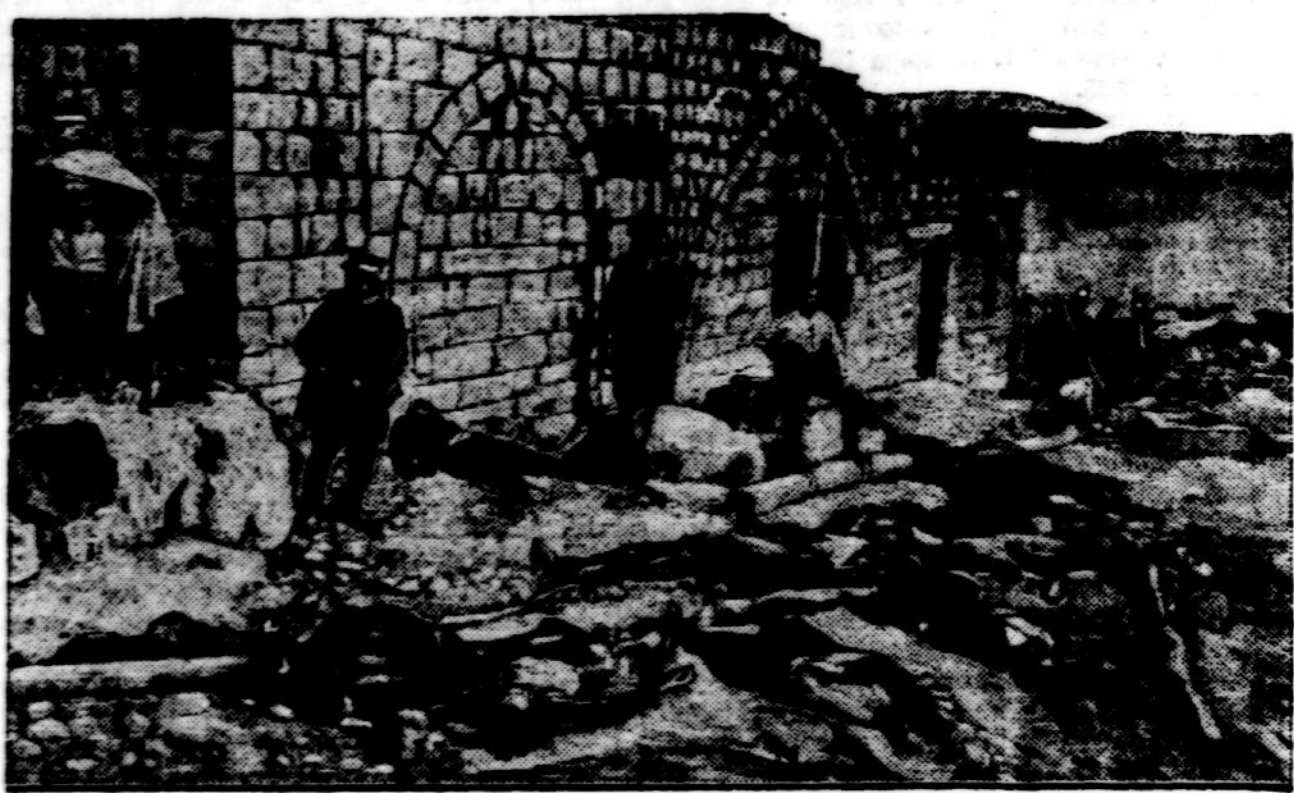
Br. Schiller, znani učenjak na univerzi v Oxfordu ne zanika mogočnosti Haldanejeve teorije. Po njegovem mnenju je današnje človeštvo barbarstvo, kakor je bilo pred 1000 leti. Moderni človek je v moralnem in duševnem oziru enak svojim paleolitskim prednikom. Človek je še vedno neukročeno bitje, bedasto, perfidno, impulzivno, kruto, ki ga prevladujejo strasti. Edino le socialni red je tista sila, ki zadržuje v človeku primitivno zver. Toda naj še ta socialni red uniči, pa je zver tu.

Drugi, istotako znani angleški učenjak, dr. Russell, pa gre v tem pogledu še dalje ter pravi, da napredek umišle kulture: čim več ustvarja znanost, tembolj pada duševna in moralna višina človeštva. Prevladuje jo mrdžija, zavist in ljubosumnost ene skupine ljudi proti drugi. Haldane veruje, da se more popraviti človeški rod z napovedano izbiro »plemenjakov« obeh spolov. On vidi

v bodočnosti človeštvo, ki bo današnja generacija s sočutjem prezirala. Novo človeštvo bo obstajalo iz samih izbranih ljudi: lepih, dobrih, nesposobnih za perversnosti in zločine. Vsaka država bo imela posebno ministrstvo za vzgojo ljudi. Ker bo naraščal po potrebi reguliran, ne bo več pomanjkanja, ekspanzije, imperijalizma, sploh odpade

vse, kar povzroča danes prepire in pobeje. Umetna generacija ne bo poznala rodbine, napravila bo konec kapitalizmu in razrednim bojem. — Kot fantazija je Haldanejeva teorija vsakogar gorostasna, toda še bolj gorostasno pa je, da se dobe še drugi učnjaki, ki verujejo v take sanjarije.

Druzi

UPOR DRUZOV V SIRIJI. Francozom se je po težkih izgubah posrečilo zavzeti mesto Rashaya.

Francija, ki je prevzela po versailškem miru mandat, da upravlja turško pokrajino Sirijo, je prišla v precej škodljiv položaj, ker se je bojevitost plemi Druzov uprla in noče več služiti tuji interesom. Druzi prebivajo v južnem delu Sirije na meji med Palestino, Transjordanijo in Arabijo. Vsa pokrajina, kjer žive Druzi, se imenuje Gauran — staro-rimska Auralida. Na jugu se razprostira pogorje Džebel-Darjaz, na severu pa puščava »Ledžah«, ki je zelo zanimiva. To je vulkanično ozemlje, preplavljeno v davnih časih z lavami. Pokrajina je nekaka naravna trdnjava in idealno bojišče za partizansko vojsko. Druzi so v nasprotju s severnim plemenom Maronitov zelo svobodoljubni, bojevit, ponosni in fanatični. Imajo svojo vero in smatrajo, da so božji izvoljenci. Vera Druzov ni sekta islama, kakor se je prvotno mislilo. Prorok Druzov — Darazi — od katerega so dobili tudi ime, je bil rodom Perzijanec. Živel in učil je v XI. stoletju. Rečijo, ki jo je zapustil svojim učencem, predstavlja nekako skupnost elementov islama, krščanstva in raznih vzhodnih veroizpovedov. Pripadniki te vere sovražijo vse drugoverce in jih v vsakdanji molitvi preklinjajo. V angleškem muzeju je nahajala rokopiis starih Druzov, v katerih je napa-

vedana njihova usoda. Druzi bodo osvoili — tako stoji v rokopisu — Kitajsko, Indijo in Perzijo. Tisočeri carji iz vseh delov sveta pridejo k njihovu sultanu in se mu poklonijo v znak, da je on vrhovni vladar. Vse te carje pošlje sultan v Mekko, kjer jih prisili sprejeti njegovo vero. Kdor se bo upiral, bo obglavljen. Nato navale Druzi pod vodstvom svojega sultana na Mekko, ki jo osvoje in razdenajo. Po Mekki pride na vrsto Rim — sveto mesto krščanskega sveta. In tako bo vera Druzov triumfirala. Zato ni čudno, da so Druzi tako bojevit in da se jim je opetovano posrečilo zmagati v borbi za neodvisnost. Turki dolgo niso mogli temu divjemu plemenu do živga. L. 1839 so Druzi celo premagali egipčanskega kadija Ibrahima pašo. Sele l. 1895, ko so začeli graditi hedžasko železniško omrežje, so Turki po hudih bojih premagali Druze. Toda začetkom svetovne vojne so Druzi pregnali Turke in proglasili svojo neodvisnost. Po vojni so sklenili boriti se tudi proti Franciji. Začasnje je njihov upor sicer zatrt, toda v Siriji Francija ne bo imela miru, kakor ga ima v Maroku. Podjarmljeni narodi so se začeli zavedati svojih pravic in evropske velesile bodo morale mobilizirati vse svoje rezerve, če hočejo obdržati kolonije.

Življenja naveličani

Dvajsetstot oseb bi vzame življenje v Nemčiji na leto. To število se že večja. V Berlinu posluje že dva meseca poseben urad, ustanovljen za pomoč življenja naveličanim. Njegova naloga je, odtegniti jim misli po samomoru in spraviti jih na pravo pot. Voda tega urada pripoveduje, da se taki, ki pridejo tja samo z namenom, da bi dobili podporo, hitro spoznajo. Ogromna večina je v resnici takih, ki so prišli do konca s svojimi sredstvi in svojo moralno. Urad je v zvezi z dobrodelnimi društvi in ustanovami in ima dobre zveze z vsemi meščanskimi razredi, tako da je pomoč skoro vedno mogoča. Mladenka, ki pravi, da je obupana, ker jo je zapustil izvoljenec, se izroči kakor dobri gospe, ki ji da dobre nasvete in ji vcepi novo zaupanje v življenje. Osebam, ki so zašle v bedo vsled sedanjega gospodarskega stanja, se oddajajo dela za doma ali se priporočajo dobrodelnim društvom, kuhinjam in bolnicam. Ne da se še natančno določiti efekta te pomoči, toda gotovo je, da je v največ slučajih uspešna, ker v glavnem žene ljudi v obup in samomor gospodarske situacija. Če kategorije prebivalstva je inflacija vrгла v pomanjkanje.

nazaj. »Pa mati bi skrbela, če bi me ne bilo!«

Njen glas je bil neodločen, oklevajoč, a zdelo se mi je, da bi ne bilo umestno, ako bi bolj silil vanjo. Obmolknul sem torej in še nekaj časa zrl za njo. Njena vitka postava je kmalu izgubila v metazu in mrazu, ki se je z vidno naglico gostil.

Ko sem se tretji dan po tistem odpeljal z doma in sem bil ravnokar stopil vo voz, je prihitel še k meni moj prijatelj iz prodajalnice, kjer je imel doslej z ljudmi opravka in mi sporočil:

»Nekdo iz Grčevja je tu! Pravi, da je ona tisti večer zmiznila. Zakaj ni ostala raie tu!«

»Kdo je zmiznil, kdo?« sem vprašal v prvi osuplosti. Trenotno se v istini nisem zavedal, koga misli, a preden sem bil še prav izgovoril te besede, »m se spomnil nanjo in nadaljeval: »Ali Ema — potovka? Pa kako se je zgodilo? Kje so jo dobili?«

»Pri Marijini kapelici, torej ne daleč od doma. Nalifa je še oja v svetiljko in jo prižgala. Ko so jutri prišli do nje, je lučka haje še brela. Utrujena je bila pač in si je hotela nemara odpočiti. Vsedla se je in — zadremala! Saj se zdi v vseh takih primerih na podoben način!«

»Zal mi je je!« sem vzdihnil potr.

»Kaj hočeš?«

Voznik je pognal, jaz pa sem si začel očitati, da sem jo tako napak sodil in ji delal krivico glede tistega Marijinega oja. Še bolj pa, da ji nisem z večjim povdorkom branil, ko je nastopila nevarno pot in šla v pogubo. Prav

nič nisem dvomil, da bi bila ostala, ako bi si bil malo bolj prizadeval. Tako pa se ji je moralo zdeti, da sem zaklical tiste besede samo zaradi lepšega za njo in ni se vrnila. Skušal sem opravičiti svoje postopanje na ta ali oni način. Ali bi ne bila mogoča prigrigovaranja napak umela, ako bi bilo odmevalo iz njega več iskrenosti, ali bi ne bila morda domnevala, da tiči za mojim prizadevanjem tudi nekoliko sebičnosti? In ali bi ne bilo to razočaranje zanj, ki bi jo bolelo, ako bi se bila napolned prepričala, da mi vendar ni šlo za njeno — naklonjenost? Zgodilo bi se bilo lahko tudi kaj takega, kar bi bilo naknadno — mene bolelo!

S takimi in enakimi razlogi sem hotel potolažiti svojo vest, ki se mi je prav neprijetno oglašala, a ni se mi posrečilo. Vedno zopet se mi je zazdelo, da sem nekoliko tudi jaz kriv na nesreči, ki jo je zadela...

Od tistih dob je poteklo mnogo let. Kdo ve še kaj o žalostni usodi lepe, mlade potovke? A jaz se od časa do časa še vedno zmislim na svojo mlkavno družico iz mladih let, nikoli na ne, da bi mi ne prišla ob cnem v spomin tista lepa pesem, ki jo je bil ob njenem rojstvu v svoji očetovski ljubezni in užaljenosti zapel pod župnikovem oknom njen roditelj:

»Moja preljuba hčerka je Ema, naš fajnoster pa —!«

In baš ta »pesem« je vzrok, da mi je ob teh spominih vselej na smeh navzlic trpkim čustvom, ki mi jih sicer vzbujajo.

sil, ker ni dobil takoj zaželenega posojila. Usmrtil se je igralec Müller tik pred razpravo, glede katere se mu ni bilo bati nič hudega. Dunajčanka Tella Kutchara in Olga Vojamova sta si vzeli življenje iz malenkostnih vzrokov. Mnogo je še enakih slučajev. Rudolf Lothar je v nekrologu za Jurjevsko, da edini razlog za take dame je dejstvo, da se umetnik vedno bolj oddaljuje od življenja, potapljač se v svoj poklic, in se tako odtuji boju z realnostjo. Umetnik ne razume eksistenčnega boja kot drugi, zato se mu izogiblje in kakor hitro se pripeči, da je postavljen v težko situacijo, se njegova duša raztrese in misli, da ni nikakega izhoda iz položaja, obupa in takoj se ga polasti misel po samomoru, ki ga edini more rešiti.

Ne vjerujete?

da eden par nogavic z žigom in znamko (rečo, možno ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so pomarejene.

Tragedija pregrešne ljubezni

V nedeljo pred polnočjo se je vrnil finančni stražnik Pokorny z zdravišča Pištane v Bratislavo, kjer je pustil pred odhodom na večmesečni dopust svojo »zvesto« boljšo polovico. Dolgo je trkal na vrata svojega stanovanja, toda nihče mu ni odprl. Ker se mu je zdela stvar sumljiva, je poklical vdovo Lukačkovo, pri kateri stanuje kot podnajemnik in odšel skozi njeno predstobo v stanovanje. Komaj je odprl vrata, je zagledal srasen prizor.

Njegova žena Jozefa — je ležala na postelji, kraj nje na tleh pa uslužbenec finančne straže Josef Prokapek, oba mrtva. V mlaki krvi se je valjal Prokapekovi službeni revolver. Policijska komisija je ugotovila, da je Prokapek ves čas moževе odsotnosti posecal mlado ženo. Nikomur izmed domačih ni prišlo na misel, da bi imela Prokapek in njegova znanaka ljubavno razmerje. Zakonca sta bila znana kot zelo poštena človeka, o kariteti se je splošno govorilo, da se imata rada. Pokorna je predstavila Prokapeka vsem kot dobrega prijatelja svojega moža. V nedeljo jutraj je prišel Prokapek k Pokorni, nakar sta odšla skupaj z doma in se vrnila šele zvečer. Takoj nato je prišlo do tragedije. Prokapek je ustrelil najprej Pokorno, potem pa še samega sebe. Smrt obeli je nastopila takoj. Lukačkove takrat ni bilo doma in tudi ko se je vrnila, ni slutila, kaj se je zgodilo za steno. Drugi sostanovaleci so se pozneje spomnili, da so čuli zvečer dva strela, toda nikomur ni prišlo na misel, da gre za krvavo tragedijo. V sobi so našli več pisem, ki jih je pisal Prokapek Pokorni. Iz teh pisem in drugih okoliščin je razvidno, da sta imela ljubavno razmerje. Ker se pa Pokorna ni mogla odkrižati moža, sta sklenila nadaljevati svoj roman na onem svetu.

Strast igranja

V Parizu je polno ljubiteljev raznovrstnih igr, izmed katerih je mnogo takih, da upropastijo igralca v kratkem. Kdor se uda igranju, je kmalu tako pod oblastjo strasti, da se ji ne more več odtegniti. Trudi se tak človek, da bi se rešil, ker vidi, da ga igranje tira v pogubo, pa ne more. Slednjič se vendar opogumi in naglo pride na policijo. Tam pove, kako je z njim in prosi, da naj ga vpišejo na listo onih, katerim je igranje prepovedano. Na policiji se pogovarjajo z njim ljudje in mu razložijo, kaj pomeni vpis na ono listo. Slednjič, predno odide, mu žele, da ustra pri svojem skle-

pu, pa bo živel zopet srečno življenje. Vpis na to listo in igranje mu je prepovedano. Na tisti listi so tudi imena raznih sieparskih igralcev, ki goljufajo ljudi po barh in krožkih. Na novo vpisani človek pa je postenjak, ki noče nič več imeti posla z igro... Teče čas in mož se umiri. Toda z vpisom na ono listo se ni izginila iz njega strast. Le prekmalu začne hoditi okoli igralških lokalov in se pogovarjati z igralci. Slednjič gre na policijo s sklonjeno glavo in prosi, naj ga izbrišejo z one liste. To se zgodi. Policijski ravnatelj je izjavil, da jih izmed vpisanih je vztrajalo pri svojem sklepu v celem letu samo šest.

Ogromna tatvina draguljev

Na sv. večer je bil izvršen v Amos-Grove v Midlerseem na Angleškem največji vlom v letu 1925. V omenjenem kraju ima lord Inveforth svojo vilo, iz katere so mu odnesli vlomilci za 30.000 angleških funtov raznih dragocenosti. Lord Inveforth je predsednik nekaterih velikih delniških družb in lastnik ogromnih posestev na Angleškem in Škotskem. Na proslavo božičnih praznikov je povabil večjo družbo svojih prijateljev in sorednikov. Po skupni večerji je odšla vsa družba v plesno dvorano, ki se nahaja pod spalnico lordove hčerke. Ko so gostje pozno v noč odhajali, so začeli iz spalnice klice na pomoč. Nekateri gospodje so planili takoj v ladno spalnico in prestrašena lordova hčerka jim je povedala, da so neznani svedrovi med večerjo, od nosno plesom ukradli vse njene dragocenosti.

Vlomilci so izrabili ugodno priliko, ko se je gospoda nemoteno zabavala in prišli neopazeno v vilo. Dragulji so bili spravljani v skrivni omarici in ključ je bil v kitajski vazi, kraj, kjer je bilo skrivališče, je bil označen s sliko, ki se je dala prenikati. Vlomilci so očitno dobro poznali vse podrobnosti lordove vile, poleg tega jim je pa pomagal še slučaj. Lordova hčerka je namreč jemala pred domačo zabavo iz omarice dragocene nakite in pustila sliko, pod katero je bilo skrivališče, odmaknjeno. To je vlomilec pomagal polastiti se bogatega božičnega darila, čigar vrednost znaša v naši valuti nad 6 milijonov dinarjev.

- Srečno novo leto -

želi cenj. naročnikom GRAVERSKI ZAVOD
SITAR & SVETEK
LIUBLJANA, Sv. Petra c. 13
Izdajamo: Stampilje, pečate, monograme, etikete in vsa graverska dela. 5322

Dinamit v ustih. Pred sodišče v Stampfordu (Connecticut) je bil pozvan duhovnik Clarence Goodman, ker je imel v svoji hiši nekoliko dinamita, kar je prepovedano. Mož se peča poleg svojega poklica z raznimi kupčijami. Pred sodiščem je izjavil: Imam mnogo dela. Vselej, ko končam svoje posle, denem v usta nekoliko dinamita. To je izborno sredstvo, ki mi da izredno energijo, ki jo potrebujem v vsakdanjem življenju. Obsojen je bil na globo 25 dolarjev.

* Osem lir za vsako cvetko. Nenavadni zimski uzor je napravil po vrtovih ogromno škodo. Rože in cvetke so drage. Tako poročajo iz Ventimiglie na italijanski rivjeri, da je bil prodan šop 400 cvetk za 3200 lir, torej za vsako 8 lir.

* »Črni panter«. V Čikagu v Ameriki se je vršil v vili nekakega velikega milijonarja sijajen ples. Na tem plesu je bil tudi indijanski poglavar, znan pod imenom »črni panter«. Mož je izobražen, mlad, lep in silno bogat. Med velikaši in bogatini v Čikagu je dobro znan. S tega plesa je izginila z njim najlepša tam uavzoča mlada dama. Prosil je dovoljenja, da jo sme spremiti domov z avtom. Odpeljala sta se ali od takrat dalje ne ve še nihče nič, kam sta krenila in kje se nahajata. To je prva čikaška senzacija v letošnji zimski sezoni.

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z znamko „GAZELA“. Moje perilo se kar blešči gozela sem pa tudi že zdavnaj. Tudi Vi boste dosegli to z uporabo „GAZELA“-mila

GAZELA MILO

Gospodarstvo

Dr. Henrik Steska, član upravn. sodišča. O rudarskih pravicah po načrtu novega rudarskega zakona

Ožja komisija rudarskih inženirjev in pravnikov je letos po naročilu tedanjega ministra za šume in rudnike dr. Žerjave izdelala načrt novega rudarskega zakona, ki naj bi izenačil sedanjo pestro rudarsko zakonodajo v naši državi. Ker sem bil tudi sam član te komisije, hočem podati glavna načela tega zakonskega načrta in kadar govorim o rudarskem zakonu, je mišljen ta načrt.

V smislu čl. 117 ustave pripadajo vse rude državi. Rudarski zakon pa določa pod kakšnimi pogoji in na kakšen način se smejo rude slediti, pridobivati in predelati. Ker ne spadajo vsi minerali med rude, zбог tega naštevamo rudarski zakon one minerale, ki jih je smatrati za rude in za katere veljajo predpisi tega zakona. V glavnem je pristežati rudam vse minerale, iz katerih se more tehniško koristno na veliko proizvajati kovine in njih trgovsko uporabljiva jedinjenja, dalje spadajo semkaj vse vrste fosilnega oglja (premoga) razen sove, potem grafit, kaolin, parafrinski škrlavci, kuhinjska in razne druge soli, potem fosfati, marmor, gips (asavec), bariti, stipse (galuni), slane vode, žveplo, magnezit, azbest in drago kamenje, cementne vode in bitumini. Tudi mineralna olja, zemeljske smole, bituminozne stene in zemeljski plini je smatrati za rude, vendar veljajo za njih posebni predpisi, ki se bistveno razlikujejo od predpisov glede ostalih rud.

Kdor hoče rude slediti, si mora od rudarskega oblašča L. stopnje izposlovati dovoljenje za obdelavo pravice rudodolstva (dovoljenje za opčo pravo izraževanja), ali pa odobritev za izključno pravo rudodolstva (dovoljenje za izključno pravo izraževanja). Obče pravo rudodolstva se izdaja za eno leto za ozemlje treh upravnih srezov (okrajev) in se more vsako leto s pravočasno prijavo obnoviti za naslednje leto. Ta pravica ni izključena in je torej možno, da se za isto ozemlje izda več takih dovoljenj. Drugače pa je z izključnim pravom rudodolstva. Kdor si izposluje to pravico izključuje vsakega drugega od rudodolstva na določenem ozemlju in sicer tudi one osebe, ki so si na tem terenu morda pridobili obče pravo rudodolstva. Prostor za izključno pravo rudodolstva pa ni tako obsežen, kakor oni za obče pravo. Ima v kraju, koder imamo kakšno kartico, torej tudi v Sloveniji, obliko pravokotnika, katerega stranici sever-jug merita jedno minuto geografske širine, in stranici iztok-zapad jedno minuto geografske širine, drugod pa obseza ozemlje jedne občine. Izvzeti so seveda tereni, koder že obstajajo izključne pravice rudodolstva ali celo rudarske povlastice. Prednost za pridobivanje te pravice ima oni, ki prej pravilno zaprosi za to podelitev. Ta pravica traja dve leti in je v razliki z občin pravom rudodolstva prenosna. Imetnik te pravice sme tudi pod gotovimi pogoji prosti pred iztekom vsakega drugega leta za podaljšanje te pravice. Pri rudodolstvu dobljene rude rudodolstnik ne sme brez posebne odobritve rudarskega oblašča prodajati ali za svoje potrebe uporabljati.

Važnejše od teh dveh pravic pa so rudarske povlastice, razlikujemo četrto takih povlastic, ki jih tudi določa rudarsko oblašče L. stopnje. Povlastica za pridobivanje rud obsega pravico pridobivanja, izpiranja, prebriranja, razbiranja rud, dalje pravico briketiranja, topljenja, izdelavanja in predelavanja rud in končno pravico prodaje teh proizvodov. Oni, ki je otvoril ali našel kakšno rudišče, dobi na osnovi primerno opremljene prošnje in komisije razprave na lica mesta, ako na terenu, na kojem se naj bi rude pridobivali, ni tujih izključnih rudarskih pravic (in pr. izključnega prava rudodolstva ali prava za pridobivanje rud). Na prostoru, kjer obstaja že izključno pravo rudodolstva, mora to povlastico dobiti le imetnik izključnega prava rudodolstva, tam koder je več občin pravic rudodolstva predvsem oni rudodolstnik, ki je prvi zaprosil za povlastico pridobivanja rud, sicer pa oni, ki je v obči prvi zaprosil za to povlastico. Ozemlje, na koje se nanaša povlastica, se imenuje rudno polje in sestoji iz jednega do 50 rudnih prostorov, od katerih vsaki meri 10 ha in ki eden od drugem leže. Oblika rudnega prostora mora biti pravokotnik in nobena stran ne sme biti daljša od 500 m.

Za rudne terene med rudnimi polji, na katerih se ne more postaviti pravih rudnih prostorov, se izdajajo povlastice na rudne medprostore (povlastica na rudne medprostore), in sicer imajo prvenstvo za to povlastico sosedni povlastičari, ako ni nobenih izključnih pravic rudodolstva in ako so tokom jednega leta po nastanku rudnega medprostora zaprosili za to povlastico.

Za pridobivanje rudnih gramožnih in pesčenih nanosov, barske in zrute železne rude, žilindre in drugih topilniških zaostankov se izdaja posebna povlastica na površinske prostore (povlastica na potesne prostore). Površinski prostor je omejen z ravnilni črtami in ne sme biti večji od 10 hektarov. Dojem se povlastica za pridobivanje rud in ona na rudne medprostore razteza v brezkraino globino, se razteza povlastica na površinske prostore le do podlage, na katerih se gori omenjeni nanos ali žilindre nahajajo. Površinski prostor za rečne nanose se razporeja nazdol reke ali rečiča in obseza celo širino normalnega rečnega korita v dolžini najmanj 1000 metrov. Na kakem površinskem prostoru more kdo drug dobiti gori navedeno občo pravo za pridobivanje rud le z omejitvijo na ostale rude.

Posebna rudarska povlastica so končno dovoljenja za pomožna rudarska tehnika

podvzeta, kakoršne so naprava pomožnih oken (dih ali šahtov) in pomožnih podkopov (rovov) za napeljavo elektrike in zrak za prevoz iz rudnika, dalje gradnja prometnih sredstev in sicer vse to ali za tuj rudnik ali za lastni rudnik, a izven lastnega rudnega polja. Podrobni predpisi urejajo odnosa te teh povlastičarjev do tujih rudarskih povlastičarjev in rudodolstnikov bodisi, da je že takih, bodisi da si šele pozneje izposlujejo tako pravico.

Rudarske pravice (obče in izključno pravo rudodolstva, kakor tudi gori navedene štiri vrste rudarskih povlastic) more pridobiti vsak, kdor sme pridobivati ali posedovati nepremičnine in sicer ali pojedina fizična oseba ali pravna oseba ali več od njih skupaj. Za tute državljanje velja načelo reciprocitete. Več oseb se more v namen pridobivanja rudarskih pravic združiti v društvo in sicer ali v rudarsko združenje, za koje veljajo posebni, potrebni rudarstva priročni predpisi ali pa v društvo po predpisih občega državlanskega, trgovskega ali drugega specialnega zakona.

V prihodnjem članku bom pisal o rudnikih kot posebnih pravnih enotah, dalje o pravicah in dolžnostih rudarskih podjetnikov in o odnosih med rudarskimi podjetniki samimi, o odnosih rudarskih podjetnikov do lastnikov zemljišč in vod, kakor tudi do javnih prometnih naprav.

Dr. Vinko Gregorič, Ljubljana.

Koliko bi prevzela naša država avstro-ogrškega predvojnega posojila in kako bi ga zamenjala

V smislu Sentžermenske pogodbe bi naša država prevzela od predvojnega dolga bivšega Avstro - Ogrske, kolikor so dosedaj poročali časopisi 743,2 milijonov papirnatih rente in 1022 milijonov zlate rente. Poprej ni bilo efektivno med tema dvema tiffoma nobenega razločka, ker je v Avstro-Ogrski veljala zlata valuta, in je ena papirnatna krona bila enaka zlati kroni. Po tej pogodbi naj bi pa lastniki zlate rente dobili druge titre v zlati valuti, vse ostale obligacije bi se pa izplačale pro zamenjalnem kurzu 1 : 4, to je za 4 avstro-ogrške prejšnje krone 1 dinar, ali v predvojni vrednosti za 1 krono 2 vinarja. To bo hud udarec za nas prečane, izgubili bomo milijone in milijone narodnega premoženja, ki bi bi investiran v državnih dolgovih, češ najsigurneje je denar v državnih papirjih naložen — država je sigurna —. Varali smo se. Mirovna pogodba je s tem, da je določila zamenjati kriz za nove titre, storila lastnikom teh tiff velikansko krivico, ker ni misliti, da bi se reparacijska komisija posluževala pravice popraviti ta zamenjalni kurz, če je bil ta prenižen. Predvojni avstro-ogrski dolg, katerega so morale navedene države prevzeti, za kar so dobile milijardno vrednost v železnikah, posestvih, rudnikih, davčni moči itd., bodo te države različno zamenjale, za lire, češke krone, poljske marke, avstrijske krone, ogrske krone, dinarje in leje. Kako različna bo na to vrednost teh novih tiffrov, ki se bodo obrestovali po 4%, si lahko vsakdo sam izračuna. Najbolji bi bili laški titri, ker je Italija zamenjala den avstro - ogrsko krono s 60 centesimi. Državnik in politik, ki so sklepali mirovno pogodbo, niso mislili na to, da bo taka velikanska razlika med staro in novo valuto po vojski. Naša država je morala prevzeti avstro - ogrskega predvojnega dolga v dinarjih računano 1703 milijone dinarjev. Ali ni vse to, kar je dobila Jugoslavija od bivše avstro - ogrske monarhije stokrat več vredno? Ta vrednost je predvojna zlata vrednost, tisti pa, ki so posojali državi, da je to imetje ustvarila, na pa pridaje skoraj od vse. Kako se bo pa to vprašanje pri inozemcih, ki bivajo izven nasledstvenih držav, uredu, ni jasno. Verjetno je, da se bodo vsi titri nasledstvenih držav, ki odpadejo na te lastnike, na eno veljavno unificirani in proporcionalno porazdelili. Na vsak način bo to zelo komplicirana zadeva. Najbolj pripravo bi bilo, ako bi se določilo za vsako državo, koliko mora tega dolga prevzeti in bi se za te nove titre brez razlike določila ena sama valuta, saj so bili tudi stari titri vsi v eni veljavi, avstro - ogrski kroni. Ta dolg, ki bi se spremenil v amortizacijski do g potom zbiranja, naj bi mednarodna komisija, recimo v Parizu, upravljala, da so vse obveznice izžrebane. Vsaka pri zadeta država pa plačuje te komisiji obrest in anuitete in bi bil ta dolg v doglednem času izbrisan. Vse avstro - ogrski predvojni dolg znaša okroglo 18.600 milijonov kron.

Javen denar se je moral poprej naložiti v tej avstrijski kronski renti. Zavodi, ustanove, kavarje in pretečni dol zasebnega kapitala je prizačet. Ali ni to važno gospodarsko vprašanje, posebno če se pomisli, da so ti dolgovni fondirani na ogromnem pridobljemem posestvu, ki je obdržalo svojo predvojno vrednost v zlati valuti.

Dospelost nekaterih perijodnih taks

(Opozorilo: Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

1. Taks za reklamo. Dne 15. januarja 1926. poteče rok za plačilo takse na reklamo v obliki napisanih in naslikanih stalnih objav, ki se obsejajo na raznih krajih ali so izdelane na zidovih, ogradah, tramvajih itd. kakor tudi v obliki svetlobnih objav. Če se taksa ne plača pravočasno, se naloži kazni v izmeri trikratne redne takse (tarifna postavka 8. tarife zakona o taksah).

2. Taks na kupone ali dividende in na tinitume. Od kuponov ali dividend in od

tantijem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1%. Ta taksa se mora položiti pri pristojnem finančnem oblastvu v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoraženje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom takse.

3. Dopolnilna prenosna taksa po tarifni postavki 12. pripomba 12. takse tarife se bo za novo takšno periodo, to je za čas od 1. januarja 1926. do 31. decembra 1930, po naredbi ministra financ z dne 1. decembra 1925. št. 82.921 pobirala v višini odmere za minulo takšno periodo, to je v isti višini kakor v času od 1. januarja 1924 do 31. decembra 1925.

Dopolnilno prenosno takso za 1. 1926., kolikor ne presega 500 Din., je plačati v celotnem iznosu do dne 31. januarja 1926.; ako pa taksa presega 500 Din., je plačati v istem roku prvi četrtletni obrok za 1. 1926. Kdor ne plača te takse v določenem roku, plača poleg redne takse 8% zamudne obresti in kot kazne še dvakratni znesek nepolnožene takse.

4. Taks za otvorene ali tekoče račune pri delniških družbah. Do dne 15. januarja 1926. morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek otvorenih ali tekočih računov v minulem polletju in takso po 20 Din. (na leto) prilepiti na seznamek. Prepoznati plačilo se kaznuje s trikratno redno takso. Generalna direktija poslednjih davkov je v nekem konkretnem primeru odločila, da vsi ti knjigah o upnikih in dolžnikih, niso zavezani taksi po tarifni postavki 37., ker se taksa nanaša samo na otvorene ali tekoče račune pri denarnih zavodih Industrijskega podjetja, ki so do sedaj plačevala to takso, naj do 15. januarja 1926. vložijo prijave, v katerih naj uveljavijo takšno prostost po tej tarifni postavki z utemeljitvijo, da niso denarni zavodi. Ako bi davčni uradi kljub temu zahtevali plačilo takse, naj takso položijo, hkratu pa prosijo za povračilo neutemeljene pobrane zneska.

5. Taks za pravico, da se tučijo pišče (točilno takso po tarifni postavki 62) je plačati za prvo polletje 1926. do 31. januarja 1926. Zakasnitev plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

6. Letno takso za biljarde za 1. 1926. v znesku 200 Din. je plačati do dne 15. januarja 1926., sicer se pobere kazni v izmeri trikratne redne takse.

7. Taks za vozila (avtomobile, fijkarske in polijkarske vozove) je plačati za 1. 1926. v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja 1926., v drugih krajih pa do konca meseca januarja 1926. Na navedena vozila se pobira taksa ne glede na to, ali se rabijo ali so uporabljeni. Za zamudna plačila se naloži lastniku vozila kazni v izmeri trikratne redne takse. Podjetja, ki uporabljajo vozila za prevažanje potnikov ter plačujejo od te obrti davek, ne plačujejo letne takse.

8. Letna taksa po tarifni postavki 214. za odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih v znesku 500 Din. zapade v plačilo do dne 15. januarja 1926. Na zamudna plačila je zapretna globa v izmeri trikratne redne takse.

9. Letno takso za žage po tarifni postavki 279. je plačati do dne 15. januarja 1926. Če kdo nadaljuje delo, predno je plačal to takso, se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

POZOR!

Opozorjate se, da eden pr nagavic z žigom in znakom (rečko, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in vprečitate se. Nagavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtletju 1926

(Opozorilo: Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Vložitev napovedi.

a) Za dohodnino. Rok za vložitev napovedi za 1. 1926. poteče koncem meseca januarja 1926. Do tega roka mora vsakdo napoved vložiti iz lastnega nagiba brez posebne poziva, da se ogne zamudni posledicam § 205. zakona o osebnih davkih.

b) Za rentnino. Hkratu z napovedjo za dohodnino je vložiti tudi napoved za rentnino. Za vložitev napovedi za rentnino ne dobi nihče posebne poziva. Napovedi za rentnino ni treba vlagati davkoplačevalcem, ki že plačujejo rentnino, in svojega bivalešča tekom 1. 1925. niso izpremenili, ako se njihovi rentnini zavezani dohodki niso pomnožili.

Tiskovine za te napovedi se dobe pri davčnih oblastvih in davčnih uradih. Napovedi so po tarifni postavki 231. zakona o taksah zavezane taksi po 5 Din., ki se pripleti na napoved. Komur je nemogoče vložiti napoved v določenem roku, naj s primerno utemeljitvijo pravočasno prosí za podaljšanje roka.

II. Davek na poslovni promet.

1. Davkoplačevalci, katerih promet v letu 1925. ni dosegel zakonito določene meje 360.000 Din. in ni bil manjši od 15.000, potem vse svobodne profesije ne glede na velikost opravljenega prometa, so dolžni do dne 31. januarja 1926. vložiti predpisano prijavo, ne da bi čakali na poseben poziv davčnega oblastva. — Napovedati je promet 1. 1925.

2. Vsa podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, družbe s omejeno zavezo in vsi oni obrti ter ona podjetja, katerih promet je presegal v minulem letu 360.000 Din. morajo voditi knjigo opravljenega prometa in predložiti v 30 dneh po preteku vsakega četrtletja prijave ter hkratu pla-

čati odpadaajoči 1 odst. davek na poslovni promet.

3. Davkoplačevalci, ki so bili že v 1. 1925. zavezani voditi knjigo opravljenega prometa, so dolžni predložiti prijavo in plačati davek na poslovni promet za IV. četrtletje 1925. do dne 30. januarja 1926.

Prijave za davek na poslovni promet so zavezane taksi 5 Din., ki se naloži na prijavo. Davčni zavezanci, ki prijav sploh ne bi vložili ali jih ne bi vložili v določenem roku, odnosno bi napovedali manjši nego dejanski opravljeni promet, zapadejo kazni ter izgube tudi pravico pritožbe proti odmeri davka.

III. Davek na zaslužek telesnih delavcev.

1. Telesni delavci, ki opravljajo delo samostojno ali od delodajalca nezavisno (postrežniki, dinarji, žagarji, čistilci čevljev in tem podobni poklici), morajo, ne da bi čakali posebne poziva od davčnega oblastva, vložiti prijavo za odmero davka od služka telesnih delavcev (delavk) najkasneje do 31. januarja 1926. in napovedati zaslužek, katerega bodo v 1. 1926. predvidoma dosegli. Delavcem, ki niso še dovršili 18. leta ali ki so prekorčili 65. leto starosti, prijavi ni treba vlagati.

2. V istem roku morajo vložiti prijave delodajalci, ki ne oddajajo davka z mesečnimi ali četrtletnimi posamezi. V prijavi je treba za vsakega posameznega delavca ali službenca, ki je dovršil 18. leto, a ni prekorčil 65. leta starosti, navesti zaslužek, katerega bo v letu 1926. predvidoma dosegel.

3. Delodajalec, ki odpremlja pobrane zneske s mesečnimi seznamei (industrijska, rudarska, gradbena, železniška, hotelska, restavracijska in trgovinska podjetja, slednja, ako kupujejo »na debelo« ali »na debelo« in »na drobno«, morajo odpremiti pobrane zneske in predložiti sezname najkasneje do 14. vsakega meseca, delodajalec pa, ki odpremlja pobrane zneske s četrtletnimi izkazi (vsi ostali delodajalci), pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja.

IV. Naznanilo o izplačanih službenih prejemkih.

Vsakdo, kdor izplačuje službene prejemke na leto za eno osebo več nego 5000 Din., je dolžan, ako ta oseba ni zavezana davku na zaslužek telesnih delavcev, vložiti za odmero dohodnine naznanilo o izplačanih službenih prejemkih v 1. 1925. do konca meseca januarja 1926. Za to naznanilo ni plačati nobene takse.

V. Razgrnitev predpisanih izkazov in prizivni rok

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v IV. četrtletju 1925., bodo predpisi izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca januarja 1926., kolikor niso bili davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni. Prizivni rok se pričenja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

VI. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. februarja 1926. dospoje v plačilo neposredni davki za I. četrtletje 1926. Davčni uradi so upravičeni jih prislilno izterjati, če se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, in zaračunati poleg 8 odst. zamudnih obrestí še za opomin 4 odst. terjanege zaostanka.

—g Za pospeševanje mednarodnega zračnega prometa se bo vršila v Curihu od 12. do 15. januarja konferenca. V glavnem so na vspeh razgovorov o zračnih poštnih zvezah nad Švicco, Francijo in Anglijo.

Julijska krajina Naša kri ob Soči in Adriji

(Slovenski oče svojemu sinu.)

Dragi sinko! Ne pritožuj se, da sem ti kupil italijanske šolske knjige. Moral sem jih kupiti. Čeprav so bili naši pradedje od pamtiveka Slovenci in sem jaz Slovenec in si ti Slovenec, moraš vendar v italijansko šolo. Seveda bi moral imeti slovenske knjige in bi moral hoditi v slovensko šolo. Toda Italija je slovenske šole zaprla. To je krivica. Krivica ni večna, traja nekaj časa, morda nekaj let, včasih celo po več sto let, a končno se popravi. Krivica, ki jo je Italija storila Slovincem, traja šele nekaj let, a prej ali slej bo morala prenehati. To si dobro zapomni. Tudi ti moraš pomagati, da se krivica čim prej popravi. Ko prečitaš kaj več italijanskih knjig, boš videl, da vsi veliki in plemeniti Italijani obsojajo krivice in se borijo proti njej. Zato se le pridno učí iz italijanskih knjig. Ne bo ti škodilo.

Iz slovenskih knjig te bom jaz učil. V njih spoznaš slovenske velike in plemenite može. Videl boš, da se tudi oni borijo proti krivici. Velikanska je četa slovenskih, italijanskih in drugih mož, ki se bojujejo proti krivicam. Ta četa bo zmagala. O tem ni nobenega dvoma.

Krivica, ki jo Italija dela Slovincem, je svetu še malo znana. Ko pa ti dorasteš, se poleg svojega in italijanskega naučiš še kakšnega drugega, svetovnega jezika. Ta ti bo zelo potreben, da v njem pokažeš svetu krivico, ki se nam godi. Razkrinkati bo treba laži, postaviti laške zablode pred vsem človeštvom na sramotni oder. To delo najbrž ne bo lahko. Kdor ga bo opravil, bo moral marsikaj pretrpeti. Opravljaj ga boš ti. Ne boj se, ti boš znal trpeti, saj si moj sin. Kakor trpiš zdaj jaz, tako boš moral trpeti tudi ti. In če se tudi tebi ne posreči, da laška nasilstva razkrinkáš in odpraviš krivico, bodo moji tvoje delo nadaljevali tvoji sinovi in morda še tvojih sinov sinovi. A končno pride čas, ko svet izve zlo dejstva, ki jih zdaj počenjaio v Italiji na našem plemenu. Svet se bo zgražal in napotil Italijo, da odpre Slovincem slo-

venske šole, kakršnih nam je obetala, ko je prišla v te kraje.

In še nekaj, sinko: ne govori o tem, kar sem ti sedaj povedal, ne v šoli učitelju, ne tovarišem na cesti. Kar sem ti povedal, je sveta resnica. Vsak slovenski oče pove isto svojemu sinu. A vsakemu Slovincu v Italiji je ta resnica preveč sveta in ga preveč boli, zato se o njej ne sme javno govoriti. Zaklenjena mora biti globoko v naša srca, da jih vsa razžari in se srca po tem žaru brez besed spoznavajo med seboj.

Morda izbiram za tvoja leta previseko besede, a to so besede tvojege očeta in tvoje matere, zato vem, da vsaj slutoma dojemata njihov pomen. Take besede ti bom ponavljal dan za dnem, leto za letom, da se ti razklene ves njihov bolesteri sijaj, vsa njih usoda veličast!

Zato, dragi sinko, ne pohaj od sebe teh italijanskih šolskih knjig. Sai ti kupim tudi slovenskih, še več nego italijanskih. Šolske knjige naj le bodo italijanske; domače, tvoje prave knjige bodo zmerom slovenske. Iz obojih pa zajemaj svežih sokov za neustrašno borbo proti nečloveški krivici, ki jo danes Italija prizadeva tebi in tvojemu rodu.

Jože Kraševac.

—j 5000 lir je hotel naložiti v italijanski trgovski banki v Trstu poselnik Anton Vešek iz Skorklje. Čakal je, da pride na vrsto. Ko je potem hotel vzeti iz žepa denar, ga ni bilo več. Med čakalci je bil tat, ki je Vešku upradel 5000 lir. Tatovi so povsodi.

—j V deželi neverjetnosti. Poročali smo, da so si Italijani izmislili, da je imel poslanec Wilfan na Učki začetkom avgusta shod in hujskač govor. Poslanec je bil takrat v tržaški okolici s svojo družino. Na ovrabdo je rimski parlament hitel izročiti dr. Wilfana sodišču. Sedaj je bila v Pazinu razprava proti njemu in še proti dr. Vratovcu in dr. Stangerju. Slednji je bil na izletu na Učki gori 2. avgusta. Ovrabdo je skoval policijski komisar Chizzola iz Pazina na podlagi poročila orožnika Mammilne. Dr. Wilfan in dr. Vratovci sta dokazala, da sta bila v Trstu, dr. Stanger je bil na Učki, pa ni imel nikakega shoda in tudi ni prepeval izdajalskih pesmi. Sodnik je smatral za potrebno, da se zasliši orožnik Mammilna. Potem se bo razprava nadaljevala. Cisto nova pota hodi italijanska justica!

—j Milijuni se vežbajo. Oddelki narodne milice vrše vojaške vaje. Te dni se je vežbala jedna kohorta 60. legije v bližini Pule. Udeležili se je tudi oddelci s strojnimi puškami. Črne srcače morajo biti pripravljeni! Tako naglašajo fašistični voditelji na vseh svojih shodih in v vseh svojih javnih govorih. Pripravljeni morajo biti fašisti na veliki ukaz voditelja. D'Annunzio še živi in kaže s prstom na Dalmacijo —

—j 4000 lir za ženo, otroke in stanovanje. Just Bertuzzi je pred leti spoznal ženo urarja Marija Brucha v Trstu. Dasi ima žena 12 otrok, mu je vendar tako ugajala, da se je zaljubil v njo. Pa tudi Bertuzzi je poročen in ima otroke. Bertuzzi je vedno bolj silil v Bruchovo ženo. Med njim in Bruchom je radi tega prišlo do hudega prepira. Bertuzzi pa je nadaljeval svojo ljubezen in svetovila Bruchovi ženi, naj pusti svojega moža. Bruch je bil končno uveličan tega Bertuzzijevega nadlegovanja. Bertuzzi je končno grozil Bruchovi ženi z revolverjem. Ker ni vse nič pomagalo, je v kavarni Flora Bertuzzi ponudil Bruchu 4000 lir, da mu odstopi ženo, otroke in stanovanje. Sklenila sta kupčijo in Bertuzzi je tekel k Bruchovi ženi povedat, da je sedaj njegova. Ta se je prestrašila, sledil so prepri in vsa reč je končno prišla pred sodišče. Tu pa se je pokazalo, da je vztrajni Bertuzzi res poznal Brucha od njegove žene in se je on nastanil pri njej! Bertuzzi je bil obtoženo oproščen po amnestijskih določbah.

—j Koncerta učiteljskega zbora v Renčah v Aidovščini sta uspešno izbrnla. Zbor je izvajal vse točke slajno in občinstva je bilo mnogo v obeh krajih. Učiteljski zbor nva'a tako na deželo nove smernice pavskei umetnosti.

—j Državni vpokojenci prirejajo shode, na katerih se zavezajo za zvišanje svojih pokojnin, kakor jim je bilo že obljubljeno. Shod je bil v Sežani in potem tudi v Pazinu. Vpokojenci zastopajo mirno in stvarno svoje zahteve in upajo, da se končno ugodí njihovim upravičenim željam.

Po svetu

* Očtovarsko veselje zoologa. Sloveči angleški literarni historik sir Edmund Gosse je stavlil pred kratkim svojo zlato poroko. Vsa Anglija ga je proslavljala. Njegov oče sir Filip Henry Gosse, imeniten zoolog, bi se bil najbrže celo čudil, ako bi bil doživel sinovo slavo. Če se mu je sin rodil, se je komaj zmenil za njegovo rojstvo. Takrat so njemu kot zoologu šle druge misli po glavi. Vodil pa je dnevniki in tam je leta 1849. napisal: Ema rodila sina; dobil sem ravniokar zelene lastavice z Jamaiko. Slednja ugotovitev je bila potrjena, dobitev sina mu je bila postranska stvar.

* Kateri živali je človek najbolj podoban. Že stari pisatelji in filozofi so primerjali človeka s to ali ono živaljo. Platon je rekel: Človek je dvonožna žival brez perja. Da omeši to prispodobo, je Diogen oskubljal petelina ter ga pokazal Atenčanom s besedami: »Vidite, Heleni, taki smo mi mnenju učenega Platona.« Lavater je tudi primerjal človeka s pticem. rekoč: »Človek je ptič v kletki, ker se more gibati le v določenih mejah.« — Sokrat je tudi imenoval ljudi živali, ko je rekel, da so ljudje socialne živali Neki Francoz pa je prav duhovito rekel: Ako bi se živali med seboj zmerjale, bila bi pri njih najhujša žaljivka beseda »človek«.

* 74 samomorov v sedmih dneh. V Berlinu je bilo od 13. do 19. decembra 74 samomorov radi nezaposlenosti in skrbi za prehrano.

M. Z.

Beograjske impresije

November. Dez; kiša, kiša... Brez konca in kraja. Ulice se same čistijo pri toliki vodi. Novine prinašajo z debelimi črkami poročila o katastrofalnih poplavih širom države. Pod Kalemegdanom žalostno tuli mal parobrod, ki se ga komaj vidi skozi mokri zrak, kako gaži ogromno sivorjavo vodo. Podobna je oni kavi, ki so jo včasih v Ljubljani prodajale stare babe za nekdanjo Kreslo, držev v naročju za kratek čas vsaka svojo »vkrčeno« puto.

Te babe so izginile. A njih bela kava je morala biti po dobroti podobna savsko-dunavski vodi pod Kalemegdanom.

Beograjska kaldrna se ne zdi več tako strašna. »Postopeno« — ima vremena — so je nekaj že popravili in modernizirali. A stara ni nič drugačija, nego je polagoma postala ljubljanska na državni Dunajski cesti. Tako se je Ljubljana brez stroškov približala rezidenčiji.

Beograd se orlaško razteguje in pretečuje, kakor lev, ko se predrami. Življenje vrvi po sila širokih trotuarjih, po cestah bežijo številni avtomobili, grme v deloma bliskoviti vožnji dolgi tramvajski vagoni s prikloplim vozom. Nič se ne razburja, kakor v Ljubljani, nad tem, ali imajo avtomobili po paragrafu »globoko donečo« hupo, ali pa kajšajo, cvilijo, žvrgole, lajajo, krlajo. Samo da se sliši.

Na vseh križiščih stoje žandarji, nadomestujoči policijo, in s palčico v desnici ter z dlanjo levec dirigirajo vojni promet, da izgleda, kakor bi vodili orkester.

Zelo dobro poslušajo ti organi. Pa vam s palčico kaže smer, katero mu je naznačil šofer v divjem diru bližajočega se avta, levica pa govori: »Čekaj, Čekaj!« proti prečni ulici na levo in potem še na desno, odkoder se bližajo drugi avtomobili. Ko je avto mirno, povabi levica z vpludno gesto one iz prečni ulice: »Sad možes... in palčica nanovo oznanja njih prihodni smer.

Lepo je gledati takega žandarja v njegovih rajinskih pozah. Kakor bi bil absolutni plesni šolo Heilerau.

Zagreb je soaniran in lepo izgrajen do periferije. Beograd je brutalen, sredi glavnih cest med hišami starega kova vrstoma ali posamezno šestnadstropne poslovne palače prav velikega stila. Ceste že zdaj v glavnih progah merjene na zelo velike pričke. Mesto se razteza daleč, daleč tja v savsko stran in pa doli ob Dunavu, kjer so cela nova mestnija. Že danes ogrožja za milijonsko mesto in s prometom skoro takega mesta. Zagreb se ti naenkrat v vsej svoji krasti in kljub lokalnopatriotični domisljivosti njegovih sinov, da je »jugoslavinski Pariz«, zazdi prav provincialen.

Toda, ali ima Beograd, današnji, kaj duše? Jaz je pri svojih 4 posetih nisem začutil. Zdelo se mi je, da sem v eksotičnem velenemestu, ki je nenadno zrastle in se rase, kor so našli v bližini zlato ali petrolei ali diamante. Vse se žene za zlatim teletom; zdi se mi, da lica pogrešajo izraza človeške sočutja. Mamonizem gleda iz njih, počeni od raztrganega, vmazanega poglavca, ki snazi čevlje, pa po vseh socialnih panogah gori do najvišjih. Zarada in brezsrčnost. Kakor Berlin, Chicago, Buenos Aires. Za onega, ki ni udomačen, ki ni Beograjec, je to mesto brez duše. Dušo ima Praga, jo ima Dunaj in predvsem Pariz. Dušo ima Moskva, Rim, München. Draždai, Kodani, Stockholm; jo ima tudi London in nesteto velikih mest, četudi so polna zarade in centri denarstva. Dušo imata i Zagreb in Ljubljana. Toda v Beogradu te pozdravlja amerikanizem, ki je sovražnik čutenja in kulture, čeprav si — vse za denar! — nabavlja morda »najboljšo« oporo svetla, »največji« muzej z največjo knjižnico sveta, »najdragocenejšo« umetniško zbirko sveta. Sai tudi parvenij kupuje Velasquez in mora imeti najdražji klavir tvrde Steinway — če le mogoče iz slonove kosti in vložan s smaragd.

Veselim se, da naša prestolnica tako rase, da postaja čez noč reprezentativno velenemesto. In upam, da po prvem divjem razmahu zopet najde svojo dušo, da preneha za pretežno večino njegovega prebivalstva biti vse, kar ni zarada, samo dekorativni privrsek, s katerim se beograjski del mednarodne zlate Rafike »Grabilič« ponaša na venkai.

V začetku Terazij stoji neka okrogla betonasta platforma. Stopnice na 4 straneh so do nedavna stražili v beton viti levi. Pravili so mi, da je to podstavček za spomenik kralja Petra. Zdal so levi izginili in tudi ostalo je razpokano in razpada. Upam, da je bila to še šablona za spomenikov podstavček. Kajti kdo bo proslavil svojega kralja-česoboditelja v takem materialu, kakor je beton? Isto bi bilo, kakor če se ždo obuti gentlemana, ker si je kupil manšete iz celuloide. Res je, da uiti kraljevi konak ni iz kamna, nego iz navadnega zidu, ki imitira kamenito arhitekturo. Enako je z bahavimi poveljnimi palačami bank, z novo Narodno skupščino. Edina Jadranska podnavska banka je iz rezanega kamna. Novopečena bogatija se ne razločuje med lepoto pristnega materiala in med »klicem«.

Mnogo je i danes resnične kulture v Beogradu, toda ž njo se ne čuti masa današnje meščanstva, ki se zadovoljuje s civilizacijo na oko, s pariskimi čevlji in klobuki, s kabaretom, avtomobili in potrebnimi za animalsko blagopodutje. Sploh z ono verižniško nobleso, katero zna razvijati i obogaten štacunski hlapec. Kulturo si pa zaseda je še bolj plačujoče, kakor Amerikanci, kot nekaj njim samim deloma neorganskega a neizbežnega, da drugi ljudje ne bodo mislili itd.

Kar pa je tu, je sodeč po Narodnem pozorišču, jako dobro. Bil sem šele drugi v Beogradu v gledišču. Nekot sem videl Batalilovo komedijo »Naga žena«. Posamezniki in ansambl izvrstni. In tudi režija. Če je Stipica Radić pravkar izjavil, da smo Slovenci najmanj nadarjeni, bi pri gledišču temu deloma kmalu da pritrdil. Ne je

Hrvatije, nego tudi Srbi igrajo s čisto dragocnim zanosom in natančnostjo. Poprečno vzeto, ne po korifeju, ki se jih da le posamič ceniti. Pri Batalilu sem se pa še prav posebno divil staremu Gavriloviću, s kakšno eleganco in resničnostjo, do malenkosti, a v veliki liniji je igral starega, protinastega francoskega vojvode. Ali še danes igra, ali sploh še živi ta protagonist srbskega igrarstva, ne vem.

Sedaj sem pa videl dramo v 4. dejanjih »Pukovnik Jelić« od Milivoja Predića. Dobro spisana stvar v prvih 3 aktih, a s slabim, neizčrpnim in banalnim koncem. Hvalne vloge. Usoda polkovnika, ki se je iz vojske vrnil brez desne roke in s pohabljenim levim, a si ob svoji siceršnji čilosti in mladosti skuša ustvariti nov idealen dokrog za življenje, kar se mu ponesreči. Vse je nakrnil eval s svojim humorom in karakterni igro N. Osoić, ki je predstavljal modernega čistično-privrednega Beograjcana, a Sloveka, ki ima vendar najboljšo srce. Tip, kakoršne najajamo včasih tudi med židi in so tako izborni orisani v znani veseli igri »Pottash & Perimutter«.

Operni večeri me niso zanimali, so peli same preznane stvari. Pač pa sem šel v opereto, ki je privatno podjetje v neki kinodvorani v stranski ulici poleg nove Akademije znanosti (kateri ima spodaj same velikomestne prodajalne in znotraj vežo — galerijo — tudi z izložbami in veliko kavarno. Mislim bi preje na vse drugo, nego da bi to utegnili biti akademija znanosti.) Ulica, kjer je opereta, se imenuje Jakšičeva, podjetje pa »Vodvil-teatre«.

Na plakat u v viži so natisnena imena vseh veličin trupe. Pri vsakem stoji: Bivši član in članica Narodnog pozorišta v Beogradu, ali Nar. kazališta v Zagrebu, Nar. pozorišta v Subotici i Skoplju, tudi Nar. gledališta v Ljubljani.

Daljši so Leon Fallovo »Stambulsko rožo«. Gostovanje g. Stefe Polić, članice Narodnog gledališta v Ljubljani. Početek u 9 sati u večje. Za boljši sedež, a ne prve vrste, sem plačal 50 dinarjev. Orkester vojaška godba. Lokal se je skoro decela napolnil. Govorilo se je pa v vsepovski med publiko skoro samo nemško. Le z biliterji srbsko. Začuden sem se ogledoval, kam sem pravzaprav zašel. Toda kmalu se mi je zasvetila glava v glavi tantal-lampa. Študiral sem uhlje, nosove, obseg raznih grudi in izpoznaval sem, da je zbrano vse beograjsko živstvo. Odkar sem med vojsko iz radovednosti (s cilindrom na glavi) prisostvoval v Mestnem domu vojaški proslavi Jomkipurja, židovskega novega leta, nisem več videl toliko židov in židinj na enem kupu. So pa bile vmes tudi prav zale gospospodične. In povečini najbrže petične.

Kakšna je bila opereta? Gospa Polićeva je lepa oderska figura, velika, lepo rašena, in je bila med vsemi najboljša pevka sila. Jako dober je bil in zdel največ aplavza mladostni par Rautova-Radomski. Obraz tega mladostnega komika se mi je zdel znan. Če se ne motim, je isti, ki je pred par leti z neko vitko Rusinjo o času veselejša v hotelu Tivoli pisal v onem ad-hoc kabaretu, ki ga je sestavil pokojni Putjata in sta bila ta placica edina res jako dobra točka.

Par solistov je bilo še dostojnih, vse drugo pa »užas«. Žalostne popirnate kulise, revni kostimi, slabi glasovi, piščor tak, da izgleda naš v svakem primeru proti njemu kakor sami lordi in vikontese. Pravi petelji v svakem pogledu. A publika se je dobro imela in kasa tudi.

Med par ducati kristijanov sem naenkrat zagledal ožjega rojaka, ki zavzema v prestolici važno službeno mesto. Kaj storita dva Slovence, če se srečata kjerkoli na svetu? Gresta v štirjo.

Nad opereto je gostilna »Uranias«. Vodi jo Slovenec in zvečer je tamkaj vse polno Slovencev, Angležev, Francozov, Nemcev — t. j. ljudi, kateri srbske v masti, smetani in papirki plavajoče hrane trajno ne prinašajo. Od devetih naprej pa so tam slovenske rodne s hčerkami in prijatelj, ki si kaj zaigrajo na klavi; za ples, po drugi strani pa slovenski krokarji. Etabliirala sva se kot taka in pila do pol 4. ure zjutraj famozno žilavko. Kajti policijska ura je Beogradu tako neznan pojem, kakor Adamu in Evi pred grehom.

Na ulici je prijatelj menil, da je res še prezgodaj za domov in me je povedel še k »Ruski kruni«. To je zavihan, velik pritičen lokal v novi hiši, ki stoji polkrožno preko nekega vogala. Instrumenti orkestra so stali že zapuščeni na oderčku, par krosarskih druž, ki več govoriti niso moge, le neartikulirano brundalo za par minami. Na drugih mizah so že stali pospravljeni stoli in umazana tla so bila nastilana s pohojnimi cigaretnimi šiki. Namesto zraka samo še »vleče«.

Da neka si regulisamo stomak, sva se najedla svežega kajmaka, kiselskaste ovčje smetane, ki je ena najboljših stvari na svetu. Zraven seveda čašico rakije, šljivovice. Potem sva pa pila Smederevsko tamjaničko, ne težko vino muškatne arome, ki ima zelo grozdjast okus, skoro kakor mošt, in ne napravila nobenega snaka, pač pa daje še drug dan — v nasprotstvu z drugimi vini — ustom prijeten okus.

Ob pol 6. uri zjutraj sem legal v krevet, ubivši jedino steno, ki sem jo tam doli srečal. Bila je še čisto mlada in majkana, rjava, in tako lepo rdeča, kakor hlače gardnih oficirjev.

Beograjčanke mnogo mi se svidjaju. Znajo se nositi in mnogo je lepih lic; a kar jih ni, se jih naredi. S šimko in ustnišnim barvilom. Tudi niso več tako pisano oblečene, kakor prvi čas po vojski. Saj so se tudi tedaj nosile po pariskih, toda z ono kričečo eleganco, ki jo Pariz fabricira bolj za periferijo svojega civilizacijskega radija. Zdal so pa postale bolj diskretne, bolj resnično fino oblečene. Srbianke imajo do stokrat ono lepo, gledko in belobelo polt, ki je ponos orientalk. Blizina iztoka se pa

pojavi tudi v tem, da mnoge Srbinje že v mladi, letih dosti bolj odebele, nego je drugje običajna mera. Poleg tega pa obstoja srbljanski ženski tip prerafaističke vitkosti, v mladosti poln nežne pikantnosti, v starosti pa včasih depriantno koščen in usnat. Sicer je pa slovenski seksualni ideal pravzaprav debela ženska. Vsaj pri iztočnih Slovanih. Za to so vedeli celo Francozi, ko je pred leti obiskala Francijo in Pariz ruska eskadra. Da nudijo svojim gostom pravo, so preskrbeli ruskim mornarjem za zabavo debelih prijateljic.

Stari Beograd, oni, ki goji na tihem dalje dušo in srčno kulturo tega mesta, se je povlekel bolj v stare ulice in v privatne fine hiše, ki so zelo ekskluzivne. Ta dobri, patrijarhalni Beograd čaka, da pride zopet dan, ko bo ovladal milije tega ponosnega grada in mu udahnil novo dušo. Ta ne bo mogla več biti patrijarhalna bo velikomestna, a bo ljubezna, dobra in simpatična, kakor je srbski narod.

V »predvojnih« porodičnih dobiš i danes v Beogradu hrano in stanovanje za nepretirano ceno: uvažujejo svoje razmere in čutijo s teboj, kakor z bratom. Toda najti se mora znati take hiše.

Na tramvaju najdes dosti prav domačih ljudi stare vrste, dobrodušnih, uslužnih. Stojte radi na voznikovi platformi in se med seboj in z voznikom ves čas menijo. Voznik tudi med brzo vožnjo obrača glavo nazaj in kramlja. Če je vmes tupec, ki ne ve, kje ima izstopiti in kam se potem obrniti, mu takoj pomaga vsa platforma. Vsi mu razlagajo, kako naj se krene, da pride kamor želi. Dobri, domači ljudje. Tak je hvalabogu še danes skromnejši beograjski srednji stan, mali posestniki, obrtniki, sluga, mali uradniki, domači delavci.

V celoti pa napravila Beograd na tujeja prišleca danes mrzek, nepristrčen vtis kraja, kjer velja še izključne, nego drugje, samo dobro napolnjena denarnica.

Narodni apetit je poleg junaštva ena izmed najbolj svetlih točk Srbstva, kakor je tudi Anglež na svoj apetit ponosen. Ni čudno, če Srbi in Srbijanci pojedjo ogromne množine izdelkov svoje masne kuhinje. Zemlja s svojo agrarno plodovitostjo je morala roditi tudi narod, ki bo vse to pojedel. Na severu Banat, na jugu Srbija. Pravijo, da je že v Subotici smrtno nevarno, biti časten gost. Večerja se pričinja, recimo ob osmih; ob devetih si treh ali štirih jedi sit kakor boa constrictor. Toda jedacha hodi dalje na mizo do ranega jutra. Če so te kdaj zdravilniki svariili pred kapjo, ne daj se zvabiti v te kraje.

V Beogradu so neštete šarkuterije z iztočnimi, da se ti res milo stori, če si ravno lačen. Kakšne gore različne, sveže narejene alve (mandorliati), sladkega sira iz kutine, marmelad, rahatlokuma z mandlji, bombonov itd. te vabijo izza stekla poleg šrnk, klobas nešteti vrst, rib, ananasov — pa kaj bi naštevati. Sila mnogo je »bifejev«, kjer stoji nekaj polje in popiješ ter dalje hitiš. Ta »nekeje« je bilo n. pr. pri treh srbskih gospodin 12 parov hrenov. Razumem, da se takim železodem naša led zdi pičla, prazna, neokusna. Je pa prikladnejša, nego ta iztočna kuhinja, ki je podobna madžarski, poljski, židovski in ruski. Pravili so mi, da je zelo mnogo bolnih železodev. Srb je mesojedec prve vrste. Zato ima neprimerno mnogo onih silnih prikazni, ki se pa ni polajvajo zlasti med mesarskimi moštri.

Ko smo pri tem poglavju, še neki kuriozumi. V hotelu me je mikalo poljesti par klobasic-pečenic. Na dolgem jelovniku, srbsko-francosko-nemškem, so bile napisane »sa koposoma«, t. j. z zeljem. Rad bi jih bil pa jedel z grahovim pirejem, ki je bil napisan v oddelku »prikuhe«. Vljudni natakar je napravil obraz živnega vprašaja, toda je obljubil, da bo v kuhinji poskusil??? Nisem razumel, kaj naj se to pravi. A res mi je kmalu prinesel izvrstno klobasico, ki se je valjala sredi kinasrebrne skledice globoko v apetitnem grahovem pireju, kakor bivoli v močvari. Postavil jo je pred me s ponosom torera, ki je pravkar premagal najboljšega bika, in dal mi je razumeti, da se imam za uspeh zahvaliti samo njegovim diplomacijam. Pa nisem razumel, dasi sem sklenil konobarjevo gesto uvaževati pri napitini.

Nato je pa naročil gospod naše družbe svinjsko pečenko, ki je bila napisana tudi že kar vzajemno s kislim zeljem. Tudi ta gospod bi bil raje imel zraven grahov piré. Toda natakar se je vrnil iz kuhinje licem otožnim in sočutnim: Ne ide, pa ne ide. Enkrat se mu je posrečilo, v drugi pa je naletel na ogorčen odpor. Sicer pa gospod poleg svinjske pečenke z zeljem lahko naroči še porcijo grahovega pireja in zelja ne je. To je dovoljeno.

Pa čemu tak nesmisel? Ja, če bi ne ravnali tako, se jim v kuhinji zmede vstopovanje, propade kratkomo organizacija hotelskega restavрана.

Tretji član družbe je pa dejal: Ali veste, kako je na tukajšnji denarni pošti? Uradnik ima dva predala v mizi. V enem je novic, ki ga zjutraj prejme za izplačevanje, v drugem pa devlje vplačila. Dostikrat se zgodi proti večeru, da je predal za izplačevanje že prazen, drugi pa seveda zvrhano poln. Pa ne smeš misliti, da boš izplačilo prejel zato iz polnega predala. Ne ide, pa ne ide, nemožno, dolazi sutra, bre, vidiš, da nema više za izplatu. Neki Francoz se je melanholično nasmešnil rekoč: »Mais oui, je sale très bien que vous-êtes la nation de soutra«.

Do leta 1919 — relativno refero — so pisma za pismošne razdeljevali v prilično enako množne kopice in vsako dali enemu pismošni. Tako se je dogajalo, da so na istem stanovanju treščili pred vrati skupaj kar trije pismošne. Zakaj v svakem dovoljenem kupu je bilo pismo za najrazličnejše ulice. Isti pismošna je imel morda pismo za Pristaniško ulico doli ob Savi in drugo za zgornji konec kralja Aleksandra ulico, tam na južnem brdu. Ubože noge in ubogi čevlji. In pa čas. Potem je prišlo nekaj novih ljudi in so ustvarili dostavljiva rajone.

Troje se mi je zdelo čudno: Da je glavna pošta — še danes obškurno, kratko in pritično posloje — opoldne tudi ob delavniških zaprtja, dalje, da je brzojavni urad čisto drugje, in tretjič, da je v Beogradu tako malo omaric za pisma, da po daljšem iskanju in ostrem gledanju najraje vprašam domačina po kateri. Je pa tudi to nerodno, da so te omarice v naši državi popleskane v barvi cestnega blata, kakor bi bile namenjene za bojno polje, da jih sovražnik ne bo izlepa razločil od okolice. Na rjavkasti hiši vganja tak sanduk pravcato mimikry.

Hi koncu še najljubšeje impresije. Prvikrat sem zdaj videl Peterčka. Gardna muzika je igrare prihajala iz konakovega vrta. V ulici so čakali ljudje, večinoma skromen narod, da si ogledajo strašno parado. Ob vrtni strani, v oknu drugega nadstropja, ki je bilo zamreženo kakor za otroško sobo, je ženska držala v naročju lepo, plavalaso dete v svetlosinjem krilu. To je bil naš presrečani prestolonaslednik. Ko je godba pasirala, je zamahnil z ročicama, a ljudje spodaj so mu migali z rokami v pozdrav in nekateri mu je vrgei tudi poljubček gori.

Slovanski svet O lužiskih Srbih

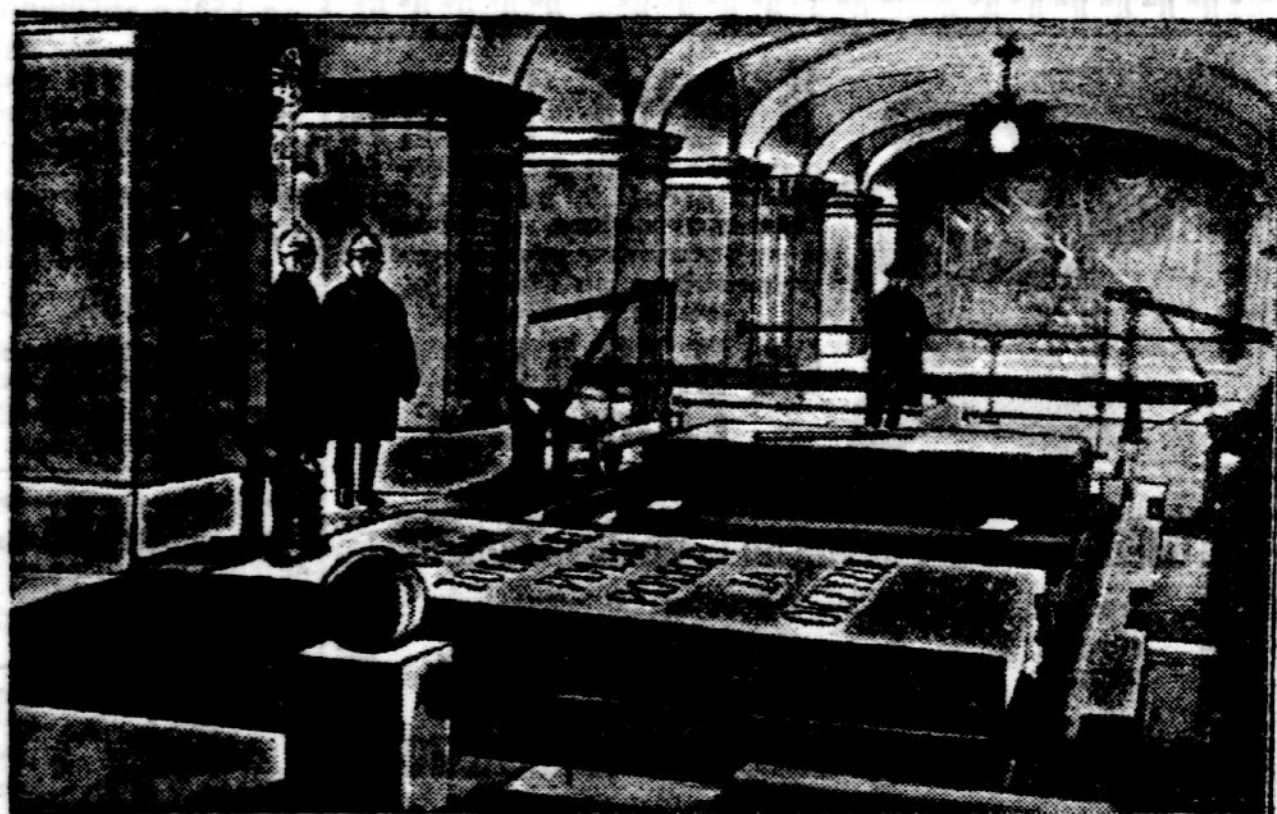
Najboljša zgodovinska priča, da se tudi najmanjši narod v najnepovoljnejših okoliščinah ne da zatreči, so nam Lužiški Srbi, ki žive na malem jezikovnem otoku sredi Nemcev na Pruskem. O njihovi osamosvojitvi vsled zemljepisne lege ni govora, tudi za avtonomijo so se njihovi voditelji po prevratu zaman trudili. Udati se torej morajo še nadalje v svojo usodo, zato pa razvijajo tembolj intenzivno in žilavo svojo prosvetno organizacijo. Vse njihove kulturne organizacije so združene v zvezi, ki se imenuje »Domovina« in katere predsednik, oziroma generalni tajnik je dr. Šveca. Najstarejša njihova organizacija je »Matica Srpska«, ki jo je ustanovil Arnošt Smoler že leta 1847, torej že v času, ko pri nas južnih Slovanov narodni čut še niti zbujen ni bil. Danes je predsednik Matice dr. Herman. Lužiški Srbi pa imajo tudi svojo enotno politično organizacijo, ki se imenuje »Srpska narodna stranka« in kateri predseduje Jakob Lorenz. Pred dobrim mesecem so si Lužiški Srbi ustanovili četrto organizacijo, namreč Narodni svet, ki mu predseduje predsednik Matice Srpske dr. Herman, podpredsednik je imenovan Jakob Lorenz, tajnik pa dr. Šveca. Vsaka imenovanih treh korporacij (Matica Srpska, Domovina in Srpska narodna stranka) ima v Narodnem svetu po šest zastopnikov, razen teh pa so člani še uredniki vseh treh političnih novim (»Srpske Novine«, »Časnik« in »Katoški Posol«). Posebna znamenitost so lužiske narodne pesmi, med katerimi so nekatere že 500 let stare, n. pr. pesem o sv. Jurju (Gjorgju). Povodom zadnjega letnega zbora Matice Srpske v Budišinu je imel ravnatelj Glasbene šole Kranz zanimivo predavanje o starosrpskih glasbenih in narodnih motivih.

— »Slovanske literature«. Svoječasno smo že poročali, da izdaja »Novočeska biblioteka«, ki izhaja v založbi Narodnega muzeja v Pragi, znamenito Jan Machalovo delo »Slovanske literature«. Je to opolno delo, kakršnega razen šeske nima nobena druga slovanska litera-

tura. Prvi zvezek tega široko zasnovanega umotvora je izšel 1. 1922. V prvem zvezku je Machal razpravljaj o najstarejši slovanski književnosti, o slovanski narodni epiki, o slovanski literaturi v času renesanse in reformacije in v dobi narodnega prebujenja. Drugi zvezek, ki je pravkar izšel v Pragi in obsega 606 strani, se bavi z romantizmom v slovanski literaturi. Ta druga knjiga je izšla baš ob 70 letnici njenega pisca prof. Jana Machala. O njej pravi Adolf Cerny v »Slovanskem Prehledu«, »da se sme brez fraz o njej reči, da ne sme manjkati ne samo v nobeni knjižnici slavista, marveč tudi ne v nobeni biblioteki slovanofilov.« Našim čitateljem, ki razumejo češko, toplo priporočamo to knjigo.

— Literarni in znanstveni listi v sovjetski Rusiji. Prvi literarno znanstveni list, ki je jel v sovjetski Rusiji izhajati po revoluciji, je »Krasnaja Nova« Rdeča novina. Prva številka tega lista je izšla junija meseca 1921. v Moskvi pod uredništvom A. Voronskega. Umetniški del tega lista bi imel urejevati Maksim Gorkij. Med sotrudniki so bili takoj sprva Ljening, Gorkij, Radek, A. Tolstoj, Lunačarskij in Timmerjanz. Sedaj so uredniki tega mesečnika A. Voronskij, V. Sorin in J. Jaroslavskij. Leta 1924. se je pojavil nov mesečnik »Zvezdaz«, literarno in znanstveno popularni list, izhaja v Petrogradu. Doslej je izšlo 10 knjig. Uredniki tega mesečnika so Jonov, Naumov in Gorb, sotrudniki pa A. Tolstoj, Fedor Sologub, Andrej Bliči in sam Zinovjev. Istega leta je jel ponovno izhajati v Petrogradu splošno literarni časopis »Rossija«, ki je bil leta 1922. ustavljen. Sedaj je zopet jel izhajati pod imenom »Novaja Rossija«. Je glasilo »skupne književnikov, znanstvenih in praktičnih delavcev na polju kulturne in gospodarske obnove«. Sotrudniki so: Zosčenko, Andrej Belin, Brijusov, Kuzmin, Nikitin, Pasternak, Fjedin, Kljujev in Ereburj. Leta 1924. je v Leningradu začel izhajati mesečnik »Russkij sovremennik«, pri katerem so sodelovali skoraj vsi že zgoraj navedeni literati. Ker je sovjetska vlada našla v listu nekaj člankov, ki so zveneli kot kritika vlade, je časopis po IV. zvezku ustavila. Baje prične »Russkij sovremennik« zopet izhajati. Stalno izhaja v Moskvi mesečnik »Novi Mir« (Novi svet). Spočetka je list urejeval Lunačarskij, kasneje pa Steklov, sedaj ga pa urejuje Stvorcov. Mesečnik je urejevan popolnoma v duhu marksističnih načel. Njegovi sotrudniki so skoraj brez izjeme sami komunisti.

— »Slovanski Prehled«. »Slovanskega Prehleda« št. 9. in 10. sta izšli. Vsebina tega letošnjega zadnjega zvezka obsega: Članek: Dr. Dragotin Prohazka: Srbohrvatska literatura zadnjih 30 let; dr. Josip Jirasek: Ljeningova ideologija diktature; Josip Vuga: Korotanski Slovence; N. Melnikova Papsukova: O sodobnih ruskih pesnikih; H. Boczkowski: Priponbe k ukrajinskemu vprašanju; dr. Jan Slavik: Ruske politične stranke o svetovni vojni; Razgledi po slovanskem življenju: Jugoslavija, Bolgarska, Rusija, Poljska, Českoslovaška, Slovanski narod v tuji državi, slovanske manjšine. Literatura, znanost in umetnost: knjige in zborniki, časopisi, gledališče, jubileji, slovanski grobovi in poročila. »Slovanski Prehled« izhaja razven julija in avgusta vsakega 15. v mesecu na 80 straneh in staa za vse leto 100 Kč, polletno pa 55 Kč. Naroča se v administraciji v Pragi II. Revolučni 6.

BLAGOSLOVLJENJE GROBA NEZNANEGA VOJAKA NA POLJSKEM. Grob neznanega vojaka je bil sgrajen v Varšavi pod kolonado, ki veže Saški trg s Saškim parkom.

KRESTA NEZNANEGA POLJSKEGA VOJAKA. Nosi jo osem častnikov poljske armade, ki imajo na glavi črni klobuk. Za krest stanejo dva vojaka in dva »stari« padli vojaki.

ZDRUŽENE OLJARNE, DRUŽBA Z O. Z., LJUBLJANA

tovarniška zaloga domačega lanenega olja, lanenega firneža in zajamčeno čistih lanenih pogač

Telefon interurban št. 64 in 301

samo na debelo

Brzojavni naslov: Oljara, Ljubljana

531

„RIBA“
specijalna trgovina rib in ribjih konzerv
Ljubljana, Gradišče
vsega občinstva
= SREČNO NOVO LETO! =

Srečno in veselo Novo leto
želi svojim gg. članom
NAČELSTVO „HERA“
staub. registr. 3. 3. o. 3. v Ljubljani

SAMO
pri JOSIP PETELINC
znižane cene
(tudi na obroke). Najboljši šivalni
stroji Gräzner, Paška, Adler
za rodo no in obrt. Pouk v vezenju
brezplačen. — Primerna darila za
Miklavža, božič in novo leto; svi-
carski pletilni stroji Dobied. —
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

Svedski „VISKAFORS“
snežni čevlji
so letos najprimernejše božično darilo. Dobe se pri
tvrdki M. TREBAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 6

Razglas.

Dne 4. januarja 1926. ob 10 uri se bo na javni
dražbi v skladišču Ljubljana, glavni kolodvor prodalo
12 vagonov drv za kurjavo

Drva se lahko ogledajo med uradnimi urami na
postaji Ljubljana gl. k. **Skladiščno vodstvo.**

Srečno novo leto želi vsem svojim
— J. MUC, koloniale —
Vodnikov trg 2. Podružnica: Tavčarjeva (Sodna) ul. 4

15 letno iamstvo
najpopolnejši STOEWER šivalni stroji s pogreznim
transporterjem (grabljem) z enostavnim premikom je
pripravljen za šivanje, vezenje ali šivanje
LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/1.
Telefon št. 888

Srečno in veselo novo leto želi svojim cenj. odjemalcem
tvrdka **Ivan Gogala, Jesenice-Fužine**

Vsem, ki so hoteli ali še bodo hoteli polno našo pisarno v Ameriko hodi
srečno novo leto!
Transatlantique
Co. Gl.
Zastopnik
IVAN KRAKER
Ljubljana, Kolodvorska ul.

K drogeriji
želi vstopiti kot praktikant četrto-
šolec. Ponudbe na upravo Slov.
Naroda pod „Nastopim takoj/5342“

Veselo in srečno
novo leto želi
Kovačič & Japelj
trgovina s specerijskim, koloni-
jalnim in materialnim blagom
Ljubljana, Kongresni trg
št. 19

Hiša
dvonadst., v LJUBLJANI
NA PRODAJ.
Cena 135.000 Din. Kanali-
zacija zgotovljena. Ponudbe
pod „Ugodna kupčija-5327
na upravo Slov. Naroda.“

Pekarija,
dobro vpeljana, v več-
jem mestu, s hišo — se
pod zelo ugodnimi pogo-
ji prod. — Ponudbe na
naslov: V. Leskovec,
Celje, Cankarjeva ulica
št. 3.

Na boljši MED
razočilišam v kantar od 50 kg proti povzetju
Din 75.—, ali proti plačilu Din 700.— v naprej,
franko kolodvor Borovo.
Franjo Koller, čebelar, Borovo-Vukovar

Za vsako sprejemno ceno
prodajam klobuke, slamnike ter
vse potrebščine za modistke.
Minka Horvat, modistka
Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/II.
Najstarejša slovenska plesarska
in ličarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana
Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2
(dvorišče kavarna „Evropa“)
Se priporoča. — Izvrtitev točna.
cene zmernе.

Najnovejši opremljeni izum,
petrolejska plinasta svetiljka
„AIDA“ z lampo žarnico
200-500
sveč. moči.
Krasno bala luč.
Neznatna po-
raba petroleja
Sve. i kakor
elektrika!
„AIDA“
se rabi za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-
rišč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekte!
Glavno skladišče za SHS ima
elektrotehnična firma
ŠVARC i drug
ZAGREB, Preradovičeva ulica 1
— Išče mo zaupne zastopnike. —
— Zahtevajte takoj prospekte! —

200-500
sveč. moči.
Krasno bala luč.
Neznatna po-
raba petroleja
Sve. i kakor
elektrika!
„AIDA“
se rabi za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-
rišč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekte!
Glavno skladišče za SHS ima
elektrotehnična firma
ŠVARC i drug
ZAGREB, Preradovičeva ulica 1
— Išče mo zaupne zastopnike. —
— Zahtevajte takoj prospekte! —

„AIDA“ z lampo žarnico
200-500
sveč. moči.
Krasno bala luč.
Neznatna po-
raba petroleja
Sve. i kakor
elektrika!
„AIDA“
se rabi za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-
rišč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekte!
Glavno skladišče za SHS ima
elektrotehnična firma
ŠVARC i drug
ZAGREB, Preradovičeva ulica 1
— Išče mo zaupne zastopnike. —
— Zahtevajte takoj prospekte! —

*Mali oglasi, ki služijo v posre-
dovanje in socialne namene*
občinstva vsaka beseda 50 par.
Najmanjši znesek Din 5.—.

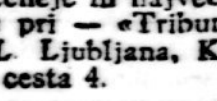
Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje ter oglasi
strogo trgovskega značaja, vsa-
ka beseda Din 1.—.
Najmanjši znesek Din 10.—.

Znižane cene pri „Tribuna“ F. B. L.

Dvokolesa:

najceneje in največja za-
loga pri „Tribuna“ F.
B. L. Ljubljana, Karlov-
ska cesta 4.

Pneumatika

za dvokolesa, motorje,
otroške vozičke iz naj-
boljših nemških, franco-
skih in angleških tovarn,
na veliko in malo — pri
Batjelu, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 44.

Holenderji

za dečke in deklice od 4
do 8 let — se dobijo po
prav nizki ceni pri „Tri-
buna“ v Ljubljani, Kar-
lovska cesta 4.

Triciklji in mala
dvokolesa

za dečke in deklice na
krogelnih ležajih, z ve-
rigo, izdelana kot nor-
malna dvokolesa v manj-
ši obliki — pri Francetu
Batjelu, Ljubljana, Kar-
lovska ulica 1.

Mehanična
delavnica.
Posebni oddelki za popra-
vo dvokoles, motorjev,
šivalnih strojev, otroških
vozičkov itd. Emajliranje
z ognjem. Stara dvokole-
sa se popolnoma prenove
in shranijo čez zimo. —
„Tribuna“ F. B. L. Ljub-
ljana, Karlovska cesta 4

Ceniki
dvokoles, motorjev, otro-
ških in igračnih vozičkov,
šivalnih strojev in delov
franko. Prodaja na obro-
ke. — „Tribuna“ F. B. L.,
tovarna dvokoles in otro-
ških vozičkov, Ljubljana,
Karlovska cesta 4.

Prodajalka
za boljšo specerijo, kjer
se bo vpeljala tudi deli-
katesa — se sprejme za
Ljubljano. Le prvovrstna
samska moč srednjih let,
katera bi bila v oporo
šeru. One, vajene pisar-
niških del, imajo pred-
nost. — Event. se sprej-
me izobražena gospodi-
ca, pridna, katera bi po-
stala dobra prodajalka
in kontoristinja, vendar
mora biti vajena malo
trgovine.

POMOČNIK
le dobra, zanesljiva moč,
se sprejme ravnotam. —
Vajen delikatese ima
prednost. Nastop v obeh
skrajnih kmalu ali vsaj
do marca. — Ponudbe s
sliko, navedbo starosti,
dosedanjega službovanja
itd. na upravo „Sloven-
skega Nar.“ pod „Stalno
5102“. — Znamka za od-
govor.

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

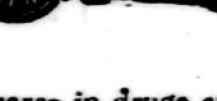
Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Hiša
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/5335“ na upra-
vo „Slov. Naroda.“

Motorji:

„Fraser“ in druge angleške
znamke v zalogi; velika
izhira po konkurenčnih
cenah. — Franc Batjel,
Ljubljana, Karlovska ce-
sta 4.

Šivalni stroji

za domačo rabo, šivilje,
krojače in čevljarje — po
znižani ceni pri Batjelu,
Ljubljana, Karlovska ce-
sta 4.

Gospodična
išče službo kot prodajal-
ka ali blagajničarka. Ve-
šča slovenskega in nem-
škega jezika; nastopi la-
hko takoj. Ponudbe pod
„Januar/5284“ na upravo
„Slov. Naroda.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Otroški vozički

Mamice, ne zamuditi pri-
like si ogledati velike iz-
bire vsakovrstnih mode-
lov po čudovito nizkih
cenah — v tovarni „Tri-
buna“, Karlovska cesta 4

Igračni vozički in
stolice

za otroke, zložljive kot
stolček in mizica za se-
učiti hoditi. Igračni vo-
zički večrst v poljubni
velikosti — se dobijo po
znižani ceni v tovarni
„Tribuna“, F. B. L. Ljub-
ljana, Karlovska cesta 4.

RADIO
aparate in sestavne dele
ima v zalogi
FRANC BAR, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 5

Razno
Slike za
legitimacije
izdeluje najhitreje foto-
graf HUGON HIBSER
Ljubljana, Valvazorje-
v trg 167/L

Vsak dan sveže
cvetje
ima cvetličarna P. Si-
menc, Sv. Petra cesta
št. 33 — ter se priporoča
za izdelavo šopkov, ven-
cev, raznih kosaric in
aranžmajev. — Postrežba
točna in rečna. 4832

Priporoča se go-
stila „Pri Krofu“
Tamkaj se dobe pristna
dolenjska vina, ob sobo-
tah, nedeljah in prazni-
kih pečen purani in ko-
soši. 5098

Vinotoč
odprem na novega leta
dan v Einspillerjevi ulici
št. 15 za Bežigradom. —
Točila se bodo najboljša
vina, žganje, pivo itd. po
najnižjih cenah. — Za
obilen obisk se priporoča
Alojzij Zalokar. 5340

Abonente
se sprejme na dobro
hrano dnevno Din 15.—;
na željo kosilo ob 14. uri.
Vse postne dni polenov-
ka, domače in morske ri-
be ter dobro rdeče vino
po Din 11.— čez ulico. —
Gostilna Vidmar, Sv. Ja-
koba trg 5. 5329

Pohištvo
moderno, vsakovrstno, po
nizkih cenah — tudi na
obroke — nudi in vabi
na ogled Matija Andlo-
vic, zaloga pohištva,
Ljubljana, Vidovdanska
cesta 2 — Celje, Krekov
trg. 5338

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

mesarski lokal
na prometni cesti z vsi
opremo. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 5298

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-
bro idoca trgovina proti
primernim obrestim in
sigurni intabulaciji. Po-
nudbe pod Posojilo/5285
na upravo „Slov. Nar.“

Posojilo
išče 100.000 Din isče do-<

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

»Adrija« drogerija fotomanufaktura parfumerija Ljubljana, Selenburgova 5	Alojzij Češek mesar Ljubljana, Šolski drevored	J. Gluha trgovina galanterije in perila Ljubljana, Sv. Petra c. 18	Fran in Marija Janc trgovina in gostilna Novi Vodmat, Društvena 61	G. F. Juršek uglaševalec klavirjev Ljubljana, Wollova ul. 12	Simon Kuncič izdelovalec sodavico Ljubljana, Sv. Petra c. 45	Fran Martinc mesni tesarški mojster Ljubljana, Prule št. 8
Matija Andlovic muzarstvo, zaloga pohištva Ljubljana, Vidovdanska 2	Josip Čertalič čevljarški mojster Ljubljana, Sv. Petra c. 47	Ivan Gorenc restavracija »Soča« Ljubljana, Sv. Petra c. 3	Ivan Janežič mesar Ljubljana, Poljanska c. 54	Metod in Fani Kačič gostilna »Pri rari« Spodnja Šiška	Kavarna »Prešeren« Karel Polajnar, kavarnar Ljubljana, Stari trg št. 32	Fran Medica gostilna in trgovina Ljubljana, Tržaška c. 4
Terezija Aubelj pekarna Glince št. 78	F. Čuden trgovina ur in zlatnine Ljubljana, Prešernova ul. 1	Angela Gorše trgovina s čevlji Ljubljana, Stari trg 15	Ivan Jax & sin Ljubljana Gospodsvetska cesta št. 2	Karol in Fani Kačič restavracija Ljubljana, Dunajska c. 58	Kavarna »Vospernik« Ljubljana, Stari trg št. 32	Andja Modic gostilna pri »Kovaču« Ljubljana, Kolodvorska 27
Trgovina Fran Babič Dolenjska cesta 2	Kajo Delić zlatar Hilšerjeva 4 in Radovljica 8	Ivana Gorše Restavracija »Novi Svet« Ljubljana, Gospodsvetska 13	Jernej Jelenič tovarna kisa Ljubljana, Stara pot št. 1	Marija Kalmé gostilna »Mali Triglav« Spodnja Šiška	Anton Leben nožar Ljubljana	Josip Musar mesar Ljubljana, Šolski drevored
Viktor Bajt nasled. I. Ljubljanska cvetličarna	Ludvik Dekleva veletrgovina s vinom in žganjem Ljubljana, Spodnja Šiška, Celovška cesta 16	Franjo Grabjec fotografski umetniški zavod Ljubljana, Miklošičeva 6	Jakov Jesih mesar in gostilničar Ljubljana, Šolski drevored in Dolenjska cesta	Ivan Kajnc gostilna, modno krojaštvo in uniformiranje Sv. Petra nasip št. 71	Leskovic & in Meden Ljubljana	Ivan Meglič ključavničar Ljubljana, Na Prulah št. 6
M. in F. Balija trgovina in restavracija Rožna dolina	Andrej Dolinar pekarija Ljubljana, Bohoričeva ul. 1	Anton in Marija Gregorc	K. Jurman kr. dvorní optik Ljubljana, Selenburgova ul.	Anton Kanc sinova drogerija in fotomanufaktura Ljubljana, Židovska ulica 1	Mr. M. Leustek ickarna Ljubljana, Resljeva cesta 1	Anton Mencinger specerijska trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 42
Ivan in Marija Bauer gostilna Mesarska cesta 4	Emil Dobrič otroške igrače in galanterija Ljubljana, Prešernova ul.	Grčar & Mejač konfekcijska trgovina Ljubljana, Selenburgova 3	Špača. Dreta. KONOPJUTA Glavni zastopnik za Slovenijo VIDO BRATOVŽ, LJUBLJANA Gospodsvetska cesta št. 2. Nazproti »Figova«. Urvarski izdelki. Juta, slamnice.		Franc Loborec brivec Ljubljana, Rimska cesta 21	Ivan Mihelčič elektrotehnik Ljubljana, Lepi pot št. 12
Rudolf Bischof slaščičar Ljubljana	Dragotin Drašček gostilničar Ljubljana, Bohoričeva ul. 9	Jakov Gril pekovski mojster Ljubljana, Karlovska c. 30			Alojzij Lenček nasl. sin trgovina s kleparskimi izdelki stavbno in galant. kleparstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 29	Štefan Miholič gostilna in kavarna Ljubljana, Sv. Petra nasip
Miroslav Bivic knjigovoznica in kartonaža, trgovina s šol. potrebščinami Ljubljana, Sv. Petra c. 29	Eligij Eber krznar in izdelovalec čepic Ljubljana, Kongresni trg 7	A. Götzl ded. podobar in pozlatař izdeluje okvirje Ljubljana, Sv. Petra c. 7			Josipina Lokar gostilna »Pri panju« Ljubljana, Vegova ulica 10	Franc Miklič Hotel žalni kolodvor Kolodvorska ulica št. 43
Trafika Blaž Ljubljana, Dunajska c. 12	L. M. Ecker sinova kleparna in podjetje za izpeljavo vodovodnih del Ljubljana	Leop. Grošelj splošno ključavničarstvo Ljubljana VII, Celovška 96			Rodbina Lovše mesar Tržaška cesta št. 47	Matej in Ivana Miklavčič gostilna pri »Mostička« Pot v Rožno dolino št. 44
Bourne & Co. Singer šivalni stroji Ljubljana, Selenburgova 3 Maribor Novo mesto	Eržen slaščičarna Ljubljana, Kongresni trg	T. Grošelj mast, slanina na debelo, lastna prekajevalnica Ljubljana, Poljanska c. 7	Josip Kastelec Ljubljana, Vodnikov trg 4	Franc Kosmač stavbeno ključavničarstvo Ljubljana, Jeranova ul. 5	Ivan Luznar ključavničarski mojster Sv. Petra nasip št. 43	Ivan Mohorič krojaški mojster Ljubljana, Sv. Petra c. 6
Josip Breskvar čevljarška obrt Ljubljana, Škofja ulica 10	O. Fettich-Frankheim Česalni salon za dame Ljubljana, Kongresni trg 19	Gostilna »Pri Kmetu« Ljubljana Gospodsvetska cesta št. 8	Fran in Franja Kavčič gostilna Ljubljana, Privoz (Prule) 4	Rodbina Košemina mesar Sv. Jakoba nabrežje in Kolodvorska ul. 6	Josip Maček gostilničar Ljubljana, Cankarjevo n. 17	Emil More sodavčar Ljubljana, Kette-Murnova (Martinova cesta) št. 11
Ivan Bricej pleskarski mojster Ljubljana, Dunajska cesta	Pilarna Ivan Figar Gospodsvetska (Vošnjakova) 4 nasproti restavracije »Novi Svet«	Tomaž Bizilj gostilna pri »Kolovratarju« Ljubljana, Pred Škofijo	A. Kassig krznarica in izdelovanje čepic Ljubljana, Židovska ulica	Marija Volk-Košmerl izdelovanje drož (kvasa) Ljubljana	N. M. Malgaj specerijska trgovina z me- šanin blagom Spodnja Šiška št. 121	Narodna knjigarna Ljubljana, Prešernova ul. 7
J. Buzzolini trgovina delicat, izdelovanje salam in kranjskih klobas Ljubljana, Lingarjeva ulica	Franc Fister gostilničar in izdelovalec pristnih kranjskih klobas Ljubljana, Zaloška cesta 10	Gostilna »Pri Krofu« Ljubljana, Sv. Petra c. 46	Anton in Alojzija Keber mesar Bohoričeva ulica št. 4	Krašković Franc trgovina Ljubljana, Stari trg 22	Tone Malgaj stavbeni in pohištveni ple- skar in ličar Ljubljana, Kolodvorska 6	Fran Nered gostilna in mesarija »pri Francelnu« Rožna dolina št. 97
Josip in Ela Carl »Narodna kavarna« Ljubljana	Fran Florjančič trgovina s kolesi, motorji in avtomobili — delavnica Ljubljana, Selenburgova 6	Gostilna pri »Perlesu« (pri Jerici) Ljubljana, Prešernova ul. 9 Anton in Jerica Žičkar	Stanko Kezele kleparski mojster se nadalje priporoča Ljubljana, Bohoričeva 3	Anton in Josipina Krapš kavarna Ljubljana, Škofja ulica 12	Jože Marčan mesarija Ljubljana, Rimska cesta 21	Fran in Marija Novljan mesar in prekajevalec Ljubljana, Poljanska c. 73
M. Caserman krojaški mojster Ljubljana, Sv. Martina c. 9	Engelbert Franchetti brivski salon Ljubljana, Dunajska c. 20	Franc Hiti trgovca s poljedelskimi stroji Ljubljana, Martinova cesta	Ig. Kessler manufakturna trgovina »Pri Janezu« Ljubljana, Pogačarjev trg 3	Ivan Kreč krojaški mojster Ljubljana, Dunajska cesta 9	I. Marchiotti trgovina z usnjem Ljubljana, Sv. Petra c. 30	T. Novotny Opekarska cesta 26
Centralna vnovčevalnica za živo in zaklano živino d. z o. z. v Ljubljani	Alojzij Fuchs juvelir Ljubljana	Ivan in Rozl Herzog restavracija pri »Levu«	Alojzij in Marija Kocjan mesar Ljubljana, Šolski drevored,	Fran Kreč krojaški mojster Ljubljana, Turjaški trg	Andrej Marčan mesar Prešernova ulica 16 in Rimska cesta 21	Aleksander Oblat trgovina čevljev Ljubljana, Sv. Petra c. 18
Čadež & Brdar specijalna trgovina za mlinske potrebščine Ljubljana, Kolodvorska 35	Ivan Gaššek papirna trgovina in založništvo Jugoslav. poslovnega kolektarja Ljubljana, Sv. Petra c. 2	Francka Hostnik Breg št. 8, »Metliško vino«	Ivan in Nežka Kočvar gostilna »Zlatorog« Ljubljana, Gospodsv. ul. 3	Ivan Križnar krovec Ljubljana, Hrenova ulica 9	Dušan Marinko strokovno urarstvo, trгови- na s zlatino in srebrnino Ljubljana, Florijanska ul. 31	Franja Ocvirk mesarija Ljubljana, Šolski drevored Poljanska cesta 53
Anton Černe graveur Ljubljana, Dvorni trg št. 1	Aleksander Gjud ml. damski česalni salon Ljubljana, Kongresni trg 6	Jos. Hribar ml. krojač Ljubljana, Poljanska 7. 70	Kolinska tovarna hvalnih primanj Ljubljana	Janko Kvas krojaštvo za dame in gospode Florijanska ulica št. 3	Terezija Marinko trgovina z mešanin blagom Ljubljana, Prisojna ulica 7	Matej Orehek trgovca Ljubljana, Kolodvorska 26
Lud. Černe juvelir, trgovca z urami ter zaprski sodni cenilec Ljubljana, Wollova ul. 12	Aleksander Gjud star. brivec Ljubljana, Kongresni trg 6	Ana Hutler stetilo za stiznita, trabašna pasova Ljubljana, Dunajska c. 6 (v bližini loharne Piccoli)	L. Kostovec manufakturna trgovina Ljubljana	Levo Kvedar Ljubljana, Poljanska c. 19	Fran Markič pekarna Ljubljana, Cerkevna ul. 19	Pavlina Rozman damski modni salon Ljubljana, Zatiška ulica 1

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Franc Pajk knjigovez Ljubljana, Cankarjevo n. 25	Modni salon Anton Presker Ljubljana, Sv. Petra c. 14	M. Soklič gostilna in trgovina Ljubljana Trnovo — Pred konjušnico	Franja in Ivan Troha trgovina z mešaním blagom Novi Vodmat 158	Danijel Zupanc zlatar Ljubljana, Wolfova ul. 8	Mestni stavbenik Rudolf Ročak Trbovlje	Srečno in veselo novo leto želiva cenjenim odjemalcem Winter & Zupan trgovina s specerijskim in kolonijalnim blagom Ljubljana, Sv. Petra c. 35
K. Pečenko trgovina z usnjem Ljubljana, Sv. Petra c. 13	Iv. Ravnihar urav Južne železnice, trgo- vina z zlatino in srebro Ljubljana, Sv. Petra c. 44	Anton Stacul trgovina delikates Ljubljana, Šelenburgova ul.	Peter in Marija Urbanc gostilna Ljubljana, Tržaška cesta 9	Ivana Zupančič mesarica stojnica, Šolski drevored	Ivan Bizjak modni atelje Celje	J. BRAJER specijalna izdelovalnica pravih golser čevljev in vseh vrst obutve Ljubljana Breg 1
Angela Pekolj modni salon v Ljubljani	Josip Rebek ključavničarski mojster Cankarjevo nabrežje št. 9	Fran Starič čevljar Ljubljana, Ulica na grad 7	M. Urbas prodaja pristnih kranjskih klobas Ljubljana, Slomškova 13	Adolf Žabjek gostilničar in mesar Ljubljana, Poljanska c. 33	Terezija Kuder modna trgovina Celje, Glavni trg št. 14	IVAN, ANA PERME mesar v Trnovem srečno in veselo novo leto!
Gostilna in trgovina Osvald Pengov Ljubljana, Karlovska c. 19	Franjo Repič sodarsko podjetje Kolizejska ulica št. 18	Josip Starič pekarna Ljubljana, Florijanska 29	Foto-ateljé Anton Uršič Ljubljana, Franciška ulica (hiša Trg. banke)	Ivan Železnikar manufakturna trgovina Ljubljana, Marijin trg št. 3	Ludovik Petek Celje	Srečno in veselo novo leto! žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Ivan Perdan nasledniki Ljubljana	Leopold Rijavec krojaški mojster Ljubljana, Miklošičeva c. 7	Anton in Marija Steiner trgovina in gostilna Ljubljana, Opekarska c. 31	J. Wanek Ljubljana, Sv. Petra c. 19	Modni atelje za gospode And. Žnidar Ljubljana, V Rebri št. 11	Angela Čeh-Vrščič delikatese in specerije Ljutomer	Fotografski zavod Hugon Kibšer Ljubljana Valvazorjevo trg št. 7.
Marija Pevec kuhinja Šiška, Medvedova ulica 19 poleg kolodvora	M. Robas trgovina z mešaním blagom Vidovdanska cesta št. 24	Fani in Ivan Stritar kavarna »Stritar« Ljubljana, Vidovdanska 2	Jos. Welbl stavbno, umetno in konstruk- cijsko ključavničarstvo Ljubljana, Slomškova ul. 4	Brivski salon Josip Miletič Ljubljana, Karlovska c. 11	Fran Senčar trgovina z mešaním blagom nakup poljskih pridelkov Mala Nedelja in Ljutomer	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Avust Paškulin pekarna Ljubljana-Vodmat	Marija Rogelj manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 26	Frančiška Stritih slastičarna Ljubljana, Pred Školijo 3	Ignac Vehar splošno mizarstvo Ljubljana, Gradaška ul. 22	Fr. Pah strojno ključavničarstvo in stragarstvo Ljubljana, Karlovska c. 10	Franc Mastek Maribor	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Dr. G. Piccoli lekarna Ljubljana, Dunajska cesta	Ivan in Uršula Rozman čevljar Ljubljana, Rožna ulica 3	Stuchly Maške modistinja Ljubljana, Židovska ul. 3	Josip Vesel modna trgovina Prešernova ulica 20—24	Osvald Dobeic veletrgovina Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9	Andrej Oset restavracija »Narodni dom« vinotič »Stajerska klet« in »Turška kavarna« Maribor	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Hinko Piller krojač Ljubljana	Adolf Sattler čevljarški mojster Novi Vodmat št. 41	H. Sattner Ljubljana, Mestni trg	Kr. dvorni dobavitelj Anton Verbič delikatese — specerija Ljubljana, Stritarjeva ul.	Izlakar Marija kavarna Ljubljana, Židovska steza 4	UPRAVNIK »Slovenskega Naroda« vsem cenj. naročnikom in inserentom!	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Fran Pirš kolarski mojster Trnovska ulica 25	Franc in Marg. Scagnetti gostilna Metelkova ulica 19	Franc Szantner Ljubljana, Šelenburgova 1	Josip Vidmar tovarna dežnikov in solčnikov Ljubljana, Pred Školijo 19	Novak Tovladijac mesna industrija Ljubljana, Kolodvorska 18	»Narodna tiskarna« Ljubljana	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
I. Piškur trgovina s specerijskim in manufakturnim blagom Ljubljana, Stari trg št. 6	Ivan Sedlar trgovina s specerijskim, ko- lonijalnim, materialnim bla- gom in delikatesami Ljubljana, Linhartova ul. 4	Al. Ščurk delikatese, specerija, zajutkovalnica Ljubljana, Dunajska c. 12	Karol Vidmar pekarija Ljubljana, Rimska cesta 5	Peter in Josipina Picelj svojim odjemalcem trgovine in pekarnice Ljubljana, Rečna ulica 3	Krojačnica J. Sušnik Selenburgova ulica št. 4	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Josip Plankar gostilničar in trgovec z drvmi Ljubljana, Dolenjska c. 5	Ivan Seliškar urav Ljubljana, Tržaška cesta 8	Josip Šenica mizarska tovarna Dunajska, za Bežigradom 6	Josip Vitek trgovina s kandi, na debelo Ljubljana, Krekov trg 8	Slapar Oroslov krojač Ljubljana, Ravnikarjeva 13	VESELO NOVO LETO ŽELI LEOPOLD ŠEGA JERMENAR LJUBLJANA POLJANSKA CESTA STEV. 18.	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Josipina in sin Jos. Podkov mesarija Ljubljana, Sv. Petra c. 7 (hotel »Lloyd«)	Trafika Sever Ljubljana, Šelenburgova 1	Fani de Schiava pri »Starem Tišlerju« 24	Andrej Vrhovec mesar Ljubljana, Šolski drevored	Rudolf Mlakar trgovina z mešaním blagom Šiška	I. Tomšič manufakturna trgovina, Ljubljana Sv. Petra cesta št. 38	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Leo in Fani Pogačnik kavarna »Leon« in gostilna Kolodvorska ulica št. 29	Škopek Edvard zlatar in urav Mestni trg št. 8	Fran Schantel conc. posredovalec nepr. mu- n. in Ljubljana, Mestni trg 181	Gostilna Zagorec Ljubljana, Florijanska 36	Fran in Jožica Šušteršič gostilna »Pri slepm Janezu« St. Vid nad Ljubljano	Franc in Marija Živic gostilna in zidarska obrt Ljubljana Rimska cesta št. 17	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Janko Pogačnik Fotomaterijal Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4	Ana Skubec-Krečič trgovina z mešaním blagom Ljubljana, Florijanska ul. 30	Anton Škerjanc mesar Ljubljana, Šolski drevored	Fran Zajc ml. brivnica Ljubljana, Pražakova ul. (za sodnijsko palačo)	B. Trampuša dedič tovarna lanenega opla, fir- neža in tropin Medvode	VEKOSLAV PODLOGAR trgovina s specerijskim blagom Ljubljana Sv. Florijana ulica št. 22	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Janko Popović trgovina z živo in zaklano živaljo Ljubljana	Josip Slamič trgovina z mešaním blagom Glince št. 213	Viktor Šober trgovina s specerijskim in mešaním blagom Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4	Fran in Tončka Zajc mesarija Školja ulica št. 9	Konrad Pecher trgovina s spec. blagom Školja Loka	Franc in Marija Živic gostilna in zidarska obrt Ljubljana Rimska cesta št. 17	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Trafika Praprotnik-Pugelj Ljubljana, Prešernova 54	I. Slanović stavbni in umetni ključavničar Ljubljana, Gosposvetska 6	Ivan in Antonija Štor gostilničar in trgovec Vodmat št. 16	Franjo Zajc brivec Ljubljana, Dunajska c. 12	Ivan Ogrin veletrgovina vina Lavrica pri Ljubljani	Franc in Marija Živic gostilna in zidarska obrt Ljubljana Rimska cesta št. 17	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Anton Presker pekarna Ljubljana, Dunajska c. 5	Mici Slejko gostilna »Pri kamniti mizi« Šiška, Vodnikova cesta 9	Florijan Teichmeister čevljarški mojster Ljubljana, Karl Kotnikova 3	Ivan in Ivanka Zamljen čevljarški mojster Ljubljana, Gradišče 4	Alojzij Smole tvrdka »Bisk« kem. izdelki Šmarje-Sap	Franc in Marija Živic gostilna in zidarska obrt Ljubljana Rimska cesta št. 17	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Anton in Ivana Prusnik gostilničar in mesar Zaloška cesta št. 37	Ivan Slokan stavbna tvrdka Ljubljana, Študentovska ul.	Marija Triller (pri Bergant)	Alojzij & M. Zorman trgovina Ljubljana, Stari trg 32	Lavoslav Mrnuh trgovina z mešaním blagom Zagorje ob Savi	Franc in Marija Živic gostilna in zidarska obrt Ljubljana Rimska cesta št. 17	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta
Specijalni artistski atelje za ekskostikarstvo Pristou & Bricelj Ljubljana, hotel »Malič«	I. Somniz urav in trgovina z zlatino, srebrnino in urami Ljubljana, Sv. Petra c. 16	Trink & Bernik strojno mizarstvo Ljubljana, Linhartova ul. 8	Herman Zupan galanterijska književnica Ljubljana, Gajeva ulica 2	Simon Pirc tovarna vlečene in žgane ži- ce, žičnikov in drugovrat- nih strojnih žebeljev Kropa	Franc in Marija Živic gostilna in zidarska obrt Ljubljana Rimska cesta št. 17	Srečno in veselo novo leto žel gostilna „Češnovar“ Dolenjska cesta

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Srečno in veselo novo leto želi

IVAN PAKIŽ

trgovina z urami,
zlatino in srebrnino
Ljubljana, Stari trg 20
Ustanovljeno 1912

Srečno novo leto želi vsem cenj. naročnikom

ALBINA BOGATAJ

izdelovalnica perila
Ljubljana
Židovska ulica 1/II

Veselo in srečno novo leto želi

Večeslav Bešter

fotograf
Aleksandrova cesta

Peter Semko

krznarstvo
Križevniška ulica št. 7
Ljubljana

Veselo in srečno novo leto želi

Andrej Belič

trgovina z mešanim blagom
Ljubljana VII
Kavčeva cesta 18
Podružnica
Janševa ulica 1

Vsem cenjenim obiskovalcem

kavarne „Zvezda“

restoracije in
vinske kleti
želijo prav
srečno novo leto!

Fran in Roza Hrapeš

Veselo novo leto želi

Ivan N. Adamič

prva kranjska vrvarna
Ljubljana
Sv. Petra cesta 3f
Podružnici:
Maribor, Vetrinjska ul. 20
Kamnik, Sotna 4

JOS. REICH

barvarija, ko-
mična čistilal-
ca in pralica
perila
Poljanski nasip 4

Srečno in veselo novo leto želi

Fr. Šimenc

bižuterijska pralica in svetilnišnica
Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 8

Srečno in veselo novo leto želi

Franc Bar

Liubljana
Cankarjevo nabrežje št. 5

Veselo novo leto želi

Luka Ahačič

strojno mizarstvo
LJUBLJANA
Hrenova ulica 8

Srečno novo leto 1926 želi

Fr. P. Zatec,

izpravljen optik
Ljubljana, Stari trg 8.

Jos. Bergman

trgovina z čevlji in
toplinica laja
Ljubljana
Poljanska cesta 88

Šentpetrski bazar

Ljubljana
Martinova c. 8

Galanterija

drobno in platen blago
Martinez & Strauss
Maribor
Gospodarska ul. št. 2

Novosel & Comp.

delikatna trgovina
Maribor
Gospodarska ulica 5

Ivan Kravos

Maribor
Aleksandrova cesta 13
Usnjate torbice in kovčki,
gamaše, opreme za konje,
gonilni jermeni itd. itd.

Srečno in veselo novo leto želi

Jos. Ullaga nasl. J. Szinicz

Maribor,
Aleksandrova cesta 21

Vinotoč

Viktor Sedej

Ljubljana
Kolodvorska ul. 20, Slomškova 2

želi vsem svojim cenj. gostom
in znancom

srečno in veselo

NOVO LETO

Veselo in srečno novo leto želi

Fran Lavližar

mesar in hišni posestnik
Ljubljana, Sv. Petra cesta 83

St. Kostanjevec

brivski salon
Gradišče 7

Veselo in srečno novo leto želi

Franc Erjavec

„pri zlati lopati“
trgovina z železnino
Ljubljana, Valvazorjev trg 7

Veselo srečno novo leto želi

Franc Iglič

krojaški mojster
Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 28.

Ivan Javornik

mesar in prekajevalec
Ljubljana
Domobranska cesta 7
in stojnica, šolski dvorci

JOSIP JUG

sočni slikar,
slikar črk
in pisar
Ljubljana Moste

Hotel „SLON“

Rudolf Jurman

SREČNO NOVO LETO

STANKO KELSIN

brivski salon
LJUBLJANA
Kopitarjeva ulica 1

Zeodor Korn

krojaški in kloparski mojster
vpeljevalec vodovodov
Ljubljana
Poljanska cesta

Stanko Florjančič

Ljubljana
Sv. Petra c. Ljubljana

HINKO SAX

Maribor, Grajski trg
Zastopnik „Slov. Naroda“

Fran Kos

tovarna plotenja
trgovina s
plotinimi
stroji

Delikatna trgovina
Židovska ulica št. 5

Priloga se cenj. občinstvu za
nadaljno naklonenost, želim vsem
srečno, veselo novo leto

Franc Marinčič

stavbeno podjetje
V.č. Glince št. 207

Veselo in srečno novo leto želi

L. Mikuš

tvornica dežnikov
Ljubljana, Mestni trg

Kati-Ovšec Deržaj

trgovina z mešanim blagom
Florjanska ulica št. 25

Pavel Pavčič

tesarski
mojster
v Mostah pri Ljubljani

JOS. SENICA

DOMŽALE

Srečno novo leto želi

tvrdka **ANT. KRISPER**, Ljubljana
Mestni trg št. 26.

Srečno in veselo novo leto želi

Razpisovalnica čilnega in angleškega sukna
Josip Jančič

Srečno in veselo novo leto želi

Restoracija „Pri Mraku“
Rimska cesta.

Srečno in veselo novo leto želi

želi veletrgovina z železnino
Stanko Florjančič

Ljubljana Sv. Petra c. Ljubljana

TEKSTIL-BAZAR

nasproti „Mestnemu domu“
Ljubljana.

Josip Misson

stavebnik
Ljubljana, Gosposvetska 13
vr. 50

R. Warbinek

izdelovalec klavirjev
Ljubljana, Hülserjeva ul. 5

Franja Krieger-

Dolinškova
sodavičarka
Krško

Pavel Poglajen

krojaški mojster
Kodeljevo - Ljubljana
nasproti vojaškega skladišča

Špecerija kolonijale

Ludvik Petek

Celje
Cankarjeva ulica 4

Leopold Erjavec

gostilničar, Vižmarje

Josip in Raiko Turk

Spodnja v Ljubljani
Masarykova cesta 9

FRAN SARK

trgovina delikates in slaščičarna
Ljubljana, sv. Petra c. 33

Srečno in veselo novo leto želi

JOSIP STUPICA

jermenar in sedlar
Ljubljana, Slomškova ulica št. 6.
TRGOVINA avtomobilov; vozov
in konjskih oprem.

Olje. Avtogaraga. Bencin.

Voika-čevlji in nogavice

nasproti „Mestnemu domu“
Ljubljana.

Carinska posredovalnica

DRAGOTIN STRUCELJ
Ljubljana, Dunajska cesta 33-I.
— Srečno novo leto! —

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

I. kranjska izdelovalnica bičev
MIHAEL OSOLIN
Domžale (Slovenija).

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

MIHAEL OSOLIN
Domžale (Slovenija).
Dobavitelj livarskega in kremenjakovega peska

Srečno in veselo novo leto želi

Hotel in restoracija „Lloyd“
Marija Tausen-Müller.

Srečno in veselo novo leto želi

želi vsem cenj. obiskovalcem in odjemalcem
JAKOB in MALČI ZALAZNIK
kavarna, slaščičarna in pekarna.

Srečno in veselo novo leto želi

Josip Adamič, vrvarna Domžale
Podružnici: Kamnik in Škofjaloka.

Srečno in veselo novo leto želi

VINKO SAVNIK
manufaktura in galanterija
Radovljica Gorenjsko.

Srečno novo leto želimo

svojim cenjenim odjemalcem
VOJNOVIČ & CIE., električno podjetje
Ljubljana — Vič

Srečno in veselo novo leto želi

Josip Kobe
Novo mesto.

Ant. Müller star.

trgovina z vinom
Domžale
želi vsem cenjenim odjemalcem
VESELO NOVO LETO 1926!

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem
Antonija Pibernik
delikatesa in zaloga sira Ljubljana, Vodnikov
trg št. 5 — in paviljon na Tržaški cesti. 4909

4804 Srečno novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem
pivovarna „UNION“ d. d. Ljubljana

**PRVA SLOVENSKA ZIDAR-
SKA ZADRUGA V LJUBAJANI**
r. z. g. z.
Ljubljana 4619 Tržaška cesta 2.

Srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem
DELNIŠKA DRUŽBA
ZDRUŽENIH PIVOVARN ŽALC IN LAŠKO
V LAŠKEM 4806

Srečno novo leto!
F. & E. Remžgar
slikarstvo in pleskarstvo
Ljubljana, Kolodvorska ulica 18 4934

4908 Veselo in srečno novo leto
želi svojim cenjenim naročnikom
FRANC ORAZEM & B. JANCAR
stavbena in pohištvena pleskarja, Ljubljana, Breg 6

Srečno novo leto želi svojim cenj. naročnikom
Lovro Pičman
kleparstvo in vodovodna instalacija
Ljubljana 4673 Ljubljana

Ivan in Maria Marinšek
mesarija in prekajevalnica
Prečna ulica 6 (nasproti mestne kopeli).

Anton Bokal, poklad. parketov
Ljubljana
se priporoča in želi
srečno in veselo novo leto!
4809

THE REX & CO IDEAL ERIKA
Ljubljana, Gradišče 10 Telefon št. 268
želi vsem cenjenim odjemalcem 4545
srečno in veselo novo leto

Srečno in veselo novo leto!
Grand hotel
„UNION“
v Ljubljani
Hotel, kavarna, resta-
vracija, vinska klet itd. 4973

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemal-
cem, vsem prijateljem in znancem
Franc Dolinar
pekarija 4704
Poljanska cesta 19
Pred škofijo št. 11

Vsem cenjenim gostom želi
srečno in veselo novo leto 4815
Leopold Zupančič, posestnik in gostilničar
Ljubljana, Ahacijeva cesta 15

Srečno, uspešno novo leto želi vsem svojim odjemalcem
tvrdka R. BUNC in drug
CELJE — LJUBLJANA 4907

Anton Steiner
mesni tovarski mojster in sodni izve-
denec. Parna žaga in lesna industrija

Josip Starič, pek. mojster
LJUBLJANA, Florijanska ulica 29

Dedič Putrihovi
mesarija in gostilna
Dolenjska cesta 6 Stari trg 24

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem
Franc in Marija Remic
Šiška, Celovška cesta 10

Veselo novo leto želi
menjalnica REICHER & TURK
Ljubljana, Prešernova ulica 44-48

4596 Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem
IGNAC ZARGI, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 3, ter se jim priporoča v nadalje

Društvo za prodajo 4599
Singer šivalnih strojev
Bourne & Co., New-York
Podružnica
Ljubljana, Selenburgova 3.

PETER STEPIČ
restavracija in veletrgovina z vinom
Tržna ulica 256
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto

Carinsko posredništvo **Just Piščanec**
Tel. št. 723 5026 Ljubljana, Tel. št. 723
da se je preselilo v nove prostore
Miklošičeva cesta št. 36 (poleg lekarne)
Posrednik: dr. posredništvo Josip Jakšič, Maribor, Veljaka c. št. 1. Tel. št. 347
Obavljajo vsa v carinsko stroko spadajoča dela kakor:
carjenje, nakazovanje, reklamacije, prizive, zastopanja,
ekspediranje itd. najvestnejše, zanesljivo in po zmernih
cenah ter se p. n. občinstvu vpljudno priporočajo.
Vsem našim častitim komitentom voščimo srečno novo leto!

4705 Srečno in veselo novo leto
vsem cenjenim odjemalcem želi tvrdka
ZALTA & ŽILIČ, LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 11

Srečno in veselo novo leto 1926
želi cenj. odjemalcem in se priporoča
za nadaljno naklonjenost tvrdka
Karl Prelog
trgovina volne, bombaža in galanterije.
Ljubljana, Stari trg in Goluševo

Peter Šterk, modna trgovina
Ljubljana, Stari trg št. 18.

M. Tičar, Ljubljana,
Selenburgova ul. 1. in Sv. Petra c. 28

Srečno in veselo novo leto 1926
želi modna trgovina
A. Šinkovic nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

Srečno novo leto
želi svojim čitateljem šentjakobska knjižnica, šent-
jakobski gledališki oder svojim posetnikom in svojim
igralcem in igralkam, šentjak. pevski odsek svojim pev-
cem, šentjak. salonski orkester pa svojim godbenikom.

Vsem svojim cenj. odjemalcem, prijateljem in
znancem želi srečno novo leto!
parfumerija „STRMOLI“ Ljubljana
Pod Trnovo št. 1.

Srečno in veselo novo leto
želim vsem svojim naročnikom in odjemalcem ter se
zahvaljujem in priporočam še nadalje s spoštovanjem
A. TON STIRN, trgov. z vinom Sp. Šiška 264

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim gostom 5071
KOSTA POTOČNIK
Telef. 531 Hotel „Soča“ Telef. 531

Srečno in veselo novo leto želi
p. n. občinstvu
ANTON ŠIMENC
v Ljubljani, Resljeva c. 2, Gosposka 10
in priporoča vseh vrst ščetarskih izdelkov in sicer
abkarske in peskarske čopiče ter vsakovrstne
ščetke na drobno in debelo. 5022

Srečno novo leto
želi vsem naročnikom in odjemalcem
MATIJA PERKO
MIZARSKA TOVARNA 4564
ŠIŠKA LJUBLJANA

4578 Stavbeno in umetno mizarstvo
Rojina & Komp.
Slomškova ul. 18. Ljubljana, Kolodvorska ul. 3
želi vsem cenj. odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto
zahvaljujoč se za dosedanje obilo zaupanje.

„MERAKL“
vošč vsem svojim
cenj. odjemalcem 4558
veselo, srečno novo leto!
Medić-Zankl družba
z o. z.
tovarna olja, lakov in barv

Srečno in veselo novo leto
želi
vsem cenj. odjemalcem,
prijateljem in znancem
vletrgovina z vinom
And. Mejač
Komenda pri Kamniku 5055

Srečno novo leto želi
Bruncič & Rebernik
pleskarja in ilčarja

Leopold Bögel & sin
stavb. kleparstvo in vodov. instalacija
Ljubljana, Gosposvetska cesta 18

Srečno novo leto!
Cemažar & drug, Ljubljana
umetniški zavod za litografijo

Srečno in veselo novo leto želi
svojim cenjenim gostom
Jernej in Fanika Černe, hotel Strukelj

Veselo novo leto
vsem svojim cenjenim odjemalcem želi
JAKOB FLIGL, klepar
Ljubljana, Turjaški trg št. 5

Stara tovarna nogavice in pletenila
Ustanovljena leta 1888
M. FRANZL & SINOVI
Lastnik: Feliks Franzl
Ljubljana, Privoz št. 10

Srečno in veselo novo leto 1926 želi
L. GERKMAN
trgovina z usnjem
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 71

Srečno novo leto!
Hotel in restavracija „LLOYD“
Marija Tauzes
Ljubljana, Sv. Petra cesta 7

„Jeklo“ d. z o. z., Ljubljana
Stari trg št. 11-a
Zaloga prvotnega remeselskega in solingenskega
orodja, kuhinjska posoda i. t. d.

Srečno novo leto želi vsem cenj. naročnikom ter
se priporoča za nadaljno naklonjenost
Ivan Košak, sobno slikarstvo,
Bleisova cesta 15,
Izposlikarstvo in pleskarstvo,
Rožna dolina št. 33 cesta V.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim učencem,
učencem in odjemalcem krojev

Ivanka in Srečko Potočnik
v Franciji in Angliji izučeni
diplomirani učitelji krojenja in
lastnik od Ministr. za trgovino
in obrt konces. krojne šole.
Ljubljana Stari trg 19 i.

Veselo in srečno novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Jakob Kavčič
nasl. Jean Schreya 4972
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče 5. Telef. 158

Srečno in veselo novo leto!
želi
Peter in Josipina Košak
restavracija pri „Zvezdi“
Ljubljana 5027 Krekov trg 11.

Srečno in veselo novo leto želi
tvarica zrcal in
brusilnica stekla **A. ŠPILJAK**
Centrala Beograd Filijala Ljubljana
Lastnik IVAN VRHOVEC, Za Gradom šte. 9

Veselo in srečno novo leto 1926 želi
REZI ZALAZNIK
Gostilna „Štev. 6“, Ljubljana, Dunajska cesta 4553

Srečno novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem iskreno
Franc Slamič, mesnica, LJUBLJANA,
Gospodarska cesta 6 4553

Josip Satran
specerijska trgovina
Ljubljana 4755 Vodnikov trg
Srečno novo leto!

Vsem prijateljem
VAN KASTER KAROA
srečno in veselo novo leto
5023

DUHAN
Srečno in veselo Novo leto!

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim naročnikom ter se zahvaljuje za
njih zaupanje in naklonjenost.
Naročila za stavbna dela sprejema
Stavbeno podjetje **AND. ČERNE**, Ljubljana

Restavracija 4758
„Zadružni dom“
Glince Tržaška cesta 10

Trgovina lisicjih kož in vseh drugih divjadi
in usnja 4513
D. Zdravič, Ljubljana
Sv. Florjana ulica šte. 9

VELETRGOVINA ŽGANJA
EMERIK ZELINKA
LJUBLJANA VII
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem
srečno novo leto! 4757

Srečno novo leto
želi vsem cenj. gostom in obiskovalcem
Velika kavarna in Klub Bar
Maribor
Aleksander Klešič

Srečno in veselo
Novo leto
želim vsem svojim cenjenim
odjemalcem
FRANC ZMITEK
razpošiljalnica sira
BOHINJSKA BISTRICA

Veselo in srečno novo leto
želi
LEKARNA TRNKOCZY, LJUBLJANA
Mestni trg 4580

Franc in Helena Rode
45827
Šolski drevored -- D. M. v Polju.

Srečno novo leto 1926
želi cenjenim odjemalcem in svojim prijateljem
Franc Cerar, tovarna slamnikov in klobukov
Domžale s svojo podružnico v Celju 4791

Srečno in veselo novo leto želi
R. Willmann, Ljubljana
Strojna delavnica Slomškova ulica 3 4592

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim naročnikom
Pavel in Marija Šimenc
cvetličarna Sv. Petra cesta — in pokopališki
ortnar Sv. Križ, Ljubljana, 4761

Veletrgovina z vinom in žganjem
--- **Bolaffio & sinova** ---
Ljubljana — Siška

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem dosedanjim in bodočim odjemal-
cem priporočajo se za množično obisk
cvetličarna, vrtnarija in semenarna Koroška, Ljubljana
Aleksandrova cesta - Bismarckova cesta - Kongresni trg - Telefon 341

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
J. Kopač & Co., Ljubljana
4224

Srečno novo leto želi 4557
vsem svojim cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem
FR. KHAM Ljubljana
Niklošičeva cesta 8
trgovina delicatess, specerija in vinarna.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
A. A. BAKER & Co., d. z. o. z.
London E. C. Ljubljana
4653

MODNI SALON
M. Sedej - Strnad
Prešernova ulica 3,
želi vsem svojim p. n. odjemalkam
srečno in veselo novo leto!

Srečno novo leto 1926
želi cenj. odjemalcem in se priporoča
za nadaljnjo naklonjenost trgovca
Brata Moskovič
Ljubljana
Trgovina usnja in čolnarstvih
potrebščin za domačo
Zaloga strojarstvih maslin (M-
iran in druge) in stroji

Srečno in veselo novo leto želi
vsem svojim cenjenim odjemalcem
tvrdka Anton Kušlan
Ljubljana, Karlova cesta 34

Ljubljanska gradbena družba
z o. z. v Ljubljani, Slomškova ulica št. 18
se priporoča in želi
srečno novo leto!

Srečno novo leto!
Barbič & Radonič
veletrgovina vina
Ljubljana, Stara pot št. 9

Srečno in veselo novo leto!
Z. MENCINGER, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 43

Srečno novo leto želi
Franc Bernik
tovarna klobukov
Ljubljana 7. - Šiška, Slovenska cesta

Srečno in veselo novo leto želi svojim odjemalcem in prijateljem
Ivan Benčina
mesar in gostilničar
Ljubljana, Vodnikov trg — D. M. v Polju 5046

JOSIP ANDLOVIC
strojno mizarstvo
Zaloga pohištva, Karlovska cesta šte. 22

Tvrdka O. Bernatovič
konfekcijska trgovina
Ljubljana, Mestni trg

Srečno in veselo novo leto želi
Kolodvorska restavracija Zidani most
Ciril Majcen

A. TURK
TRGOVINA IN GOSTILNA
Streliška ulica 22 4676

Veselo in srečno novo leto 4553
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem tvrdka
A. VERBAJS
LJUBLJANA, Gospodarska cesta št. 13
ter se za nadaljnjo naklonjenost priporoča

Maks Durjava
tovarna perila
Maribor, Gregorčičeva ulica 24

Vsem p. t. gostom, prijateljem in znancem
želiva

veselo in srečno novo leto
gostilna pri Nacetu, Vrhnika
Ignacij in Marija Kunstelj

Veselo in srečno novo leto
1926
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
Jakob Trček
parna pekarna
Ljubljana, Breg št. 11

Srečno novo leto želi
Helena in Ignac Banko
p. d. „Pri Topolavcu“
Kette-Murnova c. 3 (Martinska cesta)

Veselo in srečno novo leto želi
vsem cenjenim odjemalcem
Ivan in Julica Krošelj,
manufakturna in specerijska trgovina
Ljubljana, Martinska cesta št. 15.

Srečno novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in
znancem ter se priporoča za nadaljnjo naklonjenost
Watevž in Julija Krušič, mesarija in gostilna, Zelena jama

Srečno in veselo novo leto 4578
želi vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znancem
Josip in Leopoldina Mastnak
restavracija hotela „Slon“ v Ljubljani.

Srečno
Novo
leto
1926 4571
Modni salon za gosode.
Strojno pletenje in prodaja
nogavic ter vsakovrstnih
pletenin
Martin Mahkota
Sp. Šiška, Ljubljana

Srečno in veselo novo leto želi
Josip in Marija Majdič
restavracija na glavnem kolodvoru
Ljubljana 4759

OBILO SREČE
V NOVE LETU!
HOTEL „SLON“
- LJUBLJANA - 4957

Veselo in srečno novo leto
želi
Ivan Ogrin
stavbeno podjetje
Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8 4585

Veselo in srečno novo leto 1926
želi vsem svojim cenj. gostom in prijateljem
Jan in Kati Fiala
kavarna in bar „Emona“ 4557

Srečno novo leto
vsem cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem
želi
Rozi in Fran Levec
mesar
Stojalca pri Zmajskem mostu 4834

Srečno in veselo novo leto
želi vsem trgovcem, obrtnikom in
industrijcem tvrdka
„GROM“
carinsko-posredniški in spedijski biro
Ljubljana 4703 Ljubljana

„JADRAN“
izvozna in uvozna družba z. o. z.
Ljubljana
Dunajska cesta št. 9
Telefon interurban 113 4617

Vsem cenjenim naročnikom
in konzumentom

„BUDDHA“ čajnih mešanic

želi veselo in srečno
NOVO LETO 1926
„Tea Import“ družba z o. z. Ljubljana

Pletilni stroji
nemškega izdelka patent „Ideal“
z jamstvom za nogavice, jopice,
svitarje in vsakovrstne pletenine
nudi vsakomur najboljšo in si-
gurno ekstenzijo. V zalogi s po-
ukom, ki je jako lahek, in po po-
trebi tudi s stanovanjem edino lepi
F. Kos, Ljubljana, Zidovska 5
Generalni zastopnik.

Prav srečno novo leto 1926
želi vsem cenjenim naročnikom
„JUGOMETALIJA“
Ljubljana Trbovlje

Premog, drva, oglje, briki, koks
ILIRIJA, Kralja Petra trg 8. Telefon 228.

ARGUS
je naš najboljši domači informacijski zavod
ima v vseh mestih zanesljive poverljivke
daje informacije o vsem, posebno pa se o
imovnem stanju denarnih zavodov, trgov-
sko-industrijskih podjetij in privatnih oseb
daje informacije so točne, izprane in brze
se nahaja v vuku Karadžića ul. 11, Beograd
ov telefon je 6-25, a brezplačni nast. Argus

Srečno novo leto
želim vsem cenjenim obiskovalcem najstarejše brivnice, tudi
nekdanjim svojim cenjenim gostom, prijateljem in znancom,
ter se najprije priporočam za obilen obisk.
Ujko Režek - Mate Valentič, Pred Škofijo 15

Krasno izbire raznovrstnega pohištva
nudi Vam po izredno zmernih cenah velezaloga
pohištva, tapetiranih izdelkov, žime in morske
trave trdnika
PETER KOBAL (KRANJ)
podružnica LJUBLJANA - KOLIZEJ
Zanesljivim plačnikom tudi na obroke.

Objava.
Po Jugoslaviji potuje neki VINKO OBROVAC, ki
se z našimi starimi, neveljavnimi papirji legitimira ter
na podlagi istih sprejema za našo firmo ponudbe ozir.
naročila, kakor tudi predplačila.
Ker se pa na ta način glas naše poznane, dobre
in stare firme diskreditira, zato ozorjamo naše p. n.
odjemalce, da dotični ni pooblaščen sprejemati za nas
naročila in še manj sprejemati denar ter seveda odvr-
čamo vsako odgovornost za tako zlorabo od sebe.
Prosimo p. n. odjemalce, kakor tudi vse policijske
urade, da se dotičnega takoj vliovi in sarajevski policiji
odpošlje.
Trgovaški muzej Otto V. Remišek i dr., SARAJEVO.

Rado Polak, Ormož trgovina z mešanim blagom
in žganjem na debelo
Srečno novo leto
bodi vsem cenjenim gostom
restavracije „Ljubljanski dvor“
ter vsem prijateljem in znancom
Marija in Bogdan Pupovac
Srečno novo leto

V. J. JELOČNIK SPEC., GALANTER. IN MANUFAKURA
LJUBLJANA ZAJUTRKOVALNICA
ROZNA DOLINA

Srečno in veselo Novo leto
želi svojim cenjenim klientom
Ludovik Ševar vd. na Rakeku
spedicia in carinsko posredništvo

Srečno novo leto 1926
želi vsem p. n. naročnikom ter se priporoča
za nadaljno cenjeno naklonjenost trdnika
Brata Eberl nasl. Martinc, Černe & Co.,
d. z o. z., pleskarstvo in črkoslikarstvo
LJUBLJANA, Igriška ulica šte. 6.

Srečno novo leto
želi vsem dragim gostom, prijateljem in znancom
ter se priporoča za nadaljni obisk
Kolodvorska restavracija v Mariboru
rodbina Francé Dolničarjeva.

IV. BRUNČIĆ & E. NEBERNIK
plestarija in ličarja
Ljubljana, Karel Kotnikova ulica
(baraka za Ledino)
se priporočata cenj. občinstvu.
Cene zmerno, postrežba točna.
Triletna garancija. 161 L.
Odvetniškega kandidata
po možnosti
s substitucijsko pravico
sprajne čimprej
odvetnik dr. Ivan Sajovic, Nočevje

OGLEDALA.
Prva jugoslovanska izdelovalnica zrcal in brusilnega stekla
Centrala: **A. SPILJAK,** Filijala: **Ljubljana**
Beograd lastnik **IVAN VRHOVEC** Ustanovljeno 1. 1911 Za Gradom 9.
Izdeluje vsakovrstna brušena in nebrušena zrcala in stekla
Graviranje in matiranje stekla. — Ima stalno v zalogi steklo
za izložbe, okna, avtomobile in kočije. — Popravlja stara
pokvarjena zrcala.

Veselo in prav srečno novo leto
želi
vsem svojim cenjenim odjemalcem
FILIP BIZJAK
krznarstvo
Gospodarska cesta 13 (Kolizej).

Poslovne knjige.
P. n. bančnim zavodom ter industrij-
skim podjetjem dobavljam poslovne
knjige itd. po posebnem naročilu v fini
in trpežni vezavi v najkrajšem času.
Knjigoveznica in črtalnica
A. Janežič, Ljubljana
Florjanska ulica 14

Strojne tovarne in livarne d. d.
LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 35
Zvonarna
Karlovška cesta šte. 1
Ustanovljena leta 1688.,
od leta 1767. — 1919. Sam ssa
Cast. g. konzist. svetnik pa-
ter Hugolin Sattner je dne
16 decembra v tej zvo-
narni preiskoval bronaste
zvonove za Vinkovce in
strokovnjaški ugotoviti:
Disp. zici a glasov slove:
D (norm. teža 1250 kg), F (640 kg), A (400 kg). Zvo-
novi jako čedno in čisto
soglasno, so iz najbolj-
šega materiala, po živu in
obliki neoporečni, proti
sprejemu ni na manjšega
pomisleka. Naj poje v čast
božje!
Za Kovi je dispozicija
B (1060 kg), G (640 kg),
H (1060 kg), I (145 kg).
Dasi je težko na tven, ki
biva se v stolpu, druge
zvonove pravilno uliti, je
ž. g. svetnik vendar kon-
statiral, da je zvonarna
še moč skoraj pogojit in
glede materiala, kva in
zunanje oblike zvonove
tako uliti, da se smeje
brez nadaljnjega pomisle-
ka sprejeti.
Zahtevate cenike! — Ogledajte si zvonove! — Cene konkurenčne. —
Izdelki umetniško mojstrski. — Kulantni pogoj. — Kratki dobavni rok!

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVIK BARAGA,** LJUBLJANA Selenburgova ulica

SLAVENSKA BANKA d. d. podružnica Ljubljana,
Obreštuje vloge na knjižice in v tekočem računu najpovolneje. — Obavlja vse
bančne posle najkulantneje.